

ШУМАРСКИ ЛИСТ

(REVUE FORESTIÈRE)

САДРЖАЈ (SOMMAIRE):

Slavoljub Slapničar: Zašto je nastao finansijski slom
krajinskih imovnih općina (Les communautés de biens, pourquoi
ont-elles subi la débâcle financière?) — Drag. S. Petrović:
Plošni priraštaj (Déduction de l'accroissement circulaire) —
Ing. A. Panov: „Klasa starosti“ ili „dobni razred“ (Une
contribution à la terminologie forestière yougoslave) — Ing.
Slob. Baranac: Savetodavna tela u šumarskim pitanjima
(Sur les corporations consultatives forestières) — Ing. Svet.
Nestorović: Još nešto o zemljišnim zajednicama (Encore
quelque chose sur les biens urbairiaux) — Izveštaji (Rapports)
— Književnost (Littérature) — Iz Udruženja (Affaires de l'Union)
— Lične vijesti (Mutations) — Oglasi (Annonces).

БР. 10.

ОКТОБАР

1932.

УРЕДНИК ПРОФ. ДР. А. ЛЕВАКОВИЋ

ШУМАРСКИ ЛИСТ

ИЗДАЈЕ ЈУГОСЛОВЕНСКО ШУМАРСКО УДРУЖЕЊЕ

Уређује редакциони одбор

Главни и одговорни уредник: Професор Др. Антун Леваковић
Уредништво и Управа, Загреб, Вукотиновићева 2. — Телефон 64-73

ШУМАРСКИ ЛИСТ

излази сваког првог у мјесецу на 2—4 штампана арка

Чланови РЕДОВНИ Ј. Ш. У. добијају га бесплатно након подмирења чланског годишњег доприноса од 100 Дин.

Чланови ПОМАГАЧИ а) категорије плаћају годишње 50 Дин.
б) 100 Дин.

Чланови УТЕМЕЉАЧИ и ДОБРОТВОРИ добијају га након једнократног доприноса од 2000 односно 3000 Дин.

Претплата за нечланове износи годишње 100 Дин.

ЧЛАНАРИНА И ПРЕТПЛАТА ШАЉУ СЕ на чек Ј. Ш. У. 34.293 или на адресу Југословенског Шумарског Удружења: Загреб, Вукотиновићева улица 2.

УРЕДНИШТВО И УПРАВА налазе се у Шумарском дому Загреб, Вукотиновићева улица 2. Телефон 64-73.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ:

ЗА СТАЛНЕ огласе (инсерате) као и за дражбене огласе:

Цијела страница 300 Дин $\frac{1}{4}$ странице 80 Дин

$\frac{1}{2}$ странице 150 Дин $\frac{1}{8}$ странице 50 Дин

Код трократног оглашавања даје се 15%, код шестерократног 30%, код дванаестерократног 50% попушта.

Сакупљачи огласа добијају награду.

УПРАВА

88 88

ГОСПОДИ САРАДНИЦИМА

Да би се уређивање „Шумарског Листа“ могло провести што лакше и брже, управљамо ову молбу господи сарадницима.

ЧЛАНЦИ нека обрађују што савременије теме, у првом реду практична питања. Теоријски радови добро су нам дошли. Сваком оригиналном чланку нека се по могућности приложи кратак резиме у француском језику. За сваки превод треба прибавити дозволу аутора. — Добро су нам дошле ситне вјести о свим важнијим питањима и догађајима у вези са шумарством. — РУКОПИСИ нека су писани што читљивије. Писати треба само на непарним страницама. С десне стране сваке странице треба оставити праван простор од три прста ширине. Реченице треба да су кратке и јасне. Избор дијалекта и писма препуштен је писцу. Рукописи се штампају оним дијалектом и писмом, којим су написани, у колико аутор нарочито не тражи промјену. — СЛИКЕ, у првом реду добри позитиви на глатком папиру, нека не буду улијепљене у текст, већ засебно. Ако се шаљу негативи, треба их запаковати у чврсте кутије. ЦРТЕЖИ нека буду наведени искључиво тушем на бијелом писаћем папиру. Мјерило на картама треба означити само оловком. — ХОНОРАРИ за оригиналне чланке 50 Дин, за превод 25 Дин по штампаној страници. — СЕПАРАТНИ ОТИСЦИ морају се засебно наручити. Трошак сноси писац. — ОГЛАСЕ, личне и друштвене вјести треба слати Управи, а не Уредништву.

УРЕДНИШТВО

REVUE FORESTIÈRE

POUR LES AFFAIRES FORESTIÈRES, DE L'INDUSTRIE ET DU
COMMERCE DES BOIS.

Rédigée par le Comité de Rédaction

Rédacteur en chef: Prof. dr. Ant. Levaković

Edition de l'Union Forestière Yougoslave 2, Rue Vukotinić Zagreb,
Yougoslavie. — Paraît chaque mois. Conditions de l'abonnement pour
l'étranger Din 120 par an. — Résumés en langue française.

SLAVOLJUB SLAPNIČAR (ZAGREB):

ZAŠTO JE NASTAO FINANCIJALNI SLOM KRAJIŠKIH IMOVNIH OPĆINA

(LES COMMUNAUTÉS DE BIENS, POURQUOI ONT-ELLES
SUBI LA DÉBÂCLE FINANCIÈRE?)

Pošto je ovaj članak namijenjen stručnjacima, koji čitaju Šum. list, to držim, da nije potrebno, da ovdje iznosim postanak imovnih općina, koji je čitaocima poznat, a naročito onima, koji su počeli služiti u bivšoj hrv.-slav. krajini — bilo kod imovne općine bilo kod državne šumske uprave.

Godine 1871. razvojačene su pokusa radi dvije krajiške regimente i to Varaždinsko-križevačka i Gjurjevačka. Istovremeno nastale su diobom po zakonu o imovnim općinama od 15. VII. 1873. imovna općina Križevačka i imovna općina Gjurjevačka, obje sa sjedištem u Bjelovaru.

Ostale imovne općine ustrojene su tek po zakonu od 11. VII. 1881., koji sadrži i tri naputka (A, B i C), po kojima je nastala organizacija rada, kao što je postavljanje osoblja, izbor zastupstva, odbora itd., sve pod nadzorom bivše tada još Generalne komande, a onda kr. hrv. slav. dalm. zem. vlade.

Kako su imovne općine dobile diobom polovicu vrijednosti svih državnih šuma u svakoj regimenti, to su te šume bile u dobro ušćivanom stanju, jer za vrijeme vojne krajine zadruge su dobivale građu i gorivo iz drž. šuma u obilju, što je i razumljivo s obzirom na to, da su sela bila malena po ognjištima, a državna šuma nepodijeljena.

Čim je dioba bila provedena, odmah se opazilo, da polovica šume neće doteći za podmirbu svih onih prava, koja su graničari uživali iz drž. šuma, jer su nastupile kojekakve nepovoljne okolnosti za im. općine.

Do razvojačenja plaćala je država šumsku upravu, tj. činovništvo i šumsko-čuvarsko osoblje, uzdržavanje centralne kancelarije i vanjske šumske uprave. Porez se nije plaćao, a po tom niti opć. namet.

Uza sve to došao je zakon o diobama zadruga, te je iz jedne zadruge poteklo 5—6, a iz ovih opet po 2—3 i više suvlasničkih kuća, tako da je u vremenu od 5—15 godina nastalo od 1 ognjišta po 10—12, a često i 15 ognjišta odnosno kuća.

Razumije se, da je samom tom okolnosti bila zapečaćena sudbina im. općina, jer već tada polovica bivših drž. šuma nije bila u stanju po-

krivati potrebe na drvu i građi, i to još vrlo povećanog broja kućanstva. Otuda su se počele gomilati šumske štete, počelo je neraspoloženje naroda na šumsku upravu i osoblje — tim više, jer su se izlučene sječine počele prodavati za pokriće upravnih troškova, poreza i za osnivanje tako zvane neotudive (nepotrošive) glavnice.

Uza sve to bilo je moguće otimati se tim nepovoljnim činjenicama, jer je bila velika zaliha prezrelih stabala, koja su se morala unovčiti, pa se tako moglo kupovati i ogrijevnog i građevnog drva, koje se za podmićenje prekobrojnih kućnih potreba na gorivu i građi nije moglo dobivati iz vlastitih šuma. Osnivale su se vlastite ciglane, da se zapriječiti krađa goriva za pečenje cigle, otvarali su se rovovi za eksploataciju kamenog ugljena, što je stajalo mnogo truda i muke ne samo zato, da se namaknu sredstva, već i da se narod priuči na štednju drva paljenjem ugljena itd.

Pitati će me neupućeni, zašto su se selišta mogla toliko množiti, kad je naputak A) k zakonu o im. općinama od g. 1881. jasno propisao, kako se smije i može dijeliti cijelo selište, zatim $\frac{3}{4}$ i $\frac{2}{4}$ selišta, dok $\frac{1}{4}$ selišta da uopće nije bila djeliva.

Istina je, da se u početku tako radilo, dok je provedba ovih propisa stajala u rukama gospodarstvenih ureda. Žalibože vlasti su prenijele to pravo provođanja dioba u katastru pravoužitnika na sebe odnosno na upravne odbore županija u II., a na vladu u III. instanciji, tako da se na koncu konca priznavala $\frac{1}{4}$ selišta svakome, koji je mogao dokazati osobnu i realnu kvalifikaciju — bez obzira na površinu oranica i livada. Jasno je, da je radi takovog postupka svake godine rasla potreba na gorivu i građi, a kulminacija je nastala nakon prevrata, kad je bila inflacija novca, te je narod navalio na uplatu građe, koja se doznala po sniženoj taksi, te se šumske uprave već nisu mogle braniti od pritiska odzgora i odzdoła, dok im nije uspjelo bar donekle povisiti te smiješno niske takse i sustaviti nerazmjerno velike sječe, a često i prehvate.

Uslijed većih prodaja hrastovih prezrelih sastojina, koje su bile obrasle daleko ispod normale, nastale su velike površine za pošumljenje, što je iziskivalo velika novčana sredstva, a osim toga prouzročilo nezadovoljstvo u narodu radi onemogućivanja paše blaga na većim šumskim površinama.

Uz rijeku Česmu zaostale su još iz doba vojne krajine — kako kod Križevačke tako i kod Gjurjevačke im. općine — za pašu velike čistine. Sastavom i provedbom gospodarstvenih osnova dolazile su te čistine također do pošumljenja po općem sječnom redu u vremenu od 10—40 godina i to tako, da se svakih 10 sječina pošumilo u toku svakih 10 godina ne idući za pošumljenjem prije naprijed, dok prvih 10 sječina nije otvoreno za pašu blaga.

I tu su se odigravale velike borbe, dok se pošumljenje provelo, jer je vlast vazda bila na strani naroda, a proti šumskoj upravi, koja je vječno stajala između dvije vatre.

Konačno je šumska uprava ipak prevladala što milom što silom, te je danas milina pogledati uz rijeku Česmu, uz koju se umjesto raspucane gole zemlje, mjestimice obrasle grmljem, steru najljepše 20—40 godišnje sastojine, u kojima obližnja sela imaju paše (na prosjecima, na čistoj pruzi uz vodu i na putevima), a iz proreda građu i ogrijev.

Da se unaprijedi voćarstvo, koje je u bivšoj Varažd.-križevačkoj i Gjurjevačkoj regimenti bilo na dosta niskom stepenu, ustrojile su istoime-

ne imovne općine uz svoje šumske vrtove velike cjepilnjake, te su svojim pravoužitnicima uz neznatne cijene podavale cijepove najplemenitijih jabuka, krušaka itd., tako da se već za kratko vrijeme opazilo na trgovima krasnog i plemenitog voća.

U Podravini je imovna općina na t. z. Pijeskima (koji su pošumljeni u vremenu od 10 godina) u površini od oko 700 jutara uzgajala korjenjake američanske loze i time potpomogla uzdržati vinograde, koje je uništavao trsni ušenac.

Zastupstva im. općina mogla su dijeliti potpore đacima, graditi škole, davati stipendije, graditi ceste i željeznice, a sve to dok nije nadošao svjetski rat, koji je povukao za sobom u ponor i imovne općine. Već 1915. godine počele su vlasti jurišati sa ratnim zajmovima na imovne općine, koje se nisu mogle oteti, jer su im bili stavljeni u izgled veliki kamati, siguran placement gotovog novca itd. Tim su načinom nepotrošive glavnice tako prorijeđene, da već nisu mogle biti nikada popunjene.

K tome su došli različiti izdaci u formi poreza na ratne dobitke, a najjače i najteže pritisnuo je imovne općine zakon o opć. nametima, koje je namete im. općina plaćala prije po najvećem porezovniku bez obzira na kompleks i zemljarinu za svaku poreznu općinu, dok je sad najednoč morala plaćati namet pol. općinama po vlastitoj zemljariji.

Primjerice, u jednoj poreznoj općini plaćao je najjači porezovnik (seljak) 50 dinara nameta, to je onda i im. općina u toj poreznoj općini plaćala 50 dinara. Nasuprot je po novom zakonu, prema vlastitoj zemljariji, morala plaćati prema procentu nameta, što ga je općina ustanovila za svoje potrebe (često i do 500%), po 20, 60, a i 100 hiljada kruna (danas dinara), a za 15 do 20 pol. općina 1 do 2 milijuna dinara prema prijašnjem nametu od 20—50.000 dinara za sve općine.

Već se tada vidjelo, da će se finansijsko stanje imovnih općina poremetiti, jer se svote unište iz veleprodaja nisu mogle ulagati u nepotrošivu glavnice kao prije, a u koliko su se i ulagale, morale su se dati za ratne zajmove, koji kasnije nisu nosili kamate.

Kako se iz dosada navedenoga vidi, rasli su izdaci imovnih općina nerazmjerno, a prihodi bivali su sve manji, tako da se moralo uteći ubiranjem taksa za goriva drva, podignuću taksa za građevno drvo, za pašu i žirenje, da se uzmogne uzdržati ravnovjesje u svakogodišnjem proračunu.

Godina 1922., kad je izišla uredba ministra šuma i rudnika br. 13054 od 4. V. 1922., kojom se podržavljuje uprava i osoblje imovnih općina, bila je upravo katastrofalna za sve imovne općine, a to iz ovih razloga:

1. Zastupstva im. općina krojila su do tada beriva činovništvu i lug. osoblju po svojoj mogućnosti, te su plaće lug. osoblja bile čedne imajući u vidu, da su lugari većinom domaći sinovi, koji su svi sa malom iznimkom stanovali kod svojih kuća i na svom posjedu. Činovnici su doduše uživali plaće jednake kao i državni činovnici, nu što se tiče deputatnog drva i deputatnog zemljišta, to su bili činovnici im. općina daleko iza drž. šum. činovnika.

2. Novim zakonom o službenicima građanskog reda od 1923. g. opredijeljena su beriva, a prevedenjem namještenika imovnih općina na novi zakon povišeni su izdaci za činovnike i službenike upravo kolosalno, to više, što je vlada premiještala i umirovljivala osoblje im. općina bez pitanja i privole zastupstva. Tako su izdaci za deputatna drva, zemljišta,

putni troškovi itd. porasli nerazmjerno, što se jasno daje vidjeti iz knjiga pojedinih imovnih općina.

3. Po novom činovničkom zakonu premještavano je osoblje od drž. šumske uprave k imovnim općinama i obratno, a umirovljivalo se činovničko i čuvarsko osoblje — iz partijskih razloga — razmjerno mlado i za službu još sposobno, tako da je primjerice kod Gjurgjevačke imovne općine broj umirovljenika narasao u zadnjih 10 godina od 20 na 103 lica, dakle na broj daleko veći od broja aktivnog osoblja. Razumije se, da su mirovine dopitane po novom zakonu i lug. osoblju, što silno tereti imovnu općinu, kad se uoči, da imovne općine po prijašnjim zakonima nisu bile obvezane lug. osoblju davati mirovine, već si je lug. osoblje samo stvorilo zakladu, dok je činovništvo imalo svoju mirovinsku zakladu po čl. 20. zakona od 15. VII. 1873., iz koje bi zaklade većina umirovljenih činovnika imov. općina dobivala danas mirovine, da nije naređenjem ministarstva financija (generalne direkcije drž. računovodstva) od 20. oktobra br. 120304 ex 1923. obustavljeno plaćanje u tu mirovinsku zakladu kako doprinosi im. općina tako i doprinosi činovništva.

Uslijed toga su isplate mirovina ne samo činovništva već i lug. osoblja pale na teret imovnim općinama. Ove već danas ne mogu plaćati te mirovine, koje bi morale zapravo da terete državni budžet, kako se to iz gornjih navoda jasno vidi.

4. Baš u vrijeme, kad su nekretnine uopće postigle u cijeni kolminaciju, pustile su se im. opć. Gjurgjevačka i Križevačka, a i neke druge, u kupovanje ovećih šumskih kompleksa. Tako je Gjurgj. i. o. kupila od tvrtke »Drach« (od bivšeg virovitičkog vlastelinstva) preko 3000 kat. jutara šume, koja je planinska i većim dijelom iskorišćena, isto tako od vlastelinstva »Inkej« u Rasinji nekih 1000 rali mlade šume, koja leži na periferiji imovne općine.

Nemajući dovoljno gotovine za kupnju tih šumskih kompleksa, morala je imovna općina prodati u srcu Podravine za zakup određene šumske čistine »Crnec« i Drvosjeki, osim toga dijelove Repaša i Limbuša, koji su dijelovi odbacivali zakupom parcela preko milijun dinara godišnje. Na taj se način riješila sigurnog godišnjeg prihoda za pokriće proračuna, isto tako kamata gotovine, da navuče na se teret troškova uprave, poreza, nameta itd. za kupljene komplekse.

Ne mogu ispitivati razloge, koji su uvjetovali takav kup, samo mi je poznato, da danas imovna općina prodaje u nizini uz Dravu najplodnije površine po jutru za Din 2000, dok je u planini plaćala za gole komplekse po rali Din 3000. Takovom transakcijom snizili su se prihodi od zakupa u svakogodišnjem proračunu za više od milijun dinara, a u istom razmjeru povisili su se rashodi, te su otpali i kamati na gotovinu, koja je za taj kup izdana i koja je iznosila kojih 12,000.000 Dinara uz 5%, što čini manje u svakogodišnjem proračunu oko Din 600.000.

5. Gotovine, što su ih imale imovne općine u bankama kao nepotrošive glavnice, smanjene su na osnovi relacije jedan prema četiri kod pretvaranja kruna u dinare na $\frac{1}{4}$, a da ti dinari nisu imali više od $\frac{1}{10}$ vrijednosti od pretvorenih zlatnih kruna.

Ovo su samo u krupnim crtama iznešeni razlozi, zašto su imovne općine došle u financijske poteškoće, koje neće stati samo kod onih imovnih općina, koje već danas ne mogu spajati kraj sa krajem. Te će teškoće stići i sve ostale imovne općine, jer je nemoguće, da one prebrode krizu,

koja danas obuhvaća cijeli svijet i koja je samo pospješila, da su imovne općine već danas došle u financijsku krizu.

Moram na koncu ipak spomenuti, da je stručno osoblje, koje je upravljalo gospodarstvom im. općina, bilo na visini i znalo se othrvati svim poteškoćama (čemu su dokazom današnje prekrasne mlade i srednje sastojine i pošumljene čistine, što je iziskivalo vanrednu požrtvornost), a da se nije moglo odupri udarcima navedenim pod 1—5, koji su došli baš od vlasti, koje nisu posvetile dovoljno brige za te važne narodne institucije.

Da se ne bi mislilo, da već za vremena nije predviđeno bilo, kakova budućnost čeka imovne općine, to ću donijeti u izvatku svoj memorandum od g. 1920. na tadanjeg pomoćnika ministra šuma i rudnika, a na njegovu izričitu zamolbu. Ovaj memorandum glasi u stvari ovako:

Prije svega imaju se riješiti slijedeća pitanja:

1. Podmirenje članova imovnih općina na gorivu i građi, žirenju i paši.

2. Financijsko pitanje (podmirba troškova uprave, čuvanja, poreza, opć. nameta, kulturni troškovi) kao posljedica rata.

3. Podržavljenje uprave i osoblja im. općina.

4. Uređenje odnosa uprave prema zastupstvu kao i odnosa šumske uprave prema političim i sudbenim vlastima.

Ad 1. Iz raznih članaka po stručnim i nestručnim novinama kao i iz brošure g. Andrije Perušića razabire se, da imovne općine tobože ne mogu podmirivati svoje pravoužitnike gorivim drvetom i građom i da idu u susret devastaciji šuma, jer će si članovi i nečlanovi im. općina makar silom pokrivati najpreče potrebe iz šuma im. općina, naročito u predjelima, gdje — osim imovnih — nema u blizini ni šuma državnih, ni šuma zemljišnih zajednica ni privatnih šuma.

Ovo je pitanje tako važno, da se ima raspraviti u prvom redu i riješiti na temelju točnih statističkih podataka potrebe i proizvodnje.

a) Ponajprije bi valjalo u državnim šumama izrađivati dovoljne količine i goriva i građe za velika importna tržišta. Od toga bi gorivo II. i III. vrsti i tanje sortimente građe trebalo ostaviti za pokriće lokalne potrebe i baciti razmjerne količine na skladišta, koja bi se imala osnovati u onim mjestima, gdje vlada oskudica na tim proizvodima. Na taj bi se način pokrila potreba nepravoužitnika, kojima bi se dala prilika te proizvode uz primjerenu cijenu kupiti, te ne bi bili prisiljeni kupovati te proizvode od pravoužitnika ili od krađe.

b) Šumsko gospodarstvo tako urediti, da odbacuje što veći prihod kvantitativni, izlučiv predjele, koji bi imali financijsku svrhu.

c) Osigurati kup goriva u državnoj ili susjednoj vlastelinskoj šumi, na mjestima gdje im. općina nema dovoljne komplekse šuma, što bi se imalo u ministarstvu šuma urediti tako, da se im. općini prodađu oni kvantumi drva, koje ona treba i to od manje vrijednih vrsti, tako da država ne bude prikraćena.

d) Izrađivati gorivo i građu u onim šumama im. općine, u kojima se etati radi udaljenosti ne mogu potrošiti, i privržati ga tamo, gdje je oskudica, razumije se uz naknadu troškova izradbe i izvoza.

e) Strogo i zdušno vršiti šumsku policiju, što bi prisililo pučanstvo na štednju, a ne bi ga zavađalo na pravljenje kvara za spekulaciju s obzirom na toč. a).

Ad 2. Financijalno pitanje neće biti tako teško riješiti, ako se uvaži, da pravoužitnici moraju plaćati takse za drvo, u koliko imovna općina nema dovoljno prihoda za pokriće proračuna. Ktome prihodi od kamata nepotrošive šumske glavnice kao i svi drugi prihodi od paše, žirovine, međutimnog užitka itd., sve bi to moglo proračun uravnotežiti.

Osim toga imovne općine kao takove — jer služe općenitosti, dakle i državi — imale bi se osloboditi od plaćanja vanrednih prireza i opć. nameta, koji su ih u zadnje vrijeme tako pritisli, da su došle u financi- jalne neprilike. Naročito se ne bi smjele izrabljivati od strane države za državne zajmove, kao što je to učinila propala monarhija, iznudivši milijune za ratne zajmove. Ti bi se milijuni imali im. općinama povratiti ili pretvoriti u drž. zajam i im. općinama osigurati kamate.

Ad 3. Kad bi bila riješena pitanja pod 1. i 2., imalo bi se pristupiti podržavljenju uprave i osoblja.

Imovne općine plaćale bi državi stanovit postotak svih beriva ak- tivnih i umirovljenih službenika, a ostatak bi država imala osigurati svako- godišnjim svojim budžetom.

Imale bi se osnovati šumske direkcije, koje bi bile podčinjene izravno ministarstvu šuma i rudnika, dok bi se vanjske šumske uprave i šumski srezovi imali pridržati s razloga, jer su osnovani na mnogogodišnjem iskustvu i shodnosti.

Ovim bi se načinom činovnici i činovničko osoblje učinili neod- visnima od zastupnika i odbornika im. općine znajući, da će biti una- prijeđeni od ministarstva, kad na njih dođe red, pak će svoju službu vršiti po uputama i propisima, koje će mu država diktovati.

Ovdje mi je naglasiti, da su šume potrebne iz klimatičkih razloga, jer regulišu plodovitost zemlje, narodno zdravlje itd., uslijed čega je njihovo osiguranje od velike koristi za državu, pak je uslijed toga i ona dužna za te šume doprinositi stanovit procenat troškova.

Zato sam spomenuo, da bi im. općine imale doprinijeti samo dio za svoje osoblje u državnu blagajnu, koja bi to osoblje plaćala.

Razumije se samo po sebi, da bi bolje situirane im. općine dopri- nosile više, a slabije situirane manje.

Ovim bi načinom od šumske uprave otpali politički uplivi, koji su uvijek zlo djelovali na čuvanje i upravu šuma.

Stručnjak je nastojao uvijek održati ravnovjesje između šume i seljaka, dok je politika uvijek imala pred očima osiguranje političke stranke na vlasti, a šuma je bila najpodesnije sredstvo za osiguranje gla- sova kod izbora.

Uslijed toga morale su se otvarati branjevine zubu marve još ne- dorasle, morale su se mijenjati osnove ušumljenja, a na štetu šumskog gospodarstva, morao se po zapovijedi votirati ratni zajam itd.

Svi će ti obziri otpasti, kad stručnjaci sami budu odlučivali u šum. gospodarstvu, bez uticaja političkih stranaka i političara, to sigurnije, što držim, da je svaki šumar bar isto tolik patriota kao i svaki političar, pak će narodu ono dati, što smije i može po načelima šumskoga gospodar- stva, dok političar zahtijeva od šume ono, što ona dati ne može i ne smije i što je samo časovita korist za pojedinca ili za pojedino selo, a za narodno dobro općenito štetna

Potrebno je, da se bar prethodno zadrži dosadanje uređenje imovnih općina što se tiče centralnog ureda, šumskih uprava ili šumarija i čuvarija

s razloga, što su kroz decenije stvorene stanbene zgrade za te svrhe, naročito su zaokružene šumske uprave i srezovi, pak dirati u to, značilo bi razarati, a ne stvarati.

Narod je naučen na takovo uređenje, a kad vidi, da su šume njemu ostale, biti će umiren, pogotovo ako se provede prva točka ovog mog mišljenja, koje je sagrađeno na 38 godišnjem iskustvu. A zadovoljstvo naroda znači i uspjeh za državu, jer već danas neodgovorni agitatori govore narodu, da će si šume država uzeti, da neće više imati nikakvih prava na šumu, kao što su izgubili i sol itd.

Jedna je ipak stvar nezgodna kod podržavljenja uprave i osoblja im. općina, a to je, da ministarstvo šuma ne bi zapalo u pogrešku, da šum. upravno osoblje imovnih općina premještava s jednog mjesta na drugo, kao što je to do danas bilo uobičajeno kod političke i sudbene struke.

Takova bi premještavanja bila od velike štete za službodavca, jer ne samo da treba mnogo vremena, dok upravnik šuma upozna svoj teritorij, sve mjesne prilike i potrebe naroda i drugo, već on i sa većom ljubavlju i radošću njeguje i čuva šume, koje je sam odgojio i koje su rasle pod njegovom upravom.

Zato griješe vlasti, koje šum. osoblje često premještavaju, izim slučajeve neophodne nužde.

Ad 4. Predstojnik šumskog ureda (direkcije) svake im. općine preuzeo bi uz svoj naravni djelokrug šefa im. općine i dosadanje dužnosti vladinog povjerenika kao pouzdanik ministarstva šuma i to prema zastupstvu i odboru, dok bi prema oblastima šumski ured im. općine (direkcija) zauzeo odnošaj, koji postoji danas između građevnih ureda i oblasti.

Šumsko redarstvo vršile bi vlasti po dosadanjem šumskom zakonu, dok se takav novim ne zamijeni, a ministar šuma imao bi pravo u šumsko-redarstvenim stvarima kod istih, po ovlasti ministarstva unutarnjih djela, po svojim organima vršiti kontrolu i eventualne pronađene neurednosti odstraniti.

Za sve to imala bi jedna anketa izraditi potanke ustanove, koje bi precizirale sve slučajeve službe, a ministarstvo bi imalo na temelju predloga te ankete izraditi i izdati potrebne napatke.

Konačno mi je ipak spomenuti, da bi se moglo i odmah pristupiti podržavljenju šumske uprave im. općina, kojemu bi se ali imalo staviti u dužnost, da se u najkraćem roku ima uporedo riješiti i pitanje pod 1. i pitanje pod 2., tj. pitanje podmirenja članova im. općine na gorivu i građi i pitanje financijalno.

Iz navedenog memoranduma vidi se, da ga je ministarstvo šuma i rudnika samo djelomično uvažilo i to iz vlastite inicijative i da je provelo samo toč. 3., tj. podržavilo upravu i osoblje, a da nije riješilo p i t a n j e f i n a n c i j a l n o i da je uslijed toga dovelo sve imovne općine u kritičan položaj financijalnih poteškoća, tako da one neće moći svoje osoblje plaćati, a niti svoje umirovljenike, te da se uslijed toga država neće moći oteti dužnosti, da taj svoj propuštaj ispravi što prije to bolje.

Résumé. Réflexions sur un point bien peu agréable de notre histoire économique pendant et après la guerre.

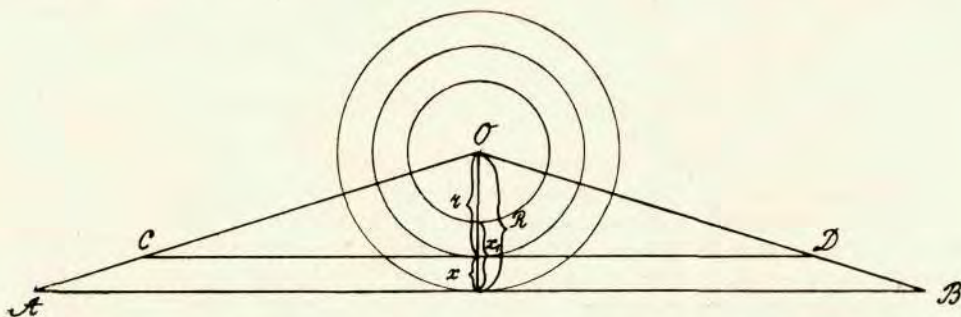
DRAGOLJUB S. PETROVIĆ (BEOGRAD):

PLOŠNI PRIRAŠTAJ

(DÉDUCTION DE L' ACCROISSEMENT CIRCULAIRE)

Može se nekad ukazati potreba, da se odredi plošni priraštaj iz obima neposredno, a ne preko ploha u početku i na kraju izvesnog oteka vremena. Za takav slučaj pokušaću da izvedem potrebne obrasce.

Plošni je priraštaj predstavljen jednim prstenom, dakle površinom između dva koncentrična kruga. Ovde je uzet idealan slučaj t. j. koncentričnost, ma da takav slučaj gotovo ne dolazi u prirodi, jer se obrasci ne mogu drukčije izvesti.

Ako zamislimo, da su obimi oba spoljašnja kruga ispruženi i njihovi krajevi spojeni sa središtem krugova, onda ćemo dobiti gornju sliku. Na njoj vidimo, da smo dobili dva slična trougla ABO i CDO . U njima je $AB = U$ t. j. obimu spoljnijeg kruga, a $CD = U_1$ t. j. obimu unutarnjeg kruga.

Zbog sličnosti trouglova možemo postaviti ovu razmeru

$$U : U_1 = R : r = R : (R - x)$$

Iz ove pak razmere izlazi, da je $U_1 = \frac{U(R-x)}{R}$. Samo R može se iznaći iz svoga obima po obrascu $R = \frac{U}{2\pi}$. Ako sad ovu vrednost umetnemo u obrazac za U_1 , onda ćemo dobiti

$$U_1 = \frac{U \left(\frac{U}{2\pi} - x \right)}{\frac{U}{2\pi}} = U - 2\pi x \quad \text{--- --- ---} \quad (1)$$

Dobili smo dakle obrazac za obim unutrašnjeg kruga. Prema tome obrascu dobiće se obim unutrašnjeg kruga, kada se od obima spoljašnjeg kruga oduzme dvostruki proizvod od Ludolfovog broja i širine prstena, odnosno, kod drveta, proizvod od Ludolfovog broja i debljinskog priraštaja za nekoliko poslednjih godina.

Prema slici plošni priraštaj je predstavljen prstenom između oba kruga, ali takođe i površinom trapeza $ABDC$. Površinu toga trapeza možemo naći po poznatom pravilu, da je površina trapeza ravna proizvodu od visine trapeza i polovine zbira paralelnih strana. Dakle

$$Z_g = \frac{AB + CD}{2} \cdot x = \frac{U + U_1}{2} \cdot x = \frac{U + U - 2\pi x}{2} \cdot x = (U - \pi x) x \quad (2)$$

Ovaj obrazac nam kaže, da se plošni priraštaj dobija, kada se od obima spoljnog kruga oduzme proizvod od Ludolfovog broja i širine prstena ($\frac{1}{2}$ debljinskog priraštaja) i taj ostatak pomnoži sa tom širinom prstena.

Do ovoga istog obrasca možemo doći i preko površina ovih koncentričnih krugova t. j. oduzimajući površinu unutaršnjeg kruga od površine spoljnog kruga. Kao što je poznato, površina kruga može se dobiti i neposredno iz obima kruga po obrascu $P = \frac{U^2}{4\pi}$. Priraštaj bi tada bio

$$Z_g = \frac{U^2}{4\pi} - \frac{(U - 2\pi x)^2}{4\pi} = (U - \pi x) x$$

Da proverimo ove obrasce. Uzmimo, da je $2R = 50$ cm, $2r = 40$ cm, $x = 5$ cm. Onda je $U = 157$ cm, a $U_1 = 125,6$ cm. Po obrascu (1) je $U_1 = 157 - 2 \times 3,14 \times 5 = 157 - 31,4 = 125,6$ cm, dakle isti rezultat. Površina oba kruga je $P = 1962,5$ cm², $P_1 = 1256$ cm², a priraštaj $Z_g = 706,5$ cm². Po obrascu (2) je $Z_g = (157 - 3,14 \times 5) 5 = (157 - 15,7) 5 = 141,3 \times 5 = 706,5$ cm², dakle isto.

Ako se hoće da iznađe plošni priraštaj u dubećem ili ležećem položaju, onda treba izmeriti obim drveta i priraštajnim svrdlom uzeti širinu prstena. Tom će se prilikom na izvrtku utvrditi i kolikom vremenu odgovara ta širina. Obrnuto, na izvrtku će se odbrojati potreban broj godina i zatim izmeriti širina, koja odgovara tim godovima. Kod sasvim pravilnog debla može se smatrati, da je dovoljno uzeti jedan izvrtak. Ipak se to ne bi preporučilo, jer ako je pravilan spoljni krug, to još ne znači, da su raniji godovi takođe pravilni. Zato bi se trebalo kao pravilo smatrati, da se uzmu dva, tri ili više izvrtaka, pa iz njih dobije srednja vrednost širine prstena.

Obrazac (2) daje plošni priraštaj za nekoliko poslednjih godina, dakle polazeći od sadanjenog stanja unazad. No nekad će biti možda potrebno znati plošni priraštaj izvesnog otseka vremena, ali ne polazeći od sadanjenog stanja, nego od nekog izvesnog ranijeg. Pokušaću da izvedem obrazac za takav slučaj. Tu se može poći ili od obima tih izvesnih ranijih stanja ili od plošnog priraštaja svedenog na sadašnje stanje.

Podimo od plošnog priraštaja sa željom, da ga odredimo za otsek vremena od starosti drveta A_n do starosti A_m , pri čemu je ova druga starost veća, pa zato drvo deblje. Ali zato je plošni priraštaj od te starosti do sadanjenog stanja manji, nego što je priraštaj od manje starosti A_n do sadanjenog stanja. To će biti jasnije, kad se pogleda na sliku. Drugi, a najmanji, unutrašnji krug predstavlja debljinu drveta u starosti A_n , srednji krug pak debljinu drveta u starosti A_m , širina plošnog priraštaja u ovom slučaju iznosi x_1 , a u drugom x . Jasno je, da je priraštaj između starosti A_n i A_m predstavljen unutarnjim manjim prstenom, čija je širina $x_1 - x$. Površina toga prstena dobiće se, kada se od prstena širine x_1 oduzme prsten širine x .

Površina prvog prstena je $(U - \pi x_1) x_1$, a drugog $(U - \pi x) x$. Prema tome traženi priraštaj je

$$Z_g = (U - \pi x_1) x_1 - (U - \pi x) x = U(x_1 - x) - \pi(x_1^2 - x^2) \quad (3)$$

Do istog obrasca može se doći, ako se prvo upotrebi obrazac (1) za obime krugova starosti A_n i A_m , pa se iz tih obima izračunaju površine krugova i zatim izvrši potrebno oduzimanje.

Ovaj obrazac daje nam mogućnost, da pratimo plošni priraštaj onako, kako je tekao, i to sve do one starosti, do koje se priraštajnim svrdlom može u drvo prodreti. Potrebno je samo izmeriti spoljni obim i svrdlom izvaditi izvrtak sa više strana. Sama računska radnja veoma je prosta. Nije dakle potrebno znati ni površine zamišljenih preseka ni prečnike za ranije godine.

Da proverimo ovaj obrazac jednim primerom. Uzmimo onaj raniji, dakle $2R = 50$ cm, $2r = 40$ cm, $2r_1 = 30$ cm, $x = 5$ cm, $x_1 = 10$ cm, $U = 157$ cm. Površina za $2r = 40$ cm je $P_1 = 1256,6$ cm², za $2r_1 = 30$ cm je $P_2 = 706,86$ cm². Prema tome plošni priraštaj je $Z_g = 549,74$ cm². Po obrascu (3) biće $157(10 - 5) - 3,14(10^2 - 5^2) = 785 - 3,14 \times 75 = 785 - 235,5 = 549,50$ cm². (Mala razlika je zbog decimala.)

Pošto kod priraštaja ne dolazi u obzir kora, to bi ona mogla stvoriti zabunu, jer se spoljni obim meri sa korom, sem ako je drvo oguljeno. Međutim to nije teškoća, jer se priraštajnim svrdlom može lako odrediti debljina kore, pa zatim obrascem (1) obim drveta bez kore. Najzad zgodno se može upotrebiti i obrazac (3).

Ovaj obrazac (2) može nam poslužiti, da za nešto izmenimo postojeće obrasce za izračunavanje volumnog priraštaja. Kao što je poznato, volumni priraštaj se kod dubećih drveta može izračunati po obrascu $Zm = ghf - g_1 h_1 f_1$ ili kad se uzme, da je $f = f_1$ i $h = h_1$, $Zm = hf(g - g_1)$. Ovaj drugi član je pak u stvari plošni priraštaj, koji se može zameniti obrascem (2). Tada bi ovaj obrazac ovako izgledao

$$Zm = (U - \pi x) x hf \quad (4)$$

U slučaju da se nema pomoćnih tablica za površine krugova, znači ovaj obrazac računsko uprošćavanje, jer je rad kraći, nego kad bi se morale računati površine krugova.

Kod oborenog debbla iznalazi se ovaj priraštaj po obrascu za t. zv. prikraćeno deblo

$$Zm = (g - g_1) h$$

gde je h dužina prikraćenog debbla, g sadanja površina zamišljenog preseka u sredini prikraćenog debbla, a g_1 površina preseka pre n godina. Upotrebom obrasca (2) taj bi obrazac dobio ovakav oblik

$$Zm = (U_{1/2} - \pi x_{1/2}) x_{1/2} h \quad (5)$$

što znači računsku olakšicu. U ovome obrascu su U i x na polovini prikraćenog debbla.

Biće od interesa izvršiti opite u samoj šumi sa ovim Preslerovim obrascem kao i sa obrascem (5), a radi sravnjivanja. Očekivati je, da obrazac (5) daje nešto veće rezultate, a to bi moglo značiti, da on daje tačnije podatke, odnosno priraštaj bliži stvarnome, nego što to čini Preslerov obrazac.

Résumé. L'auteur présente un procédé pour déduire l'accroissement circulaire directement de la circonférence de la tige, c'est-à-dire sans l'emploi quelconque des surfaces des sections transversales.

Ing. A. PANOV (ZAGREB):

„KLASA STAROSTI“ ILI „DOBNİ RAZRED“?

(UNE CONTRIBUTION À LA TERMINOLOGIE FORESTIÈRE
YOUUGOSLAVE).

Članak g. prof. Nenadića »Naša šumarska terminologija« izazvao je, kao što je trebalo i očekivati, odgovor g. Dr. Petrovića. Mislim, da će nesredenost šumarske terminologije kod nas biti još dugo razlogom sličnih rasprava. U pojedinim slučajevima neće nam mnogo pomoći ni ankete ni komisije. Ima vrlo mnogo izraza, za koje se neće naći objektivan kriterij za prosuđivanje, koja je riječ bolja — srpska ili hrvatska.* Može li na pr. stručna komisija elektrotehničara sazvana sa zadatkom, da izjednači terminologiju, dokazati, da je riječ »sijalica« bolja od riječi »žarulja« ili obrnuto da je riječ »žarulja« ljepša od riječi »sijalica«. Mislim, da ne može. Analognih izraza imaćemo dosta i u šumarskoj terminologiji. I baš zato treba pokušati da sredimo našu terminologiju makar u onom obimu i za one izraze za koje ti kriteriji (formalne, logične, dijalektalne — koje bilo — prirode) postoje. Biće i tu poteškoća, jer će se u svakom konkretnom slučaju moći osporavati baš ta objektivnost kriterija (pitanje objektivnosti« i »subjektivnosti« samo po sebi ne spada u red pitanja lakih, jednostavnih i potpuno raščišćenih). Ali da će svaki pokušaj u tom pravcu doprinijeti konačnom rezultatu (u nedoglednoj, istina, budućnosti), o tome nema sumnje.

Zato ću pokušati detaljno i temeljito proanalizovati jedan šumarski stručni pojam i termine, koji postoje za njegovo obilježavanje u našoj terminologiji. Pokušaću dokazati, da je bolje (ispravnije, logičnije, tačnije) reći »dobni razred« nego »klasa starosti«.

Činjenica, da je baš glede te riječi g. Dr. Petrović bio najpopustljiviji i bez borbe odbacuje s t r a n u riječ »klasa« (Š. L., str. 245.), pobudila me je, da se zadržim na tom terminu malo dulje, jer se po mom dubokom uvjerenju ne smije odbacivati jedna naučna ili književna riječ s a m o

* Konstatacija »da Srbi i Hrvati možda i ne govore istim jezikom« (odgovor g. prof. Nenadića, str. 255) bila bi svakako pogrešna. Vjerujem, da na tu konstataciju gosp. Dr. Petrović i ne pomišlja, ali držim, da je dopušteno, t. j. da nije pogrešno, upotrijebiti u ovom slučaju izraze »srpska riječ« i »hrvatska riječ«. Jer u jednom jedinstvenom srpsko-hrvatskom (književnom, naučnom, saobraćajnom) jeziku osim ogromne većine zajedničkih (t. j. s r p s k o - h r v a t s k i h) riječi ima i riječi čisto srpskih (t. j. samo srpskih) i riječi čisto hrvatskih, t. j. samo hrvatskih. Dovoljno je spomenuti riječi »tuča« i »grad«, »ples« i »igranka«, »uporaba« i »upotreba«, ili (u koliko se smijem poslužiti i riječima stranih, neslovenskih osnova) »papir« i »hartija«.

I još nešto. Srbi i Hrvati govore istim jezikom, t. j. dijalektičke razlike istočnog i zapadnog narodnog govora minimalne su, skoro ih ni nema. Ali su nažalost razlike u naučnoj i stručnoj terminologiji (pravnoj, prirodoslovnoj, tehničkoj) kud i kamo veće od spomenutih dijalektičkih razlika; u toliko su veće, da s punim pravom možemo govoriti o »hrvatskom« stručnom terminu (primjer: »gospodarska osnova«) i »srpskom« stručnom terminu (»privredni plan«).

zato, što je strana. Ni sam g. prof. Nenadić sve i pored svoje protivnosti stranim riječima u srpskoj šumarskoj terminologiji i uprkos staroj dosljednoj tradiciji svih stručnjaka zapadnog dijela naše zemlje, upotrebljuje ovakove izraze, kao što su na pr. »n o r m a l n a drvna m a s a«. Sumnjam, da bi se mogla jednom jedinom riječi »prevesti« odnosno zamijeniti riječ »normalan«, a kad bi se to i dalo, bilo bi to na uštrb tačnosti samog pojma; pojavila bi se odmah neznatna, neprimjetna možda za nestručnjaka, ali napadna i primjetljiva za nas šumare, razlika između starog, posve određenog i tačnog pojma i nove, makar i »uspjele« kovanice.

Promatrajući te dvije riječi »klasa« i »razred« moramo prije svega ustanoviti: jesu li to zaista apsolutni sinonimi, t. j. je li dopušteno uvijek i u svakom slučaju mjesto riječi »klasa« upotrijebiti riječ »razred« i obratno. Ustanovimo li, da kod upotrebe tih dviju riječi ipak postoji izvjesno razlikovanje, izvjesno nijansiranje, proanalizovaćemo tu pojavu i na osnovu niza primjera izvešćemo zaključak, u kojem je slučaju bolje upotrijebiti jednu, a u kojem drugu riječ. Na temelju svega toga riješićemo, da li je bolje za nas konkretni slučaj reći »dobni razred« ili »dobna klasa« (o riječima »dob« i »starost« biće govora kasnije).

U zapadnom dijelu naše zemlje riječ »razred« ne samo dominira, nego mogli bismo kazati da druga riječ (t. j. klasa) uopće ne postoji ni u narodnom govoru ni u književnom (a ni u saobraćajnom ni naučnom) jeziku. Izraz »državna klasna lutrija« zamijenjen je napr. u latinici izrazom »državna razredna lutrija«. Svuda u Hrvatskoj i Slavoniji, na Sjevernom Jadranu i u Dalmaciji čuju se riječi »vozna karta drugog razreda«, a nikad »II klase«. Uopće se posljednja riječ čuje tu vanredno rijetko. »Cjepanice prve klase« kažu doduše mnogi i u zapadnim našim krajevima, ali je u istočnim krajevima riječ »klasa« stekla puno pravo građanstva i u književnom i u naučnom i u narodnom jeziku. Ona se upotrebljuje u izvjesnim tačno određenim slučajevima i u tim slučajevima ne može se zamijeniti n i k o j o m drugom riječju, dakle ni riječju »razred«. Ali uporedo s tim čuje se ondje i riječ »razred« i opet sa stalnim značenjem i u tačno određenom smislu. »Prvi razred osnovne škole«; »profesor je dočekan u razredu«; »treći razred skupoće« (zak. o činovn.). Ovo je na jednoj strani, dok se na drugoj strani susreću izrazi »vozna karta prve klase«, »cijepanice prve klase«, »prvoklasna roba«. Udubimo li se u značenje tih riječi, moramo uočiti jednu (i to ne baš malenu) razliku. Riječ »razred« ima u glavnom numerično značenje. Riječ »klasa« ima više komparativno, kvalifikativno značenje. Prvi razred gimnazije ništa nije bolji (ljepši, uredeniji) od drugog, sedmog, osmog. On je prvi po redu, nije po kvalitetu. Mjesto, koje spada u prvi r a z r e d skupoće, uvršteno je u taj razred zato, što je u njemu skupoća najveća. U III. razredu ona je najmanja (bar trebala bi da bude). Bilo bi dakle pogrešno reći »prva k l a s a skupoće«, to više, što je sam pojam skupoće negativan pojam. Zato mislim, da je zakonodavca rukovodio ispravan osjećaj jezika, kad je odabrao riječ »razred«, a ne »klasa«.

Šta ćemo kazati o drugoj riječi (»klasa«)? Kad se ta riječ upotrebljava? Kaže se na pr.: prva klasa, druga klasa i t. d. za željeznička kola, ali ne zato, što su ona možda prva po redu (bliža lokomotivi ili tako nešto), nego zato što su n a j b o l j a (najudobnija). »Cjepanice prve klase«, to su najbolje cjepanice. Ta riječ »klasa« služi dakle za kvalifikaciju neke robe. Prvoklasna roba znači najbolju robu. Idemo li dalje sa

analognim promatranjima, konstatujemo čak i to, da su često riječi »kvalifikacija« i »klasifikacija« skoro sinonimi. Klasificirati nešto, znači (u većini slučajeva) razvrstati prema kvaliteti. Dakle je razlika u značenju »klasa« i »razred« zaista velika.

Pojedini razredi neke šume, koji se razlikuju jedan od drugog samo po starosti jesu li to *k l a s e* starosti ili *r a z r e d i* starosti? Odgovor se nameće sam. Prvi dobní razred nije bolji od drugog dobnog razreda ni III. od IV-og. Naprotiv mlađi razredi (sa gledišta ekonomskog, finansijskog, trgovačkog) slabiji su od starijih, premda može biti, naravno, da je sastojina mlađeg razreda bolja u uzgojnom pogledu od starijeg, ali lošijeg odjela ili odsjeka iste šume. Ali se to ne pita. »Prvi« je to razred, zato, što je najmlađi, što je prvi po redu. Pojedine partije jedne šume s vremenom prelaze iz prvog razreda u drugi, isto tako kao što dak prelazi iz prvog razreda (ne klase) u drugi. Zato mi se čini, da onaj, koji je prvi upotrijebio u šumarskoj literaturi predratne Srbije termin »klasa starosti«, nije bio dobar poznavalac srpsko-hrvatskog (srpskog) jezika ili si nije dao truda, da pomisli kod prevođenja termina »Altersklasse« da tu mnogo bolje pristaje riječ »razred«.

Osim toga pitanje unifikacije naše terminologije nije samo pitanje naučne važnosti, već i velikog nacionalnog značenja. I iz tog velikog značenja tih malih pitanja izvodim dva zaključka: 1. Načelno je pogrešno odbacivati i proganjati stranu riječ *s a m o* zato, što je ona strana. Ali ako postoje dvije jednako dobre i u svakom pogledu identične riječi (jedna strana, a druga domaća), prednost bi morala imati domaća riječ. Ergo: kad bi izraz »klasa starosti« bio isto tako dobar kao i »razred starosti« (a tvrdim, da je on gori, t. j. manje prikladan, manje podesan, manje tačan), svejedno prednost bi trebao imati izraz »razred«.

2. Ako postoje dva jednako dobra i u svakom pogledu identična termina i jedan se čuje na području cijele zemlje, a drugi samo u jednom dijelu (svejedno srpskom ili hrvatskom), prednost bi trebao imati onaj prvi termin. Ergo: i sa tog stanovišta srpsko-hrvatska riječ »razred« treba da istisne njemačko-srpsku riječ »klasa«.

Dakle: *r a z r e d* starosti, a ne *k l a s a* starosti. Ili možda »starosni razred«? (Kad g. Dr. Petrović veli, da bolje odgovara duhu jezika »zrelosni postotak« nego postotak zrelosti (str. 243.), logično bi bilo, da se i klasa starosti pretvori u »starosnu klasu«). Ili možda dobní razred? Možda će se moći dokazati, da je riječ »dobni« također bolja (u ovom, razumiye se, slučaju) od riječi »starosni« ili »starosti«.

Riječi »starost« ima u srpsko-hrvatskom jeziku dva značenja: jedno šire, koje bi odgovaralo značenjima francuske riječi »âge« i ruske riječi „возрастъ“; drugo uže, ali pravo i iskonsko, neposredno izvedeno od pridjeva »star« (franc. »vieux«), isto tako kao što je francuska imenica »vieillesse« izvedena od pridjeva (»vieux« ženski rod »vieille«). U tom slučaju riječ »starost« odgovara apsolutno identičnim (po osnovi, gradnji i smislu) riječima drugih slavenskih jezika (ponaosob i ruskoj riječi „старость“).

Predugačak je put lingvističkih istraživanja, kojim bi se možda dalo dokazati, da ni ono prvo značenje imenice »starost« (t. j. »starost« u smislu »âge«) niti njemu analogan pridjevski oblik (u rečenici na pr. »kako je s t a r o dijete?«) ne odgovara ni sintaksi ni duhu slavenskih jezika. Ali ako je to germanizam (»wie alt ist es«?), onda je to posve legalan. Bog zna kada uveden germanizam, koji uostalom nalazimo i u drugim

jezicima na pr. českom. Naglasio sam već, da se ni tuđa riječ »klasa« ne bi smjela napadati i proganjati, kad bi našem pojmu odgovarala, odnosno kad ne bi bilo druge b o l j e (t. j. za naš slučaj prikladnije) riječi slavenske osnove i porijekla. Tim manje bi bilo ispravno insistirati na tom, da se oblik, odavno prihvaćen i usvojen od naroda izbaci iz naučno-književnog jezika i njegove terminologije i da se započne sa traženjem drugog izraza. Kad već taj drugi oblik postoji, kad se taj drugi oblik u čitavom velikom dijelu naroda upotrebljava, pravedno je uzeti i njega u odbranu, proanalizovati njegova pojedina značenja i upitati neće li taj oblik biti bolji za naš šumarski stručni riječnik?

Riječ »doba« ili »dob« odgovara samo onom širem, novijem značenju riječi »starost«. Odgovara dakle francuskoj imenici »âge«. To podudaranje francuske i naše riječi ide tako daleko, da se gotovo u svakom slučaju riječ »âge« prevodi našom riječi »doba« izuzev neke rijetke specijalne slučajeve (za izraz »godišnje doba« Francuzi imaju posebnu riječ »saison«, nadalje »moyen-âge« prevodimo sa »srednji vijek«, a ne sa »srednje doba« — ali su to, ponavljam, samo iznimke).

Mogli bismo reći također, da imamo za riječ »dob« još jedan sinonim (»skoro« sinonim), a to je »vrijeme«, premda postoji tu i osjetna razlika. Riječ »vrijeme« ima posebno leksično obilježje: obilježje promjenljivosti, nestalnosti, prolaznosti. To je obilježje pojačano (ali ne stvoreno!) time, što »vrijeme« u romanskim i u većini slavenskih jezika znači u isti čas i meteorološko stanje.

Nasuprot tome riječ »dob« ima obilježje nečeg stalnog, ustaljenog.

Držim, da g. Dr. Petrović nema posvema pravo, kad tvrdi, da se riječi »dob« ... »daje upravo značenje izvesnog odseka vremena« (Šum. List, 1932, str. 245). Zašto? Navešću jedan argumenat, koji mi se čini dovoljno jakim.

U književnom jeziku našem — u šumarskoj literaturi napose — postoji riječ »razdoblje«, riječ, koja možda ne potječe iz izvornih dubina narodnog govora, ali je svakako veoma uspjela i spretno odabrana. Ta riječ »razdoblje« znači baš ono, što g. Dr. Petrović hoće da pripiše riječi »dob«. To je jedan točno i strogo određeni vremenski razmak (Zeitraum, Zeitabschnitt, espace de temps) između jedne činjenice ili događaja i druge određene činjenice, stanja ili događaja. Kad bi sama riječ »dob« značila vremenski razmak, interval, to se ne bi osjetila potreba, da se gradi od istog korjena druga riječ sa modificiranim, preciziranim značenjem. Odnos, koji postoji kod »dobi« i »razdoblja«, isti je kao i onaj kod »vremena« i »međuvremena«. Predočuju li riječi »vrijeme« i »međuvrijeme« jedan te isti pojam? Ne predočuju!

A opet bilo bi nepravедno osporavati činjenicu, da u citiranoj frazi g. Dr. Petrovića ima elemenata uspjelog i ispravnog opažanja. Riječ »dob« znači često ono isto što i »perioda«. Kad se kaže »kamena«, »brončana« i t. d. perioda, više se misli na početak periode, koji je dijeli od prijašnje (ranije) periode, i na njezin kraj, iza kojeg dolazi opet druga, kasnija perioda. Misli se dakle na praistorijske međe svih onih etapa, koje je nekada prevalilo čovječanstvo. »Godišnje doba« moglo bi se također promatrati kao jedan strogo i tačno određeni vremenski razmak (Zeitabschnitt) ili odsjek vremena.

Zato ima zaista u samoj riječi »dob« ili »doba« nešto omeđášeno, ukapljeno, utisnuto u neki strogo fiksirani vremenski okvir, bilo velik (»bron-

čano doba») bilo malen (godišnje doba»). To je po svoj prilici imao u vidu g. Dr. Petrović, kad je utvrdio gornju konstataciju.

E pa dobro. Ali smeta li to? Mislim, da ne. Jer prvi d o b n i razred znači prvu periodu u životu jedne sastojine, prvu fazu njezinog razvitka. Vremenske međe određene su i stalne za svaki kompleks, često za sve šume jednog kraja ili zemlje. Izvjesni principi šumarske nauke i prakse određuju također sa dovoljnom točnošću granice tih razreda. Najstariji dobni razred pripada prvoj — najranijoj — periodi iskorištavanja; najmlađi dobni razred — najkasnijoj periodi. S obzirom na spomenutu logičnu vezu tih dvaju pojmova »dob« i »perioda«, prirodno je, da se oni susreću u glavnom elaboratu šumara — gospodarskoj osnovi.

Možda je vrijedno spomenuti još jednu prednost riječi »dob«. Od nje se lako i pravilno gradi pridjev, dakle imamo »d o b n i razred«, a ne »razred dobi« (»razred starosti«), koji nas zaista potsjeća na »kaput zime« i »drvo ogreva« (Šum. List 1932., str. 243.). Klonimo se neslavenskih oblika svuda, gdje je to moguće. Pridjev »starosni« je nemoguć. Morali bismo ostati kod imeničkog genitivnog oblika, kad bi se insistiralo na terminu »starost«.

Najzad još nešto. U nedavno izašlim upustvima za uređivanje državnih šuma nalazimo svuda izraz »dobni razred«. Nigdje se ne spominje »klasa starosti«.

Prepuštam pozvanijem peru rješavanje pitanja, mogu li se i u koliko se mogu smatrati ta uputstva definitivnom bazom za izgradnju naše terminologije. Po mome mišljenju sa teminološkog gledišta ta su uputstva prilično manjkava. Omjer, s kojim su u njima zastupani srpski i hrvatski termini, mogao bi zadovoljiti pristalice »hrvatske« terminologije... kad bi se radilo samo o što povoljnijoj mješavini zapadnih i istočnih izraza. Unutrašnja harmonija, potrebna harmonička cijelina, nije u tom pravilniku svuda postignuta. I nije se mogla, a neće se ni moći postići bez aktivne saradnje svih šumara u zemlji. Još nije ni sada kasno, premda bi bilo mnogo bolje, da je rad na sređivanju terminologije svršen već prije redakcije toga pravilnika odn. da su u njega unišili već izgrađeni termini, prihvaćeni od najboljih naših stručnjaka i sankcionisani od cijele naše šumarske struke.

Resumé. Sous un terme spécifique et spécial (qui n'est d'ailleurs qu'une traduction exacte du terme allemand »Altersklasse«) on désigne dans la partie orientale de la Yougoslavie le groupement (les catégories) d'âges d'un peuplement. Au contraire, à l'ouest on emploie un autre terme de la même signification, mais plus juste, plus conforme à l'esprit de la langue serbo-croate et des langues slaves en général.

On fait peu d'attention à ce fait regrettable qui inquiète sérieusement nos forestiers: nous avons en effet une seule langue serbo-croate, mais — deux terminologies forestières.

L'unification de deux terminologies scientifiques n'est pas un problème facile — nous le savons bien; mais il faut, quand même, tâcher de le résoudre. **L' auteur.**

Инг. СЛОБОДАН БАРАНАЦ (БЕОГРАД):

САВЕТОДАВНА ТЕЛА У ШУМАРСКИМ ПИТАЊИМА

(SUR LES CORPORATIONS CONSULTATIVES FORESTIÈRES)

Код нас постоје или се по закону предвиђају као консултативна тела при решавању важнијих питања и проблема из области шумарске политике: 1) Шумарски одбор; 2) Шумарски савет, 3) Привредно веће.

Шумарски одбор, који је предвиђен у чл. 31. Уредбе о устројству Министарства шума и рудника и о организацији шумарске струке од 27. јуна 1921. год., искључиво је унутрашњи саветодавни орган Министарства и састављен је од чиновника самога Одељења за Шумарство. Он је замишљен на колегијалној основи у сврху заједничког решавања важнијих питања избегавајући тиме бирократски начин решавања предмета, који се с обзиром на данашњу компликованост питања — где је потребно дубље познавање ствари — показао као посве неуместан и штетан.

Шумарски одбор даје мишљење о свима питањима веће важности или општег значаја и проучава поједина стручна питања. Министар шума и рудника односно Начелник одељења за шумарство одлучује, који ће се предмет упутити Одбору на мишљење. Мишљење Одбора није обавезно. Сталци су чланови одбора генерални директор (односно његов помоћник као заменик), затим начелници одељења и шефови отсека.

Да би се рад на проучавању појединих питања што темељније и боље проучио, образоване су у саставу Шумарског одбора сталне комисије за проучавање појединих питања из шумарске струке и то: 1) Стална комисија за проучавање законодавних и правних питања административне природе; 2) Стална комисија за стручна питања.

Стална комисија може позвати на седницу референте као и стручњаке за поједина питања, који по формацији нису чланови ни одборни комисије.

По § 125. Закона о шумама предвиђа се оснивање Шумарског савета при Одељењу за шумарство министарства шума и рудника, који би имао да буде спољашњи консултативни орган Министарства шума и рудника, састављен не само од чиновника Министарства, већ и од најјачих претставника шумарске струке и шумске привреде, ради решавања многих питања, која у будућности очекују Министарство шума и рудника. Оснивање овога савета захтева компликованост шумарства као и сложеност шумарских питања уопште. Он је код нас законски новум, међутим у другим државама постоји већ давно — у Италији од 1910. год., а у Немачкој од 1919. год. Но и ако је закон о шумама од 1929. год. ступио на снагу још пре годину и по дана, до оснивања савета (из непознатих разлога) до данас још није дошло, ма да има врло крупних, важних и актуелних питања, као што је криза дрварске индустрије, одређивање смерница државној експлоатационој шумарској политици и т. д. — која би овај савет имао да расправља.

Што се тиче његова састава, не би требао, ради потребне еластичности, да има више од 15—20 чланова и то преставника: власника шума (државне шумске управе, малог и великог шумског поседа и комуналних шума), шумарског удружења, шумарских факултета, индустрије и трговине и шумарске надзорне власти.

Према томе г. Министар шума и рудника имао би два саветодавна органа: Шумарски одбор и Шумарски савет.

У погледу организације и надлежности шумарског савета гледишта су подвојена. Једни су за то, да он у истину буде само саветодавно тело, остављајући Министру шума и рудника право, да према своме налажењу саслуша или не саслуша, уважи или не уважи мишљење савета. Други напротив траже, да се шумарском савету да извесно ауторитативно право, т. ј. да су његова мишљења и одлуке, у погледу њиховог извршења, за Министра обавезна.

Наше је гледиште, да се ово друго мишљење не може прихватити и да овакав шумарски савет, с обзиром на његову новост код нас, не би требало, бар за сада, уводити, јер би могао бити од штетних последица, у колико то у потпуности не би била званична државна установа, што према изложеној тенденцији у погледу његове формације, изгледа, неће бити.

Овај би савет и по законодавчевој замисли имао бити само једно саветодавно тело¹, чија мишљења нису обавезна за Министра шума и рудника. Стога је оправдана нада, да ће што скорије доћи до извршења овог законског прописа, те да ће се ускоро образовати овај савет.

Привредно веће спада у ред оних нарочитих привредних установа, које су све државе, поред многобројних других мера за санацију привредних и финансијских прилика, биле принуђене организовати са задатком, да помаже владу у њеном раду око побољшања народне привреде. Наша данашња активност, која се налази у једном сталном превирању и покрету, захтева једну засебну организацију, у којој ће питања привредне политике бити заједнички посматрана кроз наочаре разних професија и класа.

До сада се, према организацији држ. управе, свако министарство бавило, у административно-економском смислу, засебним привредним и социјалним задатцима државе, тако да им је недостајала потребна координација код решавања компликованих питања, која засепају у више грана државне управе. Свако министарство, код решавања појединих проблема, стоји на једном врло искључивом гледишту, што му се не може замерити, кад се има у виду, да његова дужност и јесте, да брани своје интересе.

Тај исти недостатак, само у нешто другом облику, налазимо такође и у Парламенту, јер и ако у њему седе, истина у несразмери различитих друштвених снага народа, претставници трговине, индустрије и пољопривреде, претставници скоро свих класа и професија, не смемо заборавити, да они не улазе у Парламенат у својству професионалних претставника — претставника корпорација и њихових чланова — једне изборне јединице, већ само као претставници нације, па с тога и њихово заузимање за неки интерес једне организације, класе или професије долази на један заобилазан начин.

¹ Види званични коментар Закона о шумама од стране Мин. шума и рудника (§ 125).

Претставник Парламента, окупљен бригом за садашњицу, и сувише је везан за бираче — за интерес једне уже области својих личних веза и поверења, те не може подједнако и праведно претпостављати интерес целине томе локалном интересу, за који је везан. Напротив за привредника-стручњака, као чувара чистих привредних интереса, нема таквих узаних и личних интереса, јер му на срцу лежи будућност привредне и економске снаге државе као целине.

Подизање привреде је основица наше снаге у будућности, па је с тога потребно путем привредног већа измирити и довести у склад демократизам парламента и стручњаштво привреде.

Код чисто парламентарног система дешава се, да нека друштвена класа, надмоћно заступљена, доведе дотле, да резултат гласања буде у њену корист, не водећи рачуна о последицама, које би задовољење њених сопствених интереса могло да има за опште интересе народа. Задовољење ... данас интереса индустријалаца, сутра трговаца, преко-сутра земљорадника, поседника, радника или послодаваца, води к задовољењу разних интереса, али скоро никад к заштити општих многобројних интереса народа.

Сем тога, осуство воље или осуство способности такође су два главна узрока, која се предбацују парламенту код решавања привредних питања.

Стога је при решавању привредних проблема државе потребна хармонијска сарадња претставника народне воље и привредника-стручњака. Разлика између општих савремених демократских тежња и стручног привредног настојања, помогнута привредним лаицизмом претставника парламента, кочи нашу привреду. Претставницима парламента недостаје веза са апсолутном научном истином, која је код привредника-стручњака потпуно објективно изражена. Политичари тврде, да привредна снага државе и народа извире из њихове политичке снаге; а привредници кажу, да из привредне снаге извире политичка снага. Међутим, неоспорно је, да су ове две чињенице међусобно уско везане, па је отуда и потребан њихов заједнички и хармонички рад у области привреде. Потребно је, да они привредни кругови, који не буду у довољној мери нашли ослонаца у политичким партијама парламента, преко којих би могли деловати и утицати на привредно законодавство и политику, могу те своје жеље остварити преко Привредног већа.

Догађаји последњих година показали су нам, да је немогуће рационално водити шумарску политику од данас до сутра, него да је потребан један свестрано проучен и унапред тачно одређен правац — привредни програм, план за дужи низ година, који би се имао изводити према стварним приликама и околностима. Тај привредни програм моћи ће и биће надлежно да изради једино Привредно веће, и то према привредним, политичким и административним приликама земље.

Има међутим политичара и економиста, који од Привредног већа не очекују оне наде, које се у њега полажу, сматрајући, да је оно немоћно према парламенту. Недостатак парламентарне активности у привредној области, тврде они, не постоји код већине парламената, нити је, у колико и постоји, Привредно веће у могућности пружити сигурну коректуру томе недостатку, јер је неспособно, да натера парламенат, да посвети већу пажњу привредним питањима. Оно такође није у стању, да октроише своје одлуке парламенту, па се не може ни очекивати, да га

патера, да промени своју нарав. Не може бити једна земља, а два господара, нити Привредно веће може бити савест Парламента.

Практичари, који треба да уђу у Привредно веће (земљорадници, занатлије, трговци, индустријалци, банкар и т. д.), по мишљењу критичара исти су људи, који су и у парламенту, па кад ти људи показују дефицит у својој активности као чланови парламента, по чему ће они онда као чланови Привредног већа показати већу активност, те своје колеге у парламенту приморати на већу љубав према привредним питањима.

Привредно веће је поприште посебних интереса, где је допуштено оно, што се у парламенту сматра за неморално, где се парламентарца знајући природу свога мандата — заштита општих интереса — стиди да се појави као преставник посебног интереса.

Код таквог стања односа појављује се питање: парламенат или Привредно веће?, па је разумљиво, кажу они, да се мора пропагирати први на рачун другог.

Наш данашњи Устав, у своме III. одељку о социјалним и економским установама, предвиђа у § 24. оснутак Привредног већа. Тај § гласи: »Као саветодавно тело у питањима привредним и социјалним установљује се Привредно веће, које ће на тражење Краљевске владе или Народног претставништва давати своја стручна мишљења. Привредно веће сачињавају претставници привредних редова и стручњаци у привредним и социјалним питањима. Начин састава и пословања Привредног већа одређен је нарочитим законом.«

Идеја о привредном већу није изворно наша. Она се одавно појавила у Француској и Немачкој. Привредно веће (савет) фунгира у Француској, Италији и Белгији као једно обично саветодавно тело, док у Немачкој² постоји као економски савет много већег обима, у виду званичног органа професионалних и економских снага, те заједно са Рајхсратом сачињава два најглавнија организма према Вајмарском уставу.³

Ова установа ни код нас није ништа нова. Стари државници Краљевине Србије имали су врло јасне погледе на значај привреде у народном и државном животу и на недовољну компетентност законодавне и административне власти за правилно решавање проблема. Тако је још 1891. год. донет Закон о уређењу привредног савета. Оснивање Привредног савета, који би имао за задатак, да ради на сређивању и подизању привреде, предвидела је била и Уредба од 1920 год. као и Устав од 1921 год. (чл. 44.), али до његове реализације, као што нам је познато, није нажалост дошло.

Раније, када је било речи о стварању Привредног савета, појавила су се била мишљења, да би му требало дати јачи ауторитет. Тражило

² Бизмарк је био први, који је при прелазу са система слободне трговине на систем заштитне трговинске политике, поднео Парламенту законску основу о Привредном већу, видећи у њему протутежу политичком Парламенту. После револуције остварена је идеја сталешког претставништва преко Привредног већа.

³ У току месеца октобра пр. год. образовано је Привредно веће по иницијативи Претседника Републике Хинденбурга. Савет има два одбора и састоји се од 25 чланова, међу којима се налазе заступници свих немачких пољопривредних, индустријских, трговачких, занатлијских и привредних кругова као и заступници послодаваца и намештеника.

се, да он нема само саветујући глас, него неку јачу ингеренцију — право иницијативе на привредно законодавство, да може, као привредно веће у Немачкој, и само да предлаже законе, с тим, да је влада дужна његове законске предлоге подносити парламенту на претресање.

Наше је мишљење, да Привредно веће, поред парламента, може бити само од користи, а никако од штетних последица, у колико би задржало своју саветодавну функцију, како је то и Уставом предвиђено.

Стварање Привредног већа у смислу Устава поправиће ранију штетну праксу, по којој су се привредни проблеми решавали најчешће само под политичко-партијским упливима, а не у духу стварних потреба уопште, а напосе шумарске привреде, тако да ни једна рђава ствар, која би штетила не само углед државе, већ и интерес привредног пословања, не би могла проћи кроз Привредно веће.

Наше Привредно веће чека врло много великих, тешких и значајних задатака; има цео низ привредних закона, које треба донети, а главна задаћа биће му решавање актуелних питања у вези са привредном кризом: испитање свих услова, под којима се у данашњим приликама може обезбедити рентабилност индустријској делатности у циљу прилагођивања цена и надница палим ценама у свету, путем паралелног снижења цена, надница и каматне стопе; изградња јединственог економског плана и економско-привредне социјалне политике наше државе узимајући истовремено на себе улогу главног фактора при спровођењу тога програма у живот, како законодавним тако и свима другим мерама.

Овог је пролећа Парламенат изгласао предлог Закона Кр. владе о привредном већу, по коме оно треба да на захтев или по пристанку Кр. владе, Народне скупштине или Сената: 1. чини предлоге и даје мишљење о законским пројектима, који се тичу народне привреде, социјалних питања, питања саобраћаја, економске и финансијске политике (јавних финансија, пореза, трошарине, царине и т. д.) као и правилника и упустава за извршење истих закона; 2. да чини предлоге и даје мишљење по питањима, која му упути Министарски савет, а тичу се опште привредне и социјалне политике. То би била у главном питања из ресора Министарства финансија, трговине и индустрије, пољопривреде, шума и рудника, саобраћаја, грађевина и социјалне политике.⁴

По закону Привредно веће неће бити један крут бирократски апарат, како у погледу организације тако ни и у погледу рада, већ независно и самостално тело — нека врста привредног парламента — неаташирано ни једном министарству.⁵ Оно ће бити једно тело своје врсте — засебан орган државе — слободан од сваког партијског или бирократског утицаја, стручни сарадник законодавне (Народне Скуп-

⁴ По закону од 1891 г. Привредно веће је било компетентно за питања целокупне народне привреде. По Уредби од 1920 г. његова компетенција је била ограничена на питања, која се односе на трговину, индустрију, занатство и професионалну наставу. Пољопривреда је била изузета из његове компетенције и оно је служило за решавање проблема само градске привреде. По Видовданском Уставу у његову компетенцију је спадала само израда привредног и социјалног законодавства.

⁵ У погледу места у држ. организацији Привредно веће је по закону од 1891 г. било орган Министра народне привреде. По Уредби од 1920 г. оно је било орган Мин. трговине и индустрије. По Видовданском уставу његово место није било јасно одређено.

штине) и извршне власти (Кр. владе),⁶ са којима ће без икаквих посредника директно општити и сарађивати. Оно ће стајати на расположењу свима меродавнима, за сва питања привредне и социјалне политике.

Врло је важно питање привредног већа: да ли га треба организовати на принципу претставништва звања — сталешког парламента — или по привредним и друштвеним категоријама: претставници капитала, интереси потрошача и интереси рада у свима његовим облицима, који би расправљали о узајамним уступцима и жртвама, које њихови различити интереси морају да поднесу, да би се дошло до остварења општег интереса.

Привредно веће треба да буде израз мишљења свих оних, чија реч треба да дође до изражаја, а који су директно заинтересовани свим економским проблемима садашњице, о којима влада има да одлучује. У њему треба да буду заступљени опробани људи из кругова реалног живота, привреде и рада: људи, који ће рад тога Већа одлучно водити у духу искуства и практичне потребе.

Правилна техничка формација зависиће несумњиво много од устројства главних бирачких тела, чији ће га претставници састављати. Мора се водити рачуна, да посебни интереси појединих привредних грана долазе слободно до потпуног изражаја, а никако се не сме дозволити мајоризација једне привредне гране над другом.⁷ Оно мора бити непосредни претставник и веран израз потреба и жеља свих важнијих привредних грана и социјалних група из свих крајева Отаџбине, јер само под тим условом биће оно, што од њега очекује и наш уставотворац и држава и привреда.

У привредном већу морају бити људи практичари, али који добро познају теорију политичке економије. Претставници појединих привредних организација заговарају, да би чланове Привредног већа имале да делегирају привредне организације.⁸ По нашем мишљењу то не би било ни умесно ни оправдано. Привредне организације су удружења људи са заједничким интересима и служе искључиво за промицање и заштиту тих њихових посебних интереса: интереса трговине, пољопривреде, заната, индустрије и др. Оне би у Већу имале за задатак да те своје интересе бране до краја, у коме би случају немогуће било доћи до неког компромиса, па отуда ни до дефинитивне одлуке. До компромиса би долазило само између оних интереса, који су заступљени, а на штету свију оних, који то нису.

⁶ Спорно би било, да ли су мишљења и предлози Већа обавезна за Министра у погледу њиховог извршења.

⁷ Спорно би било, да ли би претставници организације требали бити везани за мандат своје организације или могу гласати и против упутства своје организације, стојећи на принципу, да треба слободно и објективно да дају своја стручна мишљења, те према томе да одговарају само својој савести.

⁸ У погледу састава Већа, закон од 1891 г. није био предвидео претставнике привредних организација, већ једино из редова теоријски и практички спремних људи у привреди и трговачким питањима. — Видовдански устав о саставу не прописује ништа. Уредба од 1920 г. регулише ово питање на бази, коју предвиђа и нови Устав — представници привредних редова и стручњаци у привредним и социјалним питањима.

По уставу и Закону, Привредно веће сачињавају претставници привредних редова и стручњаци у привредним и социјалним питањима. Према томе, оно се састоји од 60 чланова⁹ и исто толико заменика и то: 24 претставника пољопривреде и шумарства, 16 претставника трговине, индустрије, занатства, поморства, банкарства и рударства, 5 претставника радника и приватних намештеника и 15 претставника јавних привредника и стручњака (правника, инжењера, лекара, новинара). Претставници пољопривреде, шумарства, трговине, индустрије, занатства, поморства, банкарства, рударства, радника и намештеника постављају се Краљевим указом из редова њихових стручних и сталешких организација, ако и када таквих буде било.

Поред редовних чланова, може Привредно веће позивати на сарадњу при изради појединих мишљења и специјалне стручњаке као експерте. Изасланици појединих министарстава могу присуствовати седницама с правом говора и тражења односно давања обавештења и података о материји, која се претреса, али без права гласања.¹⁰ Присуство изасланика појединих министарстава на седницама Већа безусловно је потребно и они не само да могу, него би морали увек овима присуствовати, да би бранили општи национални интерес од често пута незајажљивог и безобзирног посебног интереса појединих организација.

У колико се тиче избора претставника назначених привредних редова, изгледа нам врло тешко говорити, ма да састав Већа спада у најважнија питања.

И ако закон предвиђа избор претставника Већа из редова стручних и сталешких организација, врло је тешко одредити, која ће све изборна тела — организације — слати те претставнике у Веће: да ли то треба да буду коморе (трговачке, занатлијске, индустријске и радничке), савези (пољопривредних и потрошачких) задруга, стручне корпорације (удружења инжењера и архитекта, пољопривредно друштво и шумарско удружење, радничка организација), задружне организације и т. д. или све те различите категорије, које у Већу треба да буду претстављене, треба да буду заступљене преко најрепрезентативнијих организација, како је то у смислу Версајског уговора увела Француска, слично међународној организацији рада.

Које би се год решење узело у погледу његовог састава, оно неће, вероватно, никад бити потпуно задовољавајуће, зато што сви народни интереси нису организовани и груписани. Цео народ, као потрошач, није организован и за њега се не може никад одређено рећи, да припада извесној организацији и да га она претставља. Неоспорно је, да у Привредном Већу морају бити људи, који имају стручно знање и

⁹ У Немачкој, као што смо видели, Привредно се Веће састоји од свега 25 чланова. По Уредби од 1920 г. имало би 44 члана. По пројекту Мин. трговине и индустрије на основу Видовданског устава имало би 125 чланова.

¹⁰ Ранији пројекти предвиђали су претставнике појединих министарстава као редовне и пуноправне чланове већа. — По нашем мишљењу пак државни чиновници треба да буду само његови сарадници, како то и садашњи закон предвиђа, а не и чланови, јер Веће треба да је састављено само од независних лица, која ће своје мишљење и одлуке моћи давати независно од сваког утицаја и потпуно самостално. Чиновници су носиоци државне управе, а Привредно Веће је саветодавно тело те управе. Према томе министарства ће имати само да упућује по једног или више референата специјално упућених у питање из струке, о којој се ради.

уједно уживају поверење привредних и стручних организација. Чланови Већа, ради већег ауторитета, а с обзиром на важност и значај ове уставне, постављају се Краљевим Указом.

Веће се, слично Народној скупштини, састоји од пленума, претседништва, сталног главног (извршног) одбора, кога бира само из своје средине, и потребног броја стручних одбора по појединим гранама привреде. Дужност Извршног одбора била би, да прима и припрема предмете за решавање у Већу, да врши поделу реферата на поједине одборе и да извршује одлуке Већа и наређења уопште, чиме добија своју сталну функцију. Кад Веће не заседава, извршни одбор је дужан по упућеним питањима прибавити мишљење свију чланова Већа и на основу њих формулисати становиште Већа.

За расправу о појединим питањима може Привредно Веће изабрати и стручне одборе, који имају за задатак, да припремају реферате и материјал за рад у пленарним седницама или у извршном одбору.

По нашем мишљењу требали би да постоје одбори:¹¹ финансијски (буџет, царине, државна привреда, монополи, порези, валутна политика), банкарски (банке, штедионице, осигурање), трговински, индустријски, занатски, пољопривредни, шумарски, саобраћајни и социјални.

Мишљење отсека доставило би се свим осталим отсецима, који би на исто могли стављати своје примедбе, да би потом извршни одбори могли израдити опште мишљење Привредног већа и изнети га пред пленум. Протоколе седница, извештаје и предлоге Већа требало би предавати јавности преко службених новина, осим оних радова, који по природи својој захтевају тајност, што би одређивала Краљевска влада.

Овакав би поступак, поред тога, што би гарантовао званични публицитет његових записника, имао у исто време и врло ефикасан коректив оне недаће, која би с обзиром на остале законске одредбе могла наступити, а то је: да цео рад, извештаји и предлози Већа заврше своју каријеру непрочитани у неком досије-у архиве Народне скупштине или неког министарства. Овом одредбом би оно постало стварно један важан фактор целе државе, чији се сав рад публикује у Службеним новинама.

Завршавајући овај чланак, радује нас, што смо у могућности констатовати, да у погледу претставништва шумске привреде и шумарске политике наше државе овај закон стоји много боље од ранијих пројеката, који су због тога били приморали шумарске редове, да у своје време на овоме месту (Шумарском листу) дигну свој глас, тражећи, да се у Привредном већу, поред осталих, загарантује и установа одбора за шумарску политику. Садањи закон даје могућност, да шумарска привреда и политика буде заступљена како претставником шумарског удружења, тако и специјалним шумарским одбором, што ће се вероватно посебним пословником Већа регулисати.

Сада је на Министарству шума и рудника и Југословенском шумарском удружењу, да се заузму, да наше шумарство поред осталих буде заступљено: 1. претставником Удружења и 2. посебним стручним

¹¹ Уредба од 1920 г. је предвиђала ове одборе:

а) за трговинску политику (трговински уговори, царинска тарифа, царинско законодавство, потпомагање извоза, трговачке агенције, међународне изложбе); б) за индустријску и занатску политику; в) за банкарство и осигурање; г) за транспортну (саобраћајну) политику на суви, на води и у ваздуху; д) за све врсте привредног удруживања; и) за професионалну наставу.

(шумарским) одбором, јер не смемо дозволити, да шумарску политику води одбор за пољопривредну политику, како је ранијим пројектом предвиђено, а који није достатан и за шумарску политику — ванредно компликовану и у много чему опречну са пољопривредном политиком.

Не смемо дозволити, да док шуме у нашој држави чине $\frac{1}{3}$ њене површине, а њени производи претстављају један од најважнијих извозних артикала, нема места шумарском одбору у Привредном већу, јер негирајући на тај начин шумарство, то би значило један ванредно дубок удар нашој шумарској привреди. Наше шумарство заслужује и мора бити заступљено у Привредном већу, како путем појединих стручних претставника, тако и путем нарочитог шумарског одбора.

Résumé. Quelques réflexions politico-forestières à la veille d'une création: 1° d'un Comité consultatif au dedans du Ministère des forêts; 2° d'un Conseil forestier au dehors de ce Ministère; 3° du Conseil général de l'économie nationale, dont la création est imminente.

Ing. SVETOZAR NESTOROVIC (OGULIN):

JOŠ NEŠTO O ZEMLJIŠNIM ZAJEDNICAMA

(ENCORE QUELQUE CHOSE SUR LES BIENS URBARIAUX)

U Šumarskom Listu broj 9 od god. 1931. napisao je g. ing. I. Jelenić članak »o zemljišnim zajednicama«, u kome je nastojao da povuče paralelu između z. z. na teritoriju bivše Vojne Krajine i u Provincijalu. Osim toga je nastojao dokazati, da je gotovo nemoguće u bivšoj Vojnoj Krajini urediti z. z., a da je štetno podeliti među ovlaštenike posed z. z. U toj komparaciji prilika z. z. u Hrvatskoj i Slavoniji prikazivao je prilike Međumurja, što po mome mišljenju ne valja, јер односне prilike nisu nimalo slične. Sličan je članak napisao prošle godine i g. ing. Pipan (u broju 2.), te je nastojao dokazati g. prof. Nenadiću, da je štetno deliti zapuštene pašnjake i devastirane šume u Podravini. Pošto je to pitanje vrlo važno, smatram potrebnim, da se osvrnem na jedan i na drugi članak.

Po mome mišljenju g. Jelenić nije gotovo ništa stvarno rekao, јер nije predložio nikakav način, kako da se sadašnje loše stanje z. z. u bivšoj Vojnoj Krajini zameni drugim boljim i racionalnijim načinom gospodarenja. Sudeći po sadržaju članka, po mome mišljenju trebao bi taj članak da nosi naslov »mentalitet Krajišnika«, a ne »o zemljišnim zajednicama«, јер on o njima, kako sam istakao, nije ništa spominjao.

Činjenica je, da je stanje z. z. (kako šuma tako i pašnjaka) na području bivše Vojne Krajine uopće vrlo žalosno, te se tu o kakovim uređenim pašnjacima i šumama ne može ni govoriti. Razlike između pašnjaka — počam od onoga najgoreg, obraslog trnjem i šikarom — i uništene šume uopće nema, te se vrst kulture pojedinih čestica može ustanoviti samo uvidom u katastralne karte i u gruntovnicu, gdje su te čestice upisane kao pašnjak odnosno kao šuma.

O deobi pojedinih delova tih površina ne može sada biti govora s razloga, što su bolji delovi već davno uzurpiranjem podeljeni i pretvoreni u drugu vrstu kulture — ponajviše oranice i košanice, koje dotičnici imaju u posedu preko 40 godina. Ostali za oranicu i košanicu manje pogodni delovi zemljišta pretvoreni su krčenjem u bujadnice ili su na njima odgojeni mladi, većim delom iz panja nikli bukovi gajevi. Najmanji deo zajedničke imovine ostao je kao šikara, koja služi za ispašu blaga sela odnosno zaselka. Ovlaštenici su dakle već davno podelili zajedničku imovinu ne pitajući nikoga, da li je to uopće sa nacionalno-ekonomskog gledišta dobro i korisno i da li se to protivi ustanovama zakona.

Tko je kriv za sadanje žalosno stanje z. z. i gde treba tražiti uzroke sadašnjem lošem gospodarenju zemljišnih zajednica u Vojnoj Krajini? Krivica je donekle u tome, što je zakon o zemljišnim zajednicama kasno donešen (1894 god.), t. j. nakon četvrt veka po provedenoj segregaciji u Vojnoj Krajini (1871 god.). Ja držim, da su uzurpacije ziratnog poseda zem. zajednica u Vojnoj Krajini provedene najviše u tom odlomku vremena (1871—1894 god.), dok je malen deo uzurpacija novijeg datuma. U isto doba nastale su i pomenute šikare, koje su u gruntovnici zavedene kao šuma, jer još danas ima starijih ljudi, koji pamte, kada se u današnjim šikarama cepala duga i vesla i izvozila na more. Da je zakon o zemljišnim zajednicama izašao ranije, to bi se zemljišne zajednice ranije i uredile i tako bi, ako ne na celom području, a ono barem na jednom dobrom delu bivše Ogulinske pukovnije, bile sačuvane šume zemljišnih zajednica.

Držim, da nije opravdana tvrdnja g. ing. Jelenića, da se sadanje stanje z. z. mora ostaviti, jer da uzurpatori neće pristati na uređenje odnošaja u krajiškim z. z. Na tu tvrdnju mogu reći ovo: Poznato mi je, da je upravna općina Jezerane pokrenula pitanje uređenja zem. zajednica. Upravni odbor općine stvorio je zaključak, da se uzurpacije općinske imovine gruntovno prenesu na uzurpatore, da se preostali deo točno omeđaši i međe osiguraju, te tako spreči daljnje uzurpiranje zajedničke imovine. Kako vidimo, sami su krajišnici pokrenuli pitanje uređenja z. z., a da ih nitko na to nije silio. Taj lepi primer najbolje ruši tvrdnju g. Jelenića, da su sadanji žitelji protivni uređenju zem. zajednica.

Glavni razlozi, radi kojih se ne mogu urediti z. z. u Vojnoj Krajini, bili su prema mišljenju g. Jelenića ovi: 1) što uzurpatori ne pristaju, da se uzurpacije na njih gruntovno prevedu, jer da će onda morati plaćati veći porez; 2) što u tom slučaju stoka neće moći po šikarama pasti i 3) što »planinka« neće imati na čemu skuhati palentu. Iako po mome mišljenju to nisu stvarni razlozi, to ću se ipak na njih osvrnuti.

Teško je tvrditi, a još manje verovati, da će oni, koji su malo ili ništa uzurpirali, ostati skrštenih ruku spram velikih uzurpatora, nego će oni pre ili kasnije sami povesti akciju, da se urede uzurpacije, te tako direktno smanjiti namet z. z., koga oni jednako podnose kao i veliki uzurpatori prostranih površina zajedničke imovine. Tko gleda život našega seljaka, opaža, kako pojedinci vode strogu kontrolu nad onima, koji se neovlašteno koriste zajedničkom imovinom. Pa kada bi uostalom i stajala tvrdnja g. ing. Jelenića, moralo bi se pitanje uzurpacije z. zajednica urediti zakonskim putem, a ne ostaviti sadanje stanje i u buduće. Zakon o zem. zajednicama od 1894. god. to propisuje, te su osnovana i sedišta sreskih šumarskih referenata sa istim delokrugom kao i u provincijalu. Velik je

propust po mome mišljenju učinjen u tome zakonu, što se za one predjele u bivšoj Vojnoj Krajini, koji su potpali pod delokrug sreskih šumarskih referenata na teritoriju bivše Vojne Krajine, s obzirom na posebne prilike u tome kraju njihov delokrug nije proširio. On je ostao policijski jednako kao i u Provincijalu. Međutim pored policijskog, trebao je njihov delokrug biti i uzgojni. Da je to učinjeno odmah po donošenju zakona, ne bi šume ovdašnjih zemljišnih zajednica izgledale tako, kao što izgledaju danas.

Drugi razlog, da stoka neće imati gde pasti, veći je, ali kada se gleda sa nacionalno-ekonomskog gledišta, mora i taj razlog otapsti i preko njega se tokom vremena mora preći. Pošto su ovi krajevi vrlo siromašni, to se kod ovoga razloga moramo malo više zadržati.

Kako je poznato, narod u ovom kraju živi od krupne stoke, zatim od ovaca i nešto koza. Od njih dobiva svoju glavnu hranu: mleko i sir. Ta se stoka u glavnom prehranjuje brstom i pašom u zajedničkim šikarama, te u šumama Ogulinske imovne općine (u zimsko doba i lišnjacima). Kako vidimo, stoka se hrani na skroz neracionalan i po zdravlje škodljiv način. Šumska je paša od malene koristi za prehranu stoke i to ne samo u kvantitetnom već i u kvalitetnom pogledu. Naučnim je istraživanjima utvrđeno, da neke šum. trave imaju u sebi koloida, koji štetno deluje na razvitak rasplodnih organa mlade stoke. Nadalje je ustanovljeno, da stoka, koja se hrani lišnjacima, dakle drvom, radi teškog varenja neprobavljive celuloze dobiva zapaljenje bubrega, te radi toga mokri krv. Seljak se čudi, odkuda mu sada stoka mokri krv, a nema tko da mu rastumači, da su uzrok tome samo lišnjaci i nitko drugi, te da on okresivanjem stabala čini dve štete: jednu direktno sebi, jer mu je blago slabo i bolesno, drugu celoj okolini, jer kljaštrenjem uništava šumu, koja je u ovim krajevima za sve izvor boljih uslova života. Pored štete, koju čini paša blaga, čini u ovim krajevima veliku štetu (specijalno u prebornom načinu gospodarenja) kresanje lišnjaka, koje je u ovim krajevima jako razvijeno. Za lišnjake služe isključivo mlada stabla, a kada se uzme u obzir, da kod prebornog načina gospodarenja nema podstojnih stabala, već sva stabla spadaju u glavnu sastojinu, to je ta šteta daleko veća, nego što i neki stručnjaci misle.

Kakova je hrana lišnjaka, neka nam posluži sledeća analiza. U šumarsko-lovačkom kalendaru za god. 1932., str. 180, stoji doslovno ovo: U jednogodišnjim izbojcima bez lišća nađeno je kemičkim putem

	Bukva	hrast	seno
a) belančevine (proteina)	11.08	14.40	11.10
b) masti	1.30	2.97	2.70
c) surovih ili drvenastih tvari	34.15	40.10	—

Imajući u vidu, da se stvaranjem lišnjaka ne mogu kljaštriti samo jednogodišnji izbojci (jer to uopće nije moguće s razloga, što se lišnjak pravi u augustu i septembru), to bi ta kemička analiza još gore ispala, kada bi se ona provela oštro i u pogledu višegodišnjih grana, koje se redovno upotrebljavaju za lišnjake. U tome bi slučaju procenat belančevina i masti bio daleko manji, a procenat drvenastih tvari mnogo veći. Lišnjak se mora praviti, da se od njega ima koliko koliko koristi za vreme lepih i suhih dana. Da ne kisne, treba ga spremiti na suho mesto. Svim tim uvjetima Krajišnik ne udovoljava. Pošto i sam zna njegovu vrlo malenu korist za prehranu blaga, to i ako ga po lepom vremenu sadene, ne skloni ga ipak

u suše, nego sadi u plastove napolju, te tako lišnjak do zime, kada mu je najpotrebniji, istrune, te mu služi samo za obmamu, da je blago nahranio.

Štetu od brsta i pravljenja lišnjaka za šumarstvo ne treba napose spominjati. Tužna je to rabota uništavanja šuma, koja je živ dokaz kulturne zaostalosti kraja, gde se to čini. Što se tiče pomanjkanja ispašinca, zbog koga se krajišnici pri pomenu uređenja zemljišnih zajednica boje, neka služi ovaj primer iz moje prakse. Zem. zajednica Stajnica ima površinu oko 1000 jut. Od te površine uzurpirano je oko 600 jut., dok je 400 jutara slaba šikara, koja služi za pašu i pravljenje lišnjaka. Osim tih 400 jutara šikare imaju žitelji Stajnice pravo pašarenja u šumama ogulinske imovne općine i to u dva sreza, kojih izlučena površina za pašu iznosi 1000 jutara. Prema tome ukupna površina za pašu blaga sela Stajnice iznosi oko 1400 jutara. To je dovoljno velika površina tla za napasivanje stoke mesta Stajnica, koje ima oko 1500 glava krupne i sitne stoke, tako da jedna glava stoke pase na 1 jutru površine.

O trećem uzroku, da »planinka« neće imati na čemu skuhati palentu, ne treba govoriti, jer ne spada u ozbiljnu diskusiju. Resumirajući sve napred navedeno dolazimo do zaključka: 1) da sadanje stanje ne može ostati po onoj narodnoj »Pleti kotac kao otac«, kako to gosp. Jelenić predlaže; 2) da je ziratno zemljište z. z. uzurpacijom podeljeno još pre formiranja z. z.; i 3) da se šikare, koje su u gruntovnici upisane kao šuma, moraju toj višoj kulturi privesti, jer nema opravdanog razloga, da one i dalje ostanu u ovako žalosnom stanju, kako su danas.

Nas šumarske stručnjake najviše zanima pitanje, kako i na koji je način moguće to provesti. Velika je zapreka toj provedbi paša blaga i to ne radi pomanjkanja ispašinca, jer toga ima dovoljno, kako sam spomenuo, već radi mentaliteta krajišnika. Imajući u vidu mentalitet krajišnika, razumljivo je, da i pretvaranje ovih šikara u šume mora ići mirnim načinom, postepeno, ako se hoće imati kakova uspeha. Ja ću ukratko prikazati, kojim bi se putem po mom mišljenju trebalo poći, jer je krajnje vreme, da se na tom počne raditi. To od nas zahteva ne samo šumarstvo kao takovo, već i nacionalna ekonomija, jer u današnjem tempu života nestaće i starih ušteđenih drvnih masa od Ogulina do Jadranskog mora i od Istre do Dinare.

Glavne su vrste drveća u tim šikarama: bukva, javor, crni jasen, glog i druge, koje su nikle iz panjeva. Pošto te šikare — kao ni ceo posed zemljišnih zajednica — nisu do danas omedene, potrebno ih je najpre omediti. Nakon omedenja treba stvoriti odluku, na kome će se kraju tih šikara izlučiti određeni deo i staviti pod zabranu. Uzmimo kao primer poreznu općinu Stajnica, koje se šikara od 400 jutara nalazi na južnoj strani Male Kapele i prostire se od severo-zapada (po prilici četiri kilometra od ceste Ogulin—Senj) prema jugoistoku. Nakon omedenja trebalo bi jedan alikvotni deo cca 50 do 100 jutara staviti pod zabranu 15 do 20, po potrebi i više godina, te će ta šikara bez resurekcije i sadnje brzo sama odrasti do visine, da joj stoka neće moći vrha odgrizati. Kada dođe red na zadnju alikvotnu površinu, prva će se moći prorediti, te eventualno zasaditi smrekovim mladim biljkama i naravno odmah nakon toga staviti pod zabranu. Dotle, dok se proreda vrši na prvom delu, moći će ostali služiti za ispašu, jer sada već blago neće moći činiti štete, pošto će to biti odrasla sastojina, čije mlade izbojke neće moći blago odgrizati.

Da se doista na ovaj način mogu te šikare podići u vrednosti i privesti šumskoj kulturi, navešću jedan konkretan primer. Pre nekoliko godina imala je općina Ogulin umirovljenog državnog nadlugara Sabljaka za svoga lugara. Taj vredan čovek nije mirovao, već je u predelu zvanom »Bukovnik« izlučio nekoliko ara i to šikare z. z. Ogulin, iskrčio ju, posadio sa smrekom, jelom i arišom i strogo na tu malenu površinu pazio. Podigao se lep gaj, sada visok 4—8 m. Gaj je napredovao, dok je Sabljak bio živ i dok ga je čuvao, a sada je na žalost kljaštrenjem već dosta oštećen. Mislim, da je Sabljakov čin lep primer i vredan nasljedovanja za svakog u ovom kraju. Sasvim je razumljivo, da za ovakav rad treba mnogo vremena i dobre volje, ali bez rada i volje zemljišne zajednice u ovom delu Vojne Krajine ne mogu napredovati, nego će ostati onakove, kakove su sada, t. j. prostrane i puste površine.

Ako se na taj način ne bi mogle šikare pretvoriti u vrednije šume, ne preostaje drugo, nego deoba tih šikara među ovlaštenike, koji će svakako svojim privatnim vlasništvom bolje gospodariti, nego su gospodarili sa z. z. Uveren sam, a u tome me podupiru privatni lepi gajevi, da bi se na taj način — iako u dužem vremenu — prostrane šikare pretvorile u niske bukove šume, koje bi služile za palenje vapna i više donosile koristi ovom siromašnom krajišniku, nego što mu danas donose šikare.

Može biti, da će mi koji od gg. kolega prigovoriti, da se na taj način ne može, jer da i Slovenija, koja do danas nije poznavala kolektivnog šumskog gospodarstva, danas stvara šumske zadruge. Po mome mišljenju ne može nam u ovom slučaju služiti za uzor Slovenija s razloga, što je Slovenija na daleko višem stepenu civilizacije, nego bivša Vojna Krajina. Poznata je činjenica, da što je neki narod na višem stepenu civilizacije, to ima veći smisao i razumevanje za kolektivno dobro, a obrnuto za individualno. Radi toga i žitelji bivše Vojne Krajine u ovim krajevima moraju preći sve peripetije razvoja, koje je prešla i Slovenija.

Osim toga je g. ing. Jelenić u svome članku naveo za primer šume z. z. u Međumurju, te njih uzeo kao uzor gospodarenja sa šumama zemlj. zajednica u Provincijalu. Gospodarenje sa šumama z. z., a naročito onih u Slavoniji i Međumurju, treba promatrati sa sasvim drugog stanovišta, t. j. sa poljoprivrednog (jer se te šume nalaze na relativnom šum. tlu), te onda povući poredbu u prihodima između šumskog i poljoprivrednog gospodarstva, odnosno izračunati zemljišnu rentu za jedan i drugi način iskorišćavanja. Ta poredba mora biti tačna i na temelju dobivenih rezultata treba stvoriti sud, da li je racionalnije i za ovlaštenike zemljišnih zajednica korisnije šumsko ili poljsko gospodarstvo.

Pa i u Provincijalu, a naročito u Provincijalu Srema, mogu se — i u interesu tamošnjeg naroda trebaju — pretvoriti neke šume u poljsko gospodarstvo, jer je njihovo stanje takovo, da od njih nemaju koristi ni urbarijalne općine ni pojedini ovlaštenici urbarijalnog prava. Pre izlučivanja jednog dela zemljišta šikara mora se ustanoviti bonitet dotičnog zemljišta, na kome se šikara nalazi, te se prema tome treba da odluči koju ćemo vrst poljskog gospodarstva upotrebiti, t. j. da li će nam iskrčeno zemljište služiti za oranice ili livade. Ja ću za te vrste poljskog gospodarstva pokušati povući paralelu prema šumskom gospodarstvu.

Uzeću oranice iz okoline Vukovara u Sremu i to za celu jednu poljsko-gospodarsku ophodnju sa svrhom, da dokažem rentabilitet poljskog gospodarstva. Pod poljsko-gospodarstvenom ophodnjom razumeva

se ono vreme, za koje se jedna vrst gospodarske kulture vrati na isto mesto, t. j. počne se sa setvom na pr. kukuruza, zatim grahorice ili bilo koje mahunarke i na posletku pšenice, te opet kukuruza. (Vihodil: Gospodarska taksacija II. deo.)

Zemljišna zajednica u Opatovcu, srez Vukovarski, imala je svojevremeno 120 jutara niske cerove šume. Prihod od šume bio je jedino u ogrevu. Na svaku osminu ovlašteničkog prava dobivao je ovlaštenik 1 pr. m. cerovog ogrevnog drva. Zemljište, na kojem je bila šuma, prvoklasna je humozna ilovača sa podlogom lapora, te na istom takvom susednom zemljištu odlično uspeva kukuruz, pšenica, grahorica, pasulj, gotovo sve gospodarske biljke. Poredba između šumskog i poljskog gospodarstva bila bi u njihovom priходу. Ja ću radi lakšeg računanja povući poredbu prema gornjem čistom prihodu šumskog gospodarstva, koga je po $\frac{1}{8}$ ovlašteničkog prava primao svaki ovlaštenik, s obzirom na 1 jutro poljskog gospodarstva, koliko je na svaku $\frac{1}{8}$ ovlašteničkog prava pripalo iskrčenog šumskog zemljišta, uzevši u obzir jednu poljsko-gospodarstvenu ophodnju.

A) Z a k u k u r u z :

I. Troškovi obrade zemljišta i porezi:

1. Za obradu 1 jut. zemljišta za setvu kukuruza potrebni su sledeći troškovi:

a) Gnojenje i jesenje oranje: 1 par konja i 1 radnik dva dana	Din	200.—
b) Proletnje oranje: 1 par konja i 1 radnik jedan dan	»	100.—
c) Setva sa konjima: 1 par konja i dva radnika $\frac{1}{2}$ dana	»	75.—
d) 25 kg semena 1 kg 1 Din	»	25.—
e) Prvo kopanje: 4 radnika (1 radnik na dan 20 Din)	»	80.—
f) Drugo kopanje 4 radnika (1 radnik na dan 20 Din)	»	80.—
g) Zagrtanje sa 1 parom konja i tri radnika $\frac{1}{3}$ dana	»	80.—
h) Branje kukuruza 4 radnika (1 radnik na dan 20 Din)	»	80.—
i) Jedan par konja za voženje kukuruza sa 2 radnika	»	140.—

Ukupan trošak obradbe zemlje, branje i dovoz	Din	860.—
2. Runjenje, vijanje, tovarjenje tri radnika 1 dan à 20 Din	»	60.—
3. Podvoz do tržišta	»	100.—
4. Porezi i nameti, uzdržavanje zgrada i osiguranje glavnice 25% od brutto prihoda	»	450.—

Sveukupni troškovi po jednom jutru kukuruza iznose Din 1.470.—
sa 2% callo cca 1500 Din.

II. Prihodi:

1. Bruto-prihod je po jednom jutru u tamošnjem kraju 18 mtc kukuruza. Prosečna cena u zadnje tri godine je 100 Din po 1 mtc, to brutto-prihod iznosi $18 \cdot 100 = 1.800$ Din po jednom jutru.
2. Čisti prihod po jutru iznosi $1800 - 1500 = 300$ Din. Prolongirano na tri godine iznosi $300 \cdot 1'04^3 = 300 \cdot 1'125 = 340$ Din.

Ovo je čisti glavni prihod sa jednog jutra kukuruza, k tome još dolazi sporedni prihod od kukuruzovine, koji iznosi:

I. Troškovi:

1. dva radnika na dan za sečenje, vezanje i sadevanje kukuruzovine	Din	40.—
2. dva radnika na dan i jedan par konja za voženje i sadevanje kukuruzovine	»	140.—
Ukupno		Din 180.—

II. Prihodi:

Po jutru se dobije 25 mtc kukuruzovine po 10 Din i to iznosi brutto 250 Din. Čisti prihod kukuruzovine iznosi po jutru $250 - 180 = 70$ Din; prolongirano na tri godine $= 70 \cdot 1'125 = 78$ Din.
Sveukupan prihod po 1 jutru kukuruza iznosi prema tome $340 + 78 = 418$ Din.

B) Za grahoricu:

I. Troškovi obrade zemljišta i porezi:

Za obradu 1 jutra zemljišta za setvu grahorice potrebno je:

1. Zimsko oranje: 1 par konja i 1 radnik 1'5 dana	Din	150.—
2. Proletnje oranje i vlačenje 1 par konja i 1 radnik 1'5 dana	»	150.—
3. Setva semena 30 kg semena à 1.5 Din	»	45.—
4. Dva radnika i 1 par konja za sijanje $\frac{1}{3}$ dana	»	50.—
5. Jedan radnik za košnju	»	20.—
6. Sabiranje, voženje i sadevanje	»	160.—
7. Porez i namet, uzdržavanje zgrada i osiguranje glavnice 25% od brutto-prihoda	»	300.—

Sveukupni troškovi iznose Din 875.—

II. Prihodi:

Prosečno na tamošnjem zemljištu po 1 jutru rodi 20 mtc grahorice à 50 Din 1 mtc $= 1000$ Din. Čist prihod iznosi dakle $1000 - 875 = 125$ Din. Prolongirano na dve godine $= 125 \cdot 1'08 = 135$ Din.

C) Za pšenicu:

I. Troškovi obrade zemljišta i porezi:

Za obradu jednog jutra zemljišta za setvu pšenice iznose troškovi:

1. Prašenje strnjike posle grahorice	Din	50.—
2. Prvo oranje: 1 par konja i 1 radnik	»	100.—
3. Drugo oranje: 1 par konja i 1 radnik	»	100.—
4. Treće oranje: 1 par konja i 1 radnik	»	100.—
5. Vlačanje pre setve	»	25.—
6. Seme za setvu	»	160.—
7. Sijanje i vlačenje posle setve 1 par konja i tri radnika	»	185.—
8. Uzdržavanje zgrada i osiguranje 25% porez od brutto-prihoda	»	600.—

Ukupni troškovi Din 1.320.—

II. Troškovi žetve i vršitbe:

1. Kosidba jednog jutra pšenice 10% od uroda (ris)	Din	240.—
2. Dovoz na vršaj: 1 par konja i dva radnika zajedno sa sadevanjem u kamaru	»	150.—
3. Vlasniku vršilice za vršitbu 7% od uroda	»	17.—
4. Dovoz pšenice kući	»	50.—
5. 2% callo	»	5.—
6. Općeniti troškovi	»	150.—

Ukupni troškovi setve i vršitbe Din 612.—

Sveukupni troškovi obrade jednog jutra zemljišta za setvu pšenice, porezi, nameti, te troškovi vršitbe iznose Din 1.932.—.

III. Prihodi:

Glavni brutto-prihod je prosečno 15 mtc pšenice po 1 jutru,
to iznosi 160.15 Din 2.400.—

Čisti prihod prema tome po 1 jutru pšenice iznosi $2400 - 1932 = 468$ Din.

K tome se mora pribrojiti još i prihod slame, koji po 1 jutru iznosi
cca 20 mtc à 10 Din umanjen za dovoz 100 Din = 100 Din.

Sveukupan čisti prihod po jutru pšenice iznosi *Din 568.—*.

Jedno jutro zemlje upotrebljeno u poljsko gospodarstvo donosi dakle u upravnoj općini Opatovac za vreme jedne poljsko-gospodarske ophodnje čisti prihod i to:

1. od kukuruza	Din	418.—
2. od grahorice	»	135.—
3. pšenice	»	568.—

Sveukupan prihod Din 1.121.—

ili cca 1.300 Din (jednu hiljadu tri stotine dinara). Nakon deobe te niske cerove šume, godišnje prosečno, dobiva ovlaštenik sa $\frac{1}{3}$ ovlašteničkog prava 377 Din, dok je isti taj ovlaštenik sa $\frac{1}{3}$ ovlašteničkog prava, dok je bila to niska cerova šuma, dobivao godišnje 1 pr. m. cerovih oblica, što pretvoreno u novac iznosi 138 Din. Godišnje je dakle ovlaštenik sa $\frac{1}{3}$ ovlašteničkog prava gubio 240 Din.

Može biti, da će mi netko prigovoriti, zašto se ta cerova niska šuma nije pretvorila u visoku hrastovu šumu, te bi onda sa svojom 150-god. ophodnjom i iz takove vađenim sortimentima odbacivala veće prihode. Za odgovor napominjem, da je ta šuma za vreme segregacije bila visoka hrastova šuma pomešana sa cerom, samo što je tokom vremena nakon segregacije pretvorena u nisku cerovu šumu, a u bivšim sečinama stršila su samo pojedina iz panja nikla hrastova stabla 25—30 cm debela, koja su čekala, da ih upotrebe za ogradu seoskih bunara, mostova i t. d. Po mome dubokom uverenju, sve šume z. z. na relativnom šum. tlu ispod 500 jut. površine trebalo bi podeliti na ovlaštenike z. z., a tlo privesti poljskom gospodarstvu. Odnosne šume niti su od općenite koristi za zemljišnu zajednicu odnosno urbarijalnu općinu niti za većinu njezinih ovlaštenika, izuzevši one, čiji je privatan posed u neposrednoj njihovoj blizini. Napasujući blago, kako je to lepo naveo gosp. prof. Nenadić, imaju koristi od takovih šuma samo oni, koji su najbogatiji i koji u selu imaju najveći

uticaj. Takovi ljudi smatraju, kako iz iskustva znam, zemljišnu zajednicu i njene šume gotovo svojim privatnim vlasništvom.

Kada je reč o deobi pašnjaka i loših šuma z. z. u Provincijalu, neki su vrlo sentimentalni, kao i g. ing. Pipan. Navode se mogući i nemogući razlozi, da ih se ne deli. Ističu se bojazni, da ovlaštenici neće moći odakle dobivati ogrev i građu, neće blago imati gde pasti, namet će biti veći, a nekoji čak ističu i bojazan zbog lova, jer da neće moći loviti po šumama, gdje su njihovi stari lovili. Strani naseljenici nisu tako sentimentalni, nego su mnogo racionalniji, jer bolje znaju računati od našeg seljaka. Tako na pr. gdje god su u Sremu u pojedinim urbarskim općinama u većini Nemci ili Mađžari, tu je i posed zemlj. zajednice, bio šuma ili pašnjak, podeljen. Od pašnjaka ostavljeno je samo par desetaka jutara oko glavnih bunara za napajanje stoke, a ostalo je sve podeljeno.

Od važnosti je naglasiti, da taj strani elemenat nije bio za deobu sve dotle, dok nije u svoje ruke uz vrlo niske cene kupnjom pribavio većinu ovlašteničkih prava. Kad dobiju u svoje ruke većinu ovlašteničkih prava, deoba je gotova. To je znak, da oni bolje od našeg seljaka znaju vrednost poljoprivrednog zemljišta u tamošnjem kraju. I to je jedan od uzroka ojačanju stranog elementa pred rat u Sremu i Slavoniji, koji je svojom ekspanzivnom snagom pretio opstanku našeg naroda u tamošnjem kraju.

Da je zakon o urbarijalnim općinama udešen onako, kako je udešen zakon za krajiške imovne općine, naš bi elemenat bio u boljem položaju u tamošnjim krajevima, nego što je sada. Poznati su mi pojedini Nemci i Mađžari, koji su kod deoba z. z. dobili 15 do 20 jutara i to sve kupnjom ovlašteničkog prava pre deobe z. z. uz vrlo niske cene. Međutim i sadanjim novim zakonom o zem. zajednicama biće proces deobe z. z. mnogo brži nego pre. Dok je naime stari zakon (od 1894. god.) za deobu istih zahtevao dvotrećinsku većinu glasova svih ovlaštenika, novi je u tome liberalniji i zahteva na prvoj skupštini ovlaštenika običnu većinu glasova svih ovlaštenika, a na drugoj običnu većinu na skupštini prisutnih ovlaštenika, što je od velike važnosti za napredak našeg naroda. Poznavajući taj novi zakon, baš mi šumari u ovim krajevima, gdje je šuma na apsolutnom šumskom zemljištu, moramo svom snagom prionuti na rad, te ove šikare z. z. vremenom pretvoriti u dobre šume. Hteli mi ili ne, vremenom će šuma na relativnom šum. tlu biti sve manje. Vreme će to samo učiniti.

Regulacijom Save taj će proces ići još brže, nego je u zadnje vreme počeo. Da nas vreme ne pretekne, moramo već sada intenzivno raditi na podizanju ovih šikara, te dobru volju krajišnika, na pr. Jezeranaca, na svakom koraku podupirati. Dobar će primer jednog sela brzo sledovati drugo selo, te će se dobrom voljom i radom pristupiti uređenju i ovih šikara, te od njih stvoriti danas sutra dobre šume. Nesme se počinjati sa razrešavanjem »Gordijskog čvora«, t. j. sa ustanovljivanjem ovlašteničkog prava krajišnika u krajiškim z. z., kako bi to hteo g. ing. Jelenić. Za nas treba da je jasno, da je onaj, koji je pravoužitnik imovne općine, samim tim i ovlaštenik svoje zem. zajednice.

Kako sam napred spomenuo, treba početi s gruntovnim prenosom uzurpacije na uzurpante, te je deoba krajiških z. z. završena, a ostatak treba privesti šumskoj kulturi.

Netačna je tvrdnja gosp. ing. Jelenića, da se na kulturnom podizanju ovoga kraja nije ništa radilo. Navešću par primera, šta je od strane Ogulinske imovne općine učinjeno na kulturnom podizanju ovoga kraja.

Pored davanja potpora za izgradnju škola i pored izgradnje cesta prema zakonu od 11. jula 1881. god. zastupstvo je Ogulinske imovne općine, a na predlog uprave, donelo na svojoj sednici od 16. januara 1925. točka 20. zaključak, da se svima onim pravoužitnicima, koji svoje novogradnje pokrивaju crepom, dade izvesna potpora u novcu za nabavu crepa. Nadalje zaključkom zastupstva iste imovne općine od 14. decembra 1928. točka 41. odobrena je također potpora u novcu onim pravoužitnicima, koji u svojim kućama sagrade štednjake. Baš ovim zaključcima zastupstva imovne općine imaju da zahvale mnogi njezini pravoužitnici, da danas imaju crepom pokrивene kuće i zgrade, a isto tako i zidane štednjake. Od kolike su važnosti i koristi ovi zaključci po šumsko gospodarstvo imovne općine, nije potrebno napose spominjati.

Jednako tako nije ispravna tvrdnja ing. Jelenića, da Ogulinska imovna općina svakoj podeljenoj grani zadruga daje istu pripadnost, kao što ju je zadruga imala pre deobe. Naputak A) k zakonu od 11. jula 1881. god. § 15. tačno propisuje, kako se kod deobe zadruga iznad jedne četvrtine selišta mora postupati. Tim je paragrafom delivost uživanja ograničena tako, da se deo uživanja celog selišta najviše na četiri, tri četvrtine na dva, dve četvrtine najviše na dva dela može podeliti. U koliko se danas faktično više daje građe i ogreva pravoužitnicima, uzrok su tome samo tajne deobe zadruga.

Isto tako nisu pravoužitnici glavni krivci pasivnosti ogulinske imovne općine, već te treba tražiti na sasvim drugoj strani. Ali o tome ću biti slobodan kasnije izneti svoje mišljenje.

Završujući ovaj članak o iskorišćavanju zajedničke imovine mogu reći, da je sadanje stanje neodrživo, te da je ono izvor svađe, pravde, lenosti i nemorala našega sela. Zemljišta, ma gde bila i kakova bila, moraju se iskorišćavati na najracionalniji način. To je kulturni progres, koji su učinili napredniji narodi, pa tako mora i naš narod. Taj proces otežavaju mnogi nepovoljni prirodni uslovi, sa kojima se naš narod ispod Kapele mora boriti.

Résumé. Les biens urbairiaux sortis jadis des ségrégations et portants à présent le caractère des pâtures en désordre, où sont ils à repaître entre les particuliers (membres des Communes urbairiales) et où l'on doit les reboiser régulièrement.

IZVJEŠTAJI

OSVRT NA KRIZU U TRGOVINI DRVOM.*

Sadanja kriza u trgovini drvom važna je za historiju šumskog gospodarstva uopće, a našeg napose, i po tom, što se povodom te krize sastaju prvi puta međunarodne drvarske konferencije, na kojima se traže putevi i sredstva, kako da se ukloni stagnacija u trgovini drvom. U historiji trgovine drvom zabilježen je međutim odlomak vremena, kad je također postojala slična stagnacija. Kako je odnosna stagnacija u svjetskoj trgovini drvom u prošlosti imala odjeka i u našem šumarstvu, to ćemo se na taj slučaj ovdje osvrnuti.

* Vidi Jugosl. Lloyd, br. 143, str. 3., otkud prenosimo ovaj članak.

Po ukidanju Vojne Krajine, u periodu vremena od god. 1871.—1875., bilo je određeno, da se na području Brodske i Petrovaradinske pukovnije izluči 30.000 jut. starih hrastovih šuma sa svrhom, da se iz prihoda tih šuma osnuje »Krajiška investicijska zaklada«, te da se te šume iskrče i nasele stranim življem. (»Oesterreichische Monatschrift für Forstwesen« od g. 1871. sadrži oglas licitacije). Tadanji upravitelj »Krajiške investicijske zaklade« general Molinary sklopio je sa jednim konzorcijem (Franco-Ugarska banka, Anglo-Hungaria banka, Ugarska zemljokreditna banka, baron Erlanger i Bernhard Pollak) kupoprodajni ugovor, prema kom je cijela gore pomenuta šumska površina prodana za svotu od 33,3 milijuna forinti, a rok sječe i izrade šume određen je na 25 godina. Kada je međutim 1873. god. nastupila opća privredna kriza u Evropi, izgubi taj konzorcij poduzetnost duha, te ne čekajući dok se konjunktura drvnog trga popravi, prekinu ugovor i pusti svoju jamčevinu od 3,3 milijuna for. da propadne u korist zaklade, a pored toga izgubi na raznim troškovima još 2 milijuna forinti.

Uslijed toga ostaše na svu našu narodnu sreću pomenute šume vlasnost rečene zaklade, koja ih je zatim u svom djelokrugu sve do 1910. god., kad je posljednje stablo »Investicionog fonda« prodano, unovčivala. Svota, koju je rečena zaklada za odnosne šume kroz 40 godina njihove polagane sječe postigla, sigurno je 3—4 puta veća od one, koju je general Molinary prvobitno postigao. Nije ovdje mjesto da iznosim sve prednosti polagane sječe ovih šuma te da nabrajam sve ono dobro i korisno, što je na teritoriju bivše Vojne Krajine iz prihoda te zaklade učinjeno. Dosta je, da kažem, da nema crkve, škole, ceste, mosta, kanala i željeznice na području bivše Vojne Krajine, koji nisu podignuti iz prihoda ove zaklade u odnosnom odlomku vremena (40 god.).

Iznosim gornji primjer kao dokaz za to, da se u ekonomskim odnosima jedne zemlje historijski momenti ponavljaju, te da ni u trgovini drvom »na zapadu nema ništa novog«.

Nije prema tome istina, da je sadanja kriza u trgovini drvom »nezapamćena«, i da je »historija ne bilježi«. Sve se u svijetu povraća!

Kako sam spomenuo, povodom sadanje krize u trgovini drvom sastaju se međunarodne drvarske konferencije, na kojima u glavnom eksporteri drva traže kupce.

Na prvoj međunarodnoj drvarskoj konferenciji, održanoj 24. aprila o. g. u Ženevi, rečeno je ondje svima, pa i našim trgovcima drvom: »Manje sijecite šume«. Koliko li je ironije sadržano u tim riječima? To je ujedno i stroga osuda dosadanje bezobzirne sječe šuma u svim eksportnim državama Evrope, pa i naše Kraljevine Jugoslavije.

Na drugoj međunarodnoj drvarskoj konferenciji, održanoj dne 9. juna o. g. u Beču, dali su delegati raznih država svoje izjave o krizi trgovine drvom. Bečki »Internationaler Holzmarkt« donosi izjave i naših delegata. Među ovima je od vrlo značajne važnosti za naše prilike izjava generalnog direktora »Našičke industrije tanina i paropile d. d.« gosp. A. Sohra, koju ovdje napose iznosim. G. Sohr je tom zgodom postavio ove važne i istinite konstatacije:

1. »Čovjeka obuzme očajanje nad besmislenim razbacivanjem šumskih proizvoda«.
2. »Stare šumske sastojine nestaju i šumska privreda pristupa sve više i više iskorišćivanju mladih sastojina«.
3. »Danas se ne uzima obzir niti na finansijski efekat prihoda šuma, niti na potrebe budućnosti. Šume se sijeku bez ikakvih pomisli na to, da se time uništava rad decenija i stoljeća«.
4. »Hiperprodukcija je općenito osnovno zlo i uzrok krize u svim privrednim granama«.

Te su konstatacije za nas od značajne važnosti, a one su ujedno i stroga osuda loše dosadanje šumske politike u provođenju sječa naših šuma, te stoga zaslužuju, da se na njih pobliže osvrnem. U tim se konstatacijama g. Sohr okrenuo za 180 stepeni

od prijašnjeg shvaćanja velike drvarske industrije, kad je bezobzirna sječa naših šuma na sve strane i u neograničenim dimenzijama bila postigla svoju neslućenu kulminaciju, a zbog koje je doista prave narodne patriote »obuzimalo očajanje nad besmislenim razbacivanjem šumskih proizvoda«, kako to zgodno ističe g. Sohr.

Naše su se, zaista, šume sjele bez ikakve pomisli na to, da se time uništava rad decenija i stoljeća, ali je g. Sohr kod izricanja te činjenice zaboravio na jedno, da velik dio na tom štetnom poslu pada na »Našičku industriju tanina i paropila«, koja je na 8 velikih pilana rezala na godinu oko 300.000 kub. met. drva i to sve iz šuma Jugoslavije.

Protiv nesistematske i bezobzirne sječe naših šuma ja sam javno ustajao i pisao, iznoseći sve zlo, koje će odatle stići naš narod. Tako sam na glavnoj skupštini »Jugoslovenskog šumarskog udruženja«, održanoj 8. i 9. decembra 1928. u Zagrebu, u referatu »Zabrana izvoza hrastovih pragova« (Vidi »Šumarski List« br. 1. od 1929. god.) dokumentovano dokazao golem nacionalno-ekonomski gubitak zbog izrade ogromnih količina hrastovih pragova (3 milijuna komada na godinu) u još nezrelim srednjedobnim šumama. Osim toga sam u javnim glasilima (»Novosti«, »Jugoslovenski Lloyd«) dokazivao ogromnu štetu uslijed hiperprodukcije drva sječom šuma, te gomilanja drva na drvnim skladištima. Protiv tog mog nastojanja ustali su domaći stručni drvarski listovi (»Drvotržac«, »Südslavischer Holzwirt« i »Narodna šuma«) ističući, da je tadani vrlo brzi tempo sječe šuma za državu koristan i predbacujući mi, kako ne trebam biti »advokat ministarstva saobraćaja i državne kase«. Što više u izvještaju »Saveza industrijalaca i trgovaca šumskih proizvoda« za god. 1929. aludira se na moja izlaganja u ovom predmetu s ovim: »U šumarskoj je struci nastalo prije više od dvije godine izvjesno previranje, prikriveno stručnim motivima (!) i nekom privrednom brigom (!) za interese šumskog erara i očuvanja šuma od prevelike sječe (!)«.

Da je gosp. Sohr kao ugledan član pomenutog Saveza u ono doba zajedno sa mnim ustajao protiv velike i neograničene sječe naših šuma, to je sigurno, da danas ne bi trebao pred cijelim svijetom oštro osuđiti našu lošu šumarsku politiku u pogledu sječe šuma u nedavnoj prošlosti. Osim toga sigurno je i to, da se danas ne bi postojeća kriza u trgovini drvom osjećala u toliko osjetljivoj mjeri, jer drvna skladišta ne bi bila drvom prepunjena, kao što to u istinu jesu, a šume bi potom ostale sačuvane. Ja naravno nisam mogao očekivati, da će moji izvodi o posljedicama brze sječe šuma nakon tako kratkog vremena, a još manje od strane g. Sohra, naći puno odobrenje i uvaženje.

Gore spomenute konstatacije g. Sohra, kao i osuda naše do »očajanja« loše šumarske politike potpuno se poklapaju sa izvodima moga članka, objelodanjenog u »Šumarskom Listu« br. 2. za god. 1931. pod naslovom »O suštini krize u trgovini drvom«.

Taj sam naime članak napisao uoči konferencije, koju je u martu 1931. god. sazvao tadani ministar šuma i rudnika gosp. ing. Dušan Sernec sa svrhom, da se pomogne našim trgovcima drvom. U pomenutom članku u vezi sa davanjem olakšica i pomoći trgovini drvom rekao sam doslovno ovo: »Jaki lijekovi za to ne postoje. Problem, koji je pred nama, nije problem, koji se mora riješiti samo obaranjem šumske takse i željezničkih tarifa u korist trgovaca drvom. Ako se reče, da masa naših šuma nije velika i neiscrppljiva, nego da je naprotiv pri kraju, te ako se ima na umu dugotrajnost šumske produkcije, to je jedini lijek: ograničenje sječe šuma. Proizvodi šumskog gospodarstva ne moraju se prodati u određenoj godini kao proizvodi poljoprivrede. Kod nas se u tom pravcu ne može govoriti o krizi trgovine drvom... Sječa naših šuma nije stvar samo trgovaca drvom; ona treba da interesira cio narod, a država ne smije da favorizira jednu malenu, ali jaku grupu interesenata »pram najširih narodnih slojeva, čiji je interes baš u tom, da uvijek ima za sječu

zrelih šuma i da ne nastupi ni najkraći prekid u sječi takovih šuma, a potom i prekid u trgovini drvom. U privredi ne smije biti povlaštenih. Jednakopravnost je u privredi poluga napredovanja. Trgovina drvom prebrodit će i cvu krizu, kao što je prebolila mnoge druge, ne manje teške krize u vremenima, koja su bila mnogo teža nego danas».

Moja dosadanja nastojanja oko suzbijanja prekomjerne sječe naših šuma, kao i netom pomenuti moji izvodi dobivaju danas — kako vidimo iz konstatacija g. Sohra — priznanje i u najuglednijim trgovačkim redovima. Raduje me, da smo se konačno našli na zajedničkom putu, koji je po mom dubokom sudu jedino ispravan, jer znam, da će šumarska politika vođena u tom pravcu omogućiti ozdravljenje bolesnog stanja u drvarskoj industriji.

Poslijeratna bezobzirna spekulacija, koja je išla jedino za naglim obogaćenjem, našla je u šumama osobito podesan teren. Šumska preduzeća nicala su kao gljive u šumi iza tople kiše. Svako, zvan i nezvan, primao se drvarske trgovine, te je nastojao, da se što prije obogati i odatle lagodno živi. Duboko sam uvjeren, da bi drvarska industrija u tim prilikama i sama po sebi došla kod nas u finansijske poteškoće odnosno krizu, dakle bez spoljašnjeg utjecaja sadanje svjetske privredne krize. Postojećom krizom razbistrit će se međutim situacija i drvna trgovina će doći na solidan put, koji vodi napretku, a izlučit će iz svoje sredine sve nesolidne trgovce i spekulante. Tako radeći ne će trebati drvarska industrija da traži pomoći na međunarodnim drvarskim konferencijama, gdje nam kulturni narodi spočitavaju neracionalno gospodarenje sa našim šumama i daju nam po tome obilježje opće kulturne zaostalosti — jer se i po načinu sječe i gospodarenja sa šumama mjeri kultura jednog naroda.

Prof. Dr. Gj. Nenadić.

ДРВО, КАО СИРОВИНА У ИНДУСТРИЈИ ПАПИРА.

Вјеројатно је, да ће скоро изаћи опширан и детаљан извјештај о радовима интернационалног шумарског конгреса (Парис, јули 1931.), збирка „најдрагоценијих докумената, којој ће бити осигурано мјесто у свим библиотекама“ (како то каже „le bois“ од 12. новембра 1931. год.). Југославенски шумари слабо су обавештени о интересантном раду многобројних група и секција конгреса, на којима су узели учешћа шумари, индустријалци и трговци дрвом целог света (време конгреса подарало се са великом колонијалном изложбом).

На седници 4. секције 3. групе госп. Бернард Навар, председник синдиката Француских фабриканата папира, одржао је један веома значајан говор о насловној теми, који доносим овђе у слободном преводу и преради. У преради, јер нас не занимају толико мисли и аргументи аутора, његови закључци и предлози (све се то креће у оквиру опћениг и посве разумљивог настојања француског шумара и индустријалца, да се бар дјеломично еманципује од увоза страног дрвета), колико подаци, с којима оперише госп. Навар, јер се већим дијелом не односе само на Француску, већ на цело свјетско тржиште папира.

Интересантно је упоредити цифре, које нам с једне стране говоре о правилном и систематском растењу годишње производње (значи и годишње потрошње) папира, а с друге стране о ограничениости врела, која омогућавају ту продукцију. Аутор наглашава чињеницу, да се сваких 15 година подвостручи годишња продукција папира, тако да смо место укупне количине испод два милијона тона (1880. г.) имали 1910. године — 8 милијона, 1920. — 13 милијона, а 1929. год. — 20 милијона. Графички би се то дало предочити правилно растућом кривуљом или приближно правцем. Продужимо ли тај правац, видећемо из одговарајућих ордината, да ћемо год. 1945. требати 40, год. 1960. — 80, а год. 1975. — 160 милијона тона папира. Хоће ли шуме земаљске кутле бити у стању да подмире све те потребе или ће несташница сировине брзо

зауставити и пресећи прогресивно растење кривуље? Чак и уз претпоставку, да ће се тај темпо одсада нешто успорити с обзиром на заиста енормну продукцију, коју су већ постигле С. А. Д. (половицу од целе свјетске производње; у тој земљи на сваког становника отпада годишње 100 м. ц. папира, док на пр. у Француској само 20), свеједно за тридесет година требаћемо најмање (каже г. Навар) 60 милијона тона.

Сад да видимо стање, у којем се налазе врела свјетске продукције. Навар *à priori* искључује учешће листача (тополе, јасике, *lyriodendrona*) и сва његова проматрања односе се само на четињасте шуме. Тих шума има Канада 221 милијон хектара, А. С. Д. 137 милијона хектара, остале државе Америке: Сјеверне 95, Јужне 43 милијона ха. У Европи их има 233 милијона хектара (од чега 156 милијона хектара отпада на Европску Русију). У Сибирији има их 312 милијона, а у осталим земљама Азије 47 милијона ха. На Оцеанију отпада 6 милијона, док афричке шуме уопште недолазе у обзир за производњу целулозног дрва. Свега дакле имамо 1,094,000.000 ха.

Непосредно иза тих података аутор прелази на стање индустрије папира у Француској. Дакле није нам хтио дати одговор на питање, које је сâм покренуо. Покушаћемо ми то да учинимо на бази следећих (опет његових) података за Француску. За 850.000 тона папира (толико та земља троши годишње) потребно је 4,000.000 м³ дрва. Међутим француске су шуме кадре дати годишње само један десети дио потребне количине. Површина од 750.000 хектара смрекових и јелових шума главни су извори целулозног дрва. Борове шуме Централног масива, Солоње (*pinus sylvestris*), Шампање и Бургоње (*pinus nigra*) запремају цирка 700.000 ха и служе такођер производњи лоших врсти папира (за паковање). Шта се тиче пространих шума приморског бора (цирка 1,000.000 ха), њихова је улога у националном господарству земље сасвим друга, али госп. Навар нарочито наглашава чињеницу, да и те шуме сада морамо убројити у продуктивна врела папира. Другим речима два милијона хектара француских четињастих шума не могу дати годишње више од 400.000 м³ сировине, што одговара цирка 85.000 тона папира. Ако се узме, да је годишњи прираст четињастих шума у Француској око 10 милијона кубних метара, констатујемо, да се тек 25. дио материјалног прихода (4%) смије употребити за целулозно дрво. То су приходи од прореде, танки материјал, који није само јефтинији, него је и бољи за ту сврху.

Ако применимо и проширимо разматрања госп. Навара на четињасте шуме целе земаљске кугле; ако препоставимо, да одговара стварности број 1,094,000.000 ха шуме, које би могле годишње произвести максимално 3 милијарде кубика дрвне масе; ако важи за све те шуме исти постотак, или чак двапут већи од онога, који је мјеродаван за постотак целулозног дрва у Француској, долазимо до цифре од 240,000.000 м³ сировине или 60,000.000 тона папира. Ординате споменуте кривуље попеће се на ту висину за којих пар година. А по том?

Напомињем, да сам служећи се податцима госп. Навара хитимице одабирао најповољније бројке т. ј. бројке, које нам дају мање повода за такву песимистичку прогнозу. Јер поред свега другога скоро је невероватна претпоставка, да ће за 30 година бити приведене продукцији све четињасте шуме целог света (1.100 милијона ха), као и нада, да ће се одржати онај постотак шумовитости С. А., Европе и Азије, који нам дозвољава садашњу продукцију.

Али има још једна ствар, коју госп. Навар додуше није посве испустио из вида, али којој — изгледа — не придаје довољно важности. Неоспорна је чињеница, да целулозно дрво има сада јаког конкурента — сламу. Нарочито у посљедње време техника њезиног прерађивања узнапредовала је толико, да се не смије занемарити будућа улога сламе, кад је реч о будућности индустрије папира.

Ми шумари нисмо љубоморни на успјехе новог чиниоца у индустрији папира, у индустрији, која је до сада била искључивим доменом шуме и шумарства. Шта више,

много ће од нас искрено поздравити сваки напредак технике, који пружа могућност једном дијелу наших шума, да се бар нешто одмори од грамзљиве руке експлоататора. Јер јамачно нико од нас не би волео да се обистини прогноза наслућивана у говору госп. Б. Навара и изнешена у најкраћим потезима овдје.

А. П.

KNJIŽEVNOST

Dr. Aleksandar Ugrenović: Iskorišćavanje šuma II.: Tehnologija drveta, Zagreb, 1932.

Ovaj je udžbenik ispunio veliku prazninu u našoj šumarskoj stručnoj literaturi. Šta više, nalazimo u njemu i partija, kakovih nema ni u stranim udžbenicima. Autor nas najprije upoznaje sa spoljašnošću stabla i sa faktorima, koji uvjetuju raznolik izgled stabla. Kad smo tako upoznali vanjsku formu stabla, pisac nam kratko i jezgro-vito, no veoma pregledno, prikazuje unutarnju građu i kemizam drva, da nas iza toga opširno upozna sa tehničkim osobinama drva i sa vezom, koja postoji između unu-tarnje građe i tehničkih osebina. Kao što je spoljanošt i vid stabla jedna od partija, koje ne nalazimo u inozemnim udžbenicima, isto je tako i poglavlje o greškama drva razrađeno na način, koji se također ne vidi u stranoj literaturi. Napose treba istaknuti, da je autor ne samo nastojao, nego i potpuno uspio, da nam na osnovi temeljita prikaza spoljašnosti stabla, građe i kemizma drva, tehničkih osebina i grešaka drva omogući stvaranje potrebnog osnova za izgradnju predodžbe o kvaliteti sastojine, koja sači-njava zaključno poglavlje knjige. U knjizi je toliko obilje podataka u pogledu svih pitanja i problema u njoj tretiranih, da je upravo nemoguće dotaknuti se u ovom prikazu svega, te je potrebno, da svaki stručnjak knjigu sam temeljito prouči i na taj je način upozna.

Naročita je prednost knjige okolnost, da je autor — djelomično na osnovi vla-stitih istraživanja — prikupio množinu podataka o tehničkim svojstvima drveća uzraslog u nas. Osim toga on je upravo zavidnom pomnjivošću prikupio i sve tude podatke, koji su ma u kojem pogledu u vezi sa našim drvećem. Velik broj grafikona, koji su vanredno instruktivni, upoznaje nas već na prvi pogled sa varijacijama tehničkih osebina drva u raznih vrsta drveća. Osim toga mnogi od njih lijepo nam prikazuje i međusobnu zavisnost nekih osebina drva unutar jedne te iste vrste drva. U tekstu nalazimo mimo toga brojne crteže za ilustraciju raznih svojstava drva, no naročitu vrijednost imaju originalne fotografije, kojih nalazimo velik broj pri kraju knjige. Te nam fotografije prikazuju oblik i osebnosti unutarnje građe, tehničkih svojstava i grešaka, što tako obilno, instruktivno, temeljito i originalno ne nalazimo ni u kojem stranom udžbeniku o iskorišćavanju šuma.

Svakako je sigurno, da su te ilustracije toliko dotjerane i stvarno i formalno, te će u najskorije vrijeme prijeći i u strane udžbenike uprkos toga, što je knjiga pisana na jeziku slabo poznatom strancima. Ta njezina afirmacija u inozemnoj literaturi biće clakšana time, što je pisac vrlo spretno uz tumač slika u našem jeziku dodao i tumače u francuskom i njemačkom. Kolik je posao i kolik je trud uložen u pribiranje i iza-biranje originalnih objekata, te u izradu fotografija za tu knjigu, može da ocijeni samo onaj, koji je sam imao slična posla. Konačno se mora istaknuti, da je i vanjska oprema knjige na potpunoj visini.

Stoga mislim, da ne bi smjelo biti šumara, tehničara i trgovca drvom, koji ne bi posjedovao tu knjigu, jer će svaki od njih naći u njoj pouzdanog vodiča u pogledu

mnogih pitanja, koja su za njih od značenja i interesa. Napokon toplo preporučam tu knjigu i svima onima, koji sa drvom imaju posla ma u kojem cilju.*

Vladimír Škorić.

Др. Инг. Ж. Милетић: Општи поглед на шумарство Моравске бановине, Загреб 1932. — У краткој и веома концизно обрађеној брошури, која има 40 страница, изложио је писац садање стање шумарства у Моравској бановини и показао путеве, по којима ваља у будућности ићи, како би тамошњи крајеви трајно задржали име „Шумадија“, које су и добили управо због богатства својих шума.

Из више разлога заслужује поменута брошура, да се на њу на овом месту осврнем. У релативно кратком времену (од јануара 1931), откако је госп. Др. Ж. Милетић премештен из Министарства шума и рудника за шефа шумарског одељења Моравске бановине у Нишу, успео је да овом брошуром пружи посве јасну слику стања шумарства у поменутој бановини.

Смисао и циљ ове брошуре најбоље је обележио сам аутор, кад вели, да је „овај рад више информативне и пропагандистичке природе“. Те су речи заиста на правом месту. Похвално је, што се г. Милетић подухватио посла, да најширим народним слојевима Моравске бановине кратко и јасно прикаже корист шума, као и рђаве последице њихова сатирања, које је управо онде на местима претело и сувише маха. Шуме се тамо најжалост у већој мери затиру него подижу. Исправно суди писац, кад вели, да за чување шума нису позвани само школовани шумари, него и сви народни интелектуалци.

Потребу сарадње најширих народних слојева око чувања и подизања шума у Моравској бановини документовано је аутор образложио не само леним речима о важности и користи тамошњих шума, него и обилним статистичким подацима о шумама. С обзиром на савесност аутора у раду може се односним статистичким подацима поклонити вера, да у главним потезима исправно приказују шумарско-привредне односе Моравске бановине. У данашње доба овакови подаци добијају још већу вредност, када помислимо, како се обично површно сабиру подаци преко најнижих органа, а ти подаци треба да предоче статистику шума у Краљевини Југославији. Ако надаље споменем, да у брошури има 9 успешних слика, које приказују потпуно оголели терен настао због уништења шума, затим радове око учвршћења тла плетерима, те заграђивање бујица, које су редован пратилац уништавања шума, па коначно радове око пошумљавања, то се оправдано може очекивати, да ће се позиву писца за очување и подизање шума у Моравској бановини одазвати сви народни пријатељи, који прочитају ту корисну и поучну брошуру.

Овом је брошуром писац положио темеље за израду солидне основе за пошумљавање оголелих планина Моравске бановине — краја, који је за наше народно ослобођење испод вековног ropства и за народно уједињење пролио много крви и допривео највише жртава. У том погледу може се рећи, да је споменути рад г. Милетића произашао не само из чисто стручних побуда, него још више из дубоких патриотских осећаја, да се одужи онима, који су за наш бољитак и срећу положили своје драгоцене животе. У својим констатацијама истиче аутор, да пошумљавање пространих оголелих терена Моравске бановине „прелази уске границе локалних интереса, те постаје првокласним опште привредним проблемом од највишег јавног интереса“,... које се „због његове обимности и сложености може успешно решити једино с пуном сарадњом државне и самоуправне власти, те приватне иницијативе“. Другим речима могли бисмо рећи, да су за успешно пошумљавање тамошњих оголелих планина потребна три фактора: народ, новац и шумар. Ако први фактор, народ (приватна иницијатива), није свестан користи пошумљавања оголелих планина и чувања шума,

* Knjiga sa pouzecom stoji 152 Din. Narudžbe prima g. Dane Tomičić, Zagreb, Wilsonov trg 12.

то акција других двају фактора, новца (државе) и шумарских стручњака, дакле утрошен новац и најсавеснији рад шумарских стручњака, неће бити ни од какве ефикасне користи. На основу тога исправно је мишљење, да са пошумљавањем не треба почитати онде, где народ не чува подигнуте шумске културе, где не поштује уложени рад ни за то потрошени новац.

Највећи недостатак ранијих шумских садња у Моравској бановини састоји се по суду госп. Милетића управо у томе, што су засноване шумске културе биле редовно препуштене саме себи, тако да су паша и пожареви уништили велике напоре око пошумљавања, а за то издан новац да је заувек пропао. Утешљива је међутим појава, да се то није дешавало посвуда у поменутој бановини. С тиме у вези спомиње писац шумску културу „Краљевицу“ код Зајечара, за коју вели, да је ванредно успела, те може да послужи као понос месту и уједно да буде најбоље признање прегаоцима на њеном подизању. Та шумска култура није — како вели писац — само украс Зајечара, него је она и доказ, како се може постићи леп успех, ако се ваљано отпочне посао и устраје у раду.

Односни статистички подаци разрађени су у овој брошури и приказани прегледно у табелама. Од многих тих података осврћем се само на оне, који заслужују нарочито признање и који најбоље илустрирају успешан рад госп. Милетића као шефа шумарског отсека Моравске бановине. Око издвајања кршева и голети уложио је писац много рада и напора. Тако је издвојено и картирано кршева и голети на територију Моравске бановине до краја год. 1930. око 1449 ха, а од год. 1931. — за време службовања госп. Милетића у Нишу — издвојено је и картирано 3.339 ха, дакле у свему 4779 ха, док се пре 1930. год. није у том правцу учинило готово ништа. Није потребно напомињати, да је тај рад први темељан посао организације административног поступка и за израду основе пошумљавања.

У питању успеха пошумљавања од нарочите су важности шумски расадници. Почетком 1930. год. код тамошње банске управе било је само 5 расадника у површини до 3,24 ха. Настојањем госп. Милетића основано је и још уређено 9 нових расадника, док су 4 расадника у току уређења. Површина тих расадника (око 11 ха) повећана је за 3,4 пута према стању крајем 1929. год., тако да ће се моћи сада производити годишње око 4 до 5 милијуна садница.

Како се из споменуте брошуре разабире, писац је развио једнако живу акцију и на раду око самог пошумљавања, што је од значајне важности то више, ако се уваже потешкоће око добивања у ту сврху потребних кредита током последњих двију година, што није био случај пре његовог доласка у Ниш.

И на пољу уређивања бујица постигнуту су тамо лепа успеси настојањем госп. Милетића. Израђено је неколико генералних и посебних основа за уређивање бујица. Исправно се у брошури истиче, да пошумљавање кршева и голети треба да иде паралелно са извођењем техничких радова. Само таквом комбинацијом и међусобним пошумљавањем шумско-културних и техничких послова може се са пуно наде очекивати смирење тамошњих бујица.

Ову брошуру госп. Милетића потребно је да прочитају сви тамошњи интелектуалци, а поготово они, који раде на материјалном подизању народа и који се живо залажу за културан напредак нашег народа. Осим тога ова брошура даће многим шумарима живе побуде и устрајности у вршењу њиховог животног позива — чувања и подизања шума, које су извор материјалног и културног напретка нашег народа. Овим пак шумарским стручњацима, који су на истим положајима, као што је писац ове брошуре, послужиће она (једнако као и едиција г. А. Шивица „Гоздарство у Словенији 1923 г.“) као узорак, да и они стручно и критички прикажу стање шумарства односних бановина. На тај начин пружиће се верна слика о стању шума у нашој држави, које по мом уверењу још немамо.

На завршетку овог приказа, којим сам се тек деломично дотакнуо вредности ове корисне брошуре о шумарству Моравске бановине, истичем, да сам при том имао пред очима само једно, а то је, да упозорим на те њене драгоцености и да свратим пажњу других шумара, како би се угледали на обилан рад писца ове брошуре, који је у тако кратком времену свог боравка у Нишу допринесао знатан прилог унапређењу шумарства у Моравској бановини.

Књижница се може добити код писца (Ниш, Отсек за шумарство банске управе).

Проф. **Ненадић.**

Forstarchiv, 1932. Hft 1/2. — Dr. Rubner: Holzartenwechsel (Izmjena vrsta drveća). — Dr. Rudolph: Die natürliche Holzartenverbreitung in Deutschland nach den bisherigen Ergebnissen der Pollenanalyse (Prirodno rasprostiranje vrsta drveća u Njemačkoj prema dosadanim rezultatima analize peluda). — Dr. Tschermak: Aus der Heimat der europäischen Lärche (O rasprostiranju ariša u Evropi). — Dr. Tüxen: Ist die Buche die »Nährmutter des deutschen Waldes«? (Da li je bukva hraniteljica njem. šuma?). — Dr. Hartmann: Aufbau, Verbreitung und Haushalt natürlicher Fichtenwald-Gesellschaften (Postanak i rasprostranjenje prirodnih smrekovih skupina). — Dr. Hesmer: Nachweis des natürlichen Vorkommens der Fichte in der südlichen Lüneburger Heide (Dokaz o prirodnom pridolasku smreke u juž. L. H.).

Hft 3. — Dr. Tschermak: Aus der Heimat der europäischen Lärche (Svršetak).

Hft 4. — Dr. Wiedemann: Untersuchungen über die Rindenstärke der Kiefer (Istraživanje o debljini borove kore). — Dr. Hesmer: Waldentwicklungsgeschichtliche Untersuchungen in Norddeutschland (Povjesna istraživanja o razvoju šuma u sjev. Njemačkoj). — Blücher: Rindehobel (Strugač za skidanje kore).

Hft 5. — Dr. Schwerdtfeger: Neuere Arbeiten aus dem Zoologischen Institut der Forstlichen Hochschule Hann.-Münden (Noviji radovi zoološkog instituta šum. vis. škole u H.-M.). — Dr. Eckstein: Frostlöcher und Insektenentwicklung (Mrazišta i razvijanje insekata).

Centralblatt für das gesamte Forstwesen, 1932. Hft 1. — Dr. A. Lohwasser: Der Waldrentierungswert (O vrijednosti šumske rente). — Ing. H. Schwarz: Über die klimatischen Möglichkeiten des Anbaues der Küstendouglasie — *Pseudotsuga taxifolia* var. *varidis* — in Oesterreich (O klim. uslovima uspijevanja duglazije — *Pseudotsuga tax. v. vir.* u Austriji).

Hft 2. — Dr. Ing. Ramsauer: Rauchschäden und Bodenuntersuchung (Štete od dima i istraživanje tla). — R. Hassenberger: Schälstudien an Fichte und Tanne im Hochgebirge (Studije o gulanju kore na smreci i jeli u visokom gorju). — Ing. H. Schwarz: Über die Möglichkeiten des Anbaues der amerikanischen Schwarznuss in Oesterreich (O mogućnosti uzgajanja amer. crnog oraha u Austriji). — Dr. Ripper: Ein neuer Kieferschädling (Novi štetočinja na boru — *Evetria pinicolana* Dbld.).

Hft 3. — Dr. Tschermak: Die natürliche Holzartenverbreitung mit besonderer Berücksichtigung der Lärche und die ökologischen Bedingungen im Waldviertel und Dunkelsteiner Wald in Niederösterreich (O prirodnom rasprostiranju drveća, naročito ariša, i ekološkim uslovima u šumskom predjelu i D. W. u Donjoj Austriji).

Hft 4. — Dr. Stenzel: Die Wirtschaftlichkeit von Weg- und Bahnbauten (O gospodarskim obzirima kod gradnje puteva i željeznica). — Dr. Wodera: Beitrag zur Aufstellung des Nutzungsplanes unter Berücksichtigung der Werbungskosten (Prilog k sastavljanju privrednog plana s obzirom na nabavne troškove).

Forstwissenschaftliches Centralblatt, 1931. Hft 15. — Ing. Güde: Aus Forsteinrichtung bei den österr. Bundesforsten (O uređivanju austrijskih saveznih šuma). — Dr. Koller: Der Gatter-Indikator (Jaram pokazivač).

Hft 16. — Ph. Sinner: Die Not des deutschen Waldes (Neprilike u njem. šum. gospodarstvu). — Dr. Eschenlohr: Verjüngung heidekranker Föhrenbestände auf

oberem Keupersand (O pomladivanju vrieskom obraslih borovih sastojina na pijescima).

Hft 17. — Dr. Eschenlohr: Verjüngung beidenkranken Föhrenbestände... (Svršetak). — Ph. Sinner: Die Not des deutschen Waldes (Nastavak).

Hft 18. — Dr. Bauer: Die Umstellung der Wirtschaft in den Auewäldungen des badischen Rheintales (Promjena u gospodarenju sa badenskim šumama u poplavnom području Rheine). — Ph. Sinner: Die Not des deutschen Waldes (Svršetak).

Hft 19. — K. Escherich: Wissenschaftliche und praktische Arbeit anlässlich der letzten bayerischen Kieferneulen-Kalamität (O znanstvenom i praktičnom radu prigodom posljednje navale borove sovice — *Panolis piniperda* Panz. — na borove u Bavarskoj). — Dr. Bauer: Die Umstellung der Wirtschaft in den Auewäldungen... (Nastavak).

Hft 20. — R. Geiger—H. Amann: Forstmeteorologische Messungen in einem Eichenbestand (Šumarsko-meteorološka mjerenja u jednoj hrastovoj sastojini). — K. Escherich: Wissenschaftliche und praktische Arbeit anlässlich der letzten bayer. Kieferneulen-Kalamität (Svršetak). — Dr. Bauer: Die Umstellung der Wirtschaft in den Auewäldungen... (Svršetak).

Hft 21. — G. Brunn—F. Schwerdtfeger: Die Bestäubung der Nonne in der preussischen Staatsoberförsterei Fuhrberg (Suzbijanje omorikovog prela prašenjem u pruskoj drž. šum. upravi Fuhrberg). — D. Puster: Abstands- oder Englische Durchforstung? (Proreda uz prethodno označivanje stabala buduće glavne sastojine ili engleska proreda?). — R. Geiger: Wald und Windschutz (Šuma i obrana od vjetrova).

Hft 22. — Blum: Das bayerische Berggesetz und der Wald (Bavarski rudarski zakon i šuma). — B. Stefanoff: Studien über den Zustand und die Schwankungen des Wassergehaltes in den Blättern und Zweigen einiger Holzpflanzen (Studije o sadržini vode u lišću i granama šumskih sadnica). — Dr. F. Ernst: Eine Milbe als Kiefern-nadelschädling (Jedna grinja — *Thecodiplosis Baeri* — kao štetočinja na borovim iglicama).

Hft 23. — R. Geiger—H. Amann: Forstmeteorologische Messung in einem Eichenbestand (Šumarsko-meteorološka mjerenja u jednoj hrastovoj sastojini). — Ing. H. Schwarz: Die klimatischen Bedingungen des besten Gedeihens der Küstendouglasie im nordwestlichen Nordamerika als Anbauweiser für Europa; eine vergleichende Studie der klimatischen Standortsbedingungen (O klimatskim uslovima za najpovoljnije uspijevanje duglazije u sjeverozap. Americi s obzirom na njeno uspijevanje u Evropi. Uporedbena studija klim. stajbinskih prilika). — B. Stefanoff: Studien über den Zustand und die Schwankungen des Wassergehaltes in den Blättern... (Svršetak).

Hft 24. — G. Priehäusser: Fichte und Tanne auf reinem Humusboden (Smreka i jela na čistom humusu). — Dr. Coster: Gefühl, Zahl und Konservatismus in der Forstwissenschaft (Osjećaj, broj i konzervativizam u šum. znanosti).

Schweizerische Zeitschrift für Forstwesen, 1931, No 10. — P. Etter: Die Rottannen-Saumverjüngung (Pomladivanje smreke sa rubova stare sastojine). — A. Meyer: Die Bestimmung des ökonomischen Vorrates und die Ertragsregelung auf der Grundlage der Kontrollmethoden (O određivanju zalihe i uređivanju prihoda po kontrolnim metodima).

No 11. — H. Knuchel: Jahresversammlung des Schweizerischen Forstvereins im Wallis (Izveštaj o god. skupštini švajc. šum. društva u W., održavanoj od 27—30. septembra 1931.). — Fr. v. Erlach: Fragen der Organisation des höheren Forstdienstes des Staates und der Gemeinden (O organizaciji više šumar. službe kod drž. i općinske uprave).

No 12. — I. Isenegger: Über die Nachzucht der Alpenerle im Forstgarten (O uzgajanju alpinske jole u šumskim rasadnicima). — R. Jugoviz: Aufforstungen unter

Anwendung von »Setzlingen mit umschlossenem Ballen« (Pošumljavanje pomoću sadnica sa busenom). — H. Knuchel: Über Leistungen und Kosten bei Bestandesaufnahmen (O radu i troškovima kod sastojinskih izmjera).

1932. No 1. — C. Roth: Beobachtungen und Aufnahmen in Buchen-Urwäldern der Wald-Karpathen (Opažanja i razna mjerenja u bukovim prašumama u Karpatima). — Seger: Holz und Eisen im Brandfall (Drvo i željezo kod požara). — O. Winkler: Forstliches aus dem Bregenzerwald (O šumarskim prilikama u šumi B.).

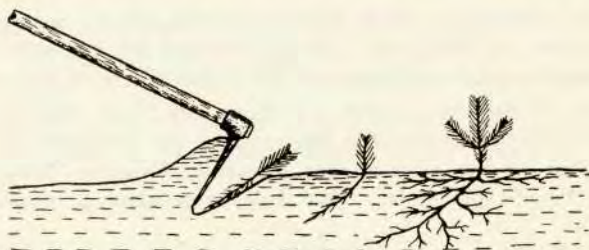
No 2. — Dr. Schädelin: Impfung verdorbener Waldböden (Popravljanje neplodnog šumskog tla). — H. Grossmann: Das Ulmensterben (Propadanje brijesta). — F. Opplinger: Stammbeschädigung durch Reisserstriche (Oštećivanje debela sa zadiračem).

No 3. — K. A. Meyer: Forstliches bei Goethe (Goethe o šumi). — H. Knuchel: Über Bildung von Stärkeklassen bei der Forsteinrichtung (O obrazovanju debljinskih razreda prigodom uređivanja šuma). — M. Moreillon: Zuwachs des Anfangsvorrats und »Passage à la futaie« (O prirastu temeljne zalihe i »Passage à la futaie«).

No 4. — H. v. Greyerz: Über Kurvenbilder (O predočavanju sa krivuljama). — Forstliche Studienreisen 1932. (Šumarska naučna putovanja u 1932.).

No 5. — J. Fröhlich: Urwald und Plenterwald (Prašuma i preborna šuma). — Forstliche Studienreisen 1932. (Nastavak). — H. Knuchel: Die neue zürcherische Wirtschaftsplaninstruktion (Novi züriški napatok za sastavak privrednih planova).

Tharandter Forstlichers Jarbuch, 1932, Hit 1. — Dr. E. Münch: Schrägpflanzung (Kosa sadnja. U ovom članku opisao je autor na 62 str. rezultate svojih pokusa, izvedenih sa kosom sadnjom smrekovih, borovih, bukovih i dr. biljaka. Kao prednost ovog načina ističe se u prvom redu jednostavnost, brzina i prema tome jeftinoća u radu pri izvođenju sadnje, te veoma povoljan uspjeh, koji se polučuje ovakvom sadnjom. Kosa sadnja sastoji se u tome, da jedan radnik zasiječe oštrom motikom kos zasjek u zemlju i odigne zasiječeni busen, a drugi radnik utakne u zasjeklinu po jednu biljku. Nakon toga izvuče se motika, a odignuti se busen povraća u prvobitni položaj i prigazi nogom. Time je sadnja dogotovljena. (Vidi sliku.) Stabljike koso zasadenih bi-

ljaka usprave se nabrzo iza sadnje. Kod svake metode sadnje važno je, da korijenje biljaka dode u trajan i direktan dodir sa zemljom. Zbog toga je kod sadnje u jamice, u zasjek i sl. potrebna osobita pažnja. Posao prema tome sporije teče i iziskuje veće troškove. Kod kose sadnje sve to uglavnom otpada. Jednostavnim pritiskom odignutog busena stavlja se korijenje u dodir sa mineralnim tlom. Za kosu sadnju mogu se međutim upotrebljavati samo 1-godišnje nepresadivane biljke. Autor je vršio pokuse sa kosom sadnjom preko 20 godina. Zasadio je kroz to vrijeme ovim načinom oko 200.000 smrekovih, 100.000 borovih, 50.000 bukovih, nekoliko hiljada borovčevih i duglazijinih i nekoliko stotina hrastovih biljaka i to na raznim vrstama tla. Uspjeh i razvijanje kultura podignutih kosom sadnjom upoređivao je sa kulturama nastalim od okomito zasadenih biljaka. Takvim upoređivanjem došao je autor do zaključka, da u pogledu prirasta u visinu koso zasade biljke ništa ne zaostaju za okomito sadenim biljkama. Razlike između jednih i drugih kultura, koje su se u početku pokazivale

uslijed raznovidnog obradivanja tla, doskora su također iščezle. Kod svih pokusa nestale su najdalje nakon 18 godina iza sadnje razlike u zakrivljenosti korijenja. Na osnovu rezultata svojih opsežnih pokusa preporuča autor kosu sadnju mladih, nepresadenih biljaka kao vrlo uspješan, jednostavan i jeftin način podizanja šumskih kultura. Naravno, da se ovakva sadnja može upotrebljavati samo na tlima, koja nisu odveć obrasla korovom).

Hft 2. — Dr. H. Prell: Zur Epidemiologie von Mäuseplagen (O suzbijanju miševa pomoću njihove zaraze). — Dr. F. Raab: Die Altersklassenentwicklungs des Hochwaldes in Sachsen (Razvoj dobnih razreda u visokim šumama Saske).

Hft 3. — Dr. Rubner: Der Nebelniederschlag im Wald und seine Messung (Magla u šumi i njeno mjerenje). — Dr. E. Brückner: Über Wurzelbildung verschiedener Holzarten in Böden des ostthüringischen Buntsandsteingebietes (O stvaranju korijenja raznog drveća u tlima sjev. thür. B. područja). — Barth: Die Autohaltung der Forstamtvorstände im Freistaat Sachsen und ihre wirtschaftlichen Vorteile für den Staat (Držanje auta kod direkcija šuma u Saskoj i njegove gosp. koristi za državu).

Hft 4. — E. Ostwald: Zur Waldrentenfrage (O šumskoj renti). — R. Trebing: Die Faustmannsche Bodenwertformel und die Forsteinrichtung (Faustmannova formula prih. vrijednosti zemljišta i uređivanje šuma). — R. R. Schaber: Forstliche Erläuterungen zu den natürlichen Wuchsgebieten Thüringens (Šumar. tumačenja o prir. vegetacijskim područjima u T.).

Hft 5. — Putscher: Standorts- und Bestandsbonitierung in Sachsen (Bonitiranje stojbine i sastojine u Saskoj). — A. Weissker: Zur Ertragsstafelfrage in Sachsen (O prihodnim tabelama u Saskoj).

Zeitschrift für Forst- und Jagdwesen, 1932, Hft 1. — Dengler: Zum Gedächtnis an Max Kienitz (Uspomena na M. Kienitza). — Dr. Wittich: Gegewartsfragen aus dem Gebiete der Forsteinrichtung in ihrer Bedeutung für den norddeutschen Kiefernwald (O sadanjim pitanjima iz područja uređivanja šuma s obzirom na sjev. njem. borove šume).

Hft 2. — Dr. Gehrhardt: Ueber Schnellwuchsbetrieb (O pospiješivanju prirašćivanja pomoću proreda). — Wohlfarth: Leistungslohn und Stückzeittarif (O naplati radne snage). — Dr. Dengler: Junifrostschäden an der Kiefer (Štete od mraza na boru).

Hft 3. — Dr. R. Strecker: Goethes Stellung zur Natur (Odnos Goethea spram prirode). — Dr. F. Schwerdtfeger: Die Bekämpfung der Forleule mit Calciumarsenit und Motorverstäuber in der preussischen Staatsoberförsterei Zawadzki (Suzbijanje borove sovice — Panolis piniperda — sa kalc. arsenidom u pruskoj šum. upravi Zawadzki).

Hft 4. — R. H. Ganssen: Über Standort und Ertragsleistung der Kiefer in Norddeutschland (O stojbini i prihodima bora u Sjever. Njemačkoj). — Dr. Schubert: Die Witterung in Jahre 1931. (O vremenskim prilikama u 1931. g.) — C. Bütow: Der »Kuli«, ein neuer Kulturpflanz zum Schälen und Häufeln (Novi plug — »Kuli«).

Hft 5. — Bülow: Peckateler Kiefernthroughforstung und — Lichtung mit Fichtenunterbau (Proredivanje borovih šuma sa potstojnom smrekom na dobru Peckatel). — R. H. Ganssen: Über Standort und Ertragsleistung der Kiefer ... (Svršetak).

Ing. M. Anić.

Privredni adresar Kraljevine Jugoslavije. U izdanju Zavoda za unapređivanje spoljne trgovine izašao je Privredni kalendar Kraljevine Jugoslavije za 1932. god. Sadržaj adresara je ovaj: industrija i veća zanatska preduzeća, izvoz, uvoz, trgovina, novčani zavodi, pomoćna trgovačka preduzeća, advokati, dodatak (privredne ustanove i organizacije, zadrugarstvo, privredna štampa, strana diplomatska predstavništva), vod za banje i putovanja. Tekst je na našem, francuskom, njemačkom, engleskom i tali-

janskom jeziku. Adresar će dobro doći svakom praktičnom trgovcu, industrijalcu, uvozniku i izvozniku ne samo naše zemlje, već i čitavog niza onih stranih država, s kojima stojimo u užim ekonomskim vezama. Cijena Adresaru je 350 Dinara, a narudžbe se šalju na Zavod za unapređivanje spoljne trgovine, Beograd.

IZ UDRUŽENJA

POZIV GG. ČLANOVIMA

Molimo ponovno gospodu članove Jugoslovenskog šumarskog udruženja, da uplate dužnu članarinu za god. 1932., jer mnogi još ni do danas nisu udovoljili toj dužnosti.

Prema pravilima udruženja ima se članarina podmiriti najkasnije do konca prve četvrti svake godine. Sada nastupa već zadnja četvrt, a vrlo mnogo članova nije članarinu još uplatilo. Ima ih dosta, koji duguju članarinu čak i za prošlu godinu.

Udruženje ima dosta obaveza, kojima mora da udovolji, pa apeliramo na gg. članove, da plate dužnu članarinu. Tom zgodom upozoruju se gg. članovi na zaključak Upravnog odbora, da se svi članovi, koji duguju članarinu više od dvije godine, imaju brisati iz imenika, a dužna članarina ima se utjerati putem odvjetnika.

Upravi bi bilo vrlo neugodno, kad bi tim putem naniжела kojem članu suviše troškove, pa stoga molimo napose tu gg., da bar djelomično svoj dug namire, kako ne bi moralo doći do utužbe.

UPRAVA.

SLOVENSKA ŠUMARSKA ZAJEDNICA (S. Š. Z.)

SLOWIAŃSKIE ZJEDNOCZENIE LEŚNE (S. Z. L.)

SLOVANSKÁ OBEC LESNICKÁ (S. O. L.)

Dne 21. augusta 1932. održaše delegati slavenskih šumarskih udruženja (Zwiazek Zawodowego Leśników Rzeczypospolitej Polskiej, Ustředni Jednota Československeho Lesnictva, Jugoslovensko šumarsko udruženje) sastanak na ladi Triglav na ekskurziji Sušak—Rab prigodom 56-te glavne godišnje skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja. Uviđajući veliku važnost saradnje slavenskih naroda na polju kulturnom i gospodarskom uopće a napose na polju unapređivanja šumarstva jednodušno zaključiše, da se osnuje Slovenska šumarska zajednica.

Sastanku prisustvovahu:

delegati iz Českoslovačke (U. J. Čs. L.): predsjednik Ustředni Jednote Československeho Lesnictva ing. Bredřich Fürst iz Praga; šum. savjetnik Václav Barchanek, Českí Šternberk; šum. savjetnik Antonij Schreiber, Prag; savjetnik ministarstva ing. František Kosař, Prag;

delegati iz Poljske (Z. Z. R. P.): predsjednik zavoda za šum. istraživanja u Varšavi, ministarijalni savjetnik ing. Jan Hausbrandt;

delegati iz Jugoslavije (J. Š. U.): potpredsjednik Jugoslovenskog šum. udruženja, inspektor ministarstva Miloš Ćirković, Beograd; profesor univerziteta Dr. Andrija Petračić, Zagreb; profesor univerziteta Dr. Josip Balen, Beograd; docent univerziteta i tajnik Jugoslovenskog šumarskog udruženja Dr. Nikola Neidhardt, Zagreb; savjetnik Ministarstva Dr. Dragoljub Petrović, Beograd; savjetnik Ministarstva ing. Slobodan Baranac, Beograd.

Sastanku predsjedava Ing. B. Fürst.

Nakon kraće debate u kojoj su uzeli učešća svi prisutni zaključeno je jedno-dušno slijedeće:

1.) Izabire se pripremni odbor S. Š. Z., koji će izraditi sve što je potrebno za definitivno konstituisanje S. Š. Z. Mandat toga odbora traje godinu dana, a sačinjavaju ga gg.: predsjednik Ing. Bredřich Fürst iz Praga; potpredsjednici: Ing. Adam Schwarz, profesor šum. visoke škole iz Varšave; Miloš Ćirković, inspektor ministarstva iz Beograda i Ing. Jan Frič, viši šum. savjetnik iz Praga; tajnik: Ing. Jan Hausbrandt, ministarijalni savjetnik i predstojnik zavoda za šum. istraživanja iz Varšave; blagajnik: Ing. Bogumil Valter, tajnik U. J. Čs. L. iz Praga.

2.) Prag je sjedište pripremnog odbora za prvu godinu.

3.) Pripremni odbor nastojati će da potrebna novčana sredstva pribavi od nacionalnih Udruženja; godišnji prinos po članu tih Udruženja da bude od prilike $\frac{1}{2}$ švic. franka.

4.) Jedan od prvih zadataka pripremnog odbora biti će izdavanje prve zajedničke slavenske šumarske publikacije u kojoj će saradivati stručni pisci slavenske narodnosti (koji su udruženi u S. Š. Z.) na svojim nacionalnim jezicima sa francuskim rezimeima. Redaktorom je izabran Dr. Josip Balen, iz Beograda, profesor univerziteta. Redaktoru će pomagati pomoćni redaktori, pa će se u tu svrhu pozvati Jan Kloska, ministarijalni savjetnik iz Varšave i Vaclav Barchanek iz Československe. Redak-toru će pomagati pomoćni redaktori, pa će se u tu svrhu pozvati Jan Kloska, ministarijalni savjetnik iz Varšave i Vaclav Barchanek iz Československe.

Naslov publikacije biti će: Slavenska šuma — Slovanský Les — Slovanský Las.

5.) Projekat pravila S. Š. Z. izraditi će g. ing. Jan Hausbrandt iz Varšave i dostaviti pripremnom odboru, koji će nastojati da za pravila postigne saglasnost pojedinih nacionalnih udruženja.

S u š a k — R a b, 21. VIII. 1932.

Dr. Josip Balen
Vaclav Barchanek

Ing. Jan Hausbrandt
Dr. Nikola Neidhardt

ZAPISNIK

redovite sjednice Upravnog odbora Jugoslovenskog šumarskog udruženja, koja je održana dne 17. i 18. augusta 1932. godine na Sušaku.

Prisutni: predsjednik M. Ćirković; potpredsjednici: M. Lenarčić i Dr. Petračić; tajnik N. Neidhardt; blagajnik D. Hradil; odbornici: Prpić, Rohr, Pahernik, D. Petrović, Divjak, Duić, Manojlović, Grünwald.

Ispričali su se: Dojković, Miodragović, Sevnik, Bojić.

Prisustvuju kao delegat Podružnice u Beogradu S. Baranac; te delegat podružnice u Ljubljani O. Miklau. Predsjednik otvara sjednicu na dne 17. VIII. u 9 sati ujutru. Razlaže, kako su pozvane podružnice da na ovu sjednicu odašalju svoje delegate, jer će se prije prelaza na ostali dnevni red raspravljati o projektu novih Pravila Jugoslov. šumarskog udruženja te o pravilniku za podružnice.

U debati, koja je trajala do 13 sati pretresen je projekat Pravila Jugoslovenskog šumarskog udruženja član po član i izvršena konačna redakcija. Zaključeno je taj projekat iznijeti pred glavnu skupštinu, u slučaju ako će biti dovoljno prisutnih članova.

U 13 sati prekida predsjednik sjednicu i zaključuje nastavak za 20 sati istoga dana.

Nastavak sjednice toga dana traje od 20 sati do 24 sata. Raspravlja se o pravilniku za podružnice, koji pravilnik će se iznijeti pred Glavnu skupštinu (vidi zapisnik 56-te glavne skupštine).

Na dne 18. VIII. nastavlja se sjednica u 9 sati ujutru. Sjednici prisustvuje i zaslužni predsjednik Jugoslovenskog šumarskog udruženja barun Milan Turković.

I. Zapisnik prošle sjednice se ovjerovljuje.

II. Blagajnički izvještaj prima se do znanja. Zaključuje se brisati iz članstva sve one članove, koji preko dvije godine duguju članarinu, a oglušili su se na apel Udruženja da ju uplate.

III. Tajnik čita odgovore Ministarstva šuma na rezolucije Jugoslovenskog šumarskog udruženja.

a) u predmetu namještenja šum. inženjera, koji su sada bez mjesta (g. Ministar obećaje, da će nastojati koliko bude moguće, da se ovi inženjeri što prije namjeste);

b) u predmetu namještenika na velikim šum. posjedima, koji stoje pod udarom eksproprijacije (Ministarstvo potvrđuje primitak projekta zakona, što ga je po predmetu izradilo Udruženje i javlja da će uzeti taj projekat u obzir kada stignu predlozi privremenih uprava eksproprijiranih posjeda (u predmetu osoblja);

c) u predmetu činovničkih pripravnika (javlja se, da su izdane normative naredbe br. 14617/31. i br. 9095/32.).

Odgovori uzimaju se do znanja.

Zaključuje se, da će se konferencija u predmetu osnivanja Slavonske šum. zajednice sa delegatima slavonskih šum. udruženja održati prigodom ekskurzije Sušak—Rab uz zbor Jugoslovenskog šumarskog udruženja. Kao delegati za tu konferenciju izabiru se Dr. Josip Balen, Dr. D. Petrović, Dr. A. Petračić, M. Čirković, ing. S. Baranac, Dr. N. Neidhardt.

V. Tajnik čita sljedeći dopis: »Jug. šumarskom udruženju, Zagreb.

U primeni zakona o šumama, kao i o novčanim kaznama izrečenim po krivičnom zakonu za dela bespravne goroseče postoje razna tumačenja o tome, da li će se kazne dosuđivati fondu za pošumljavanje ili pak fondu za podizanje i popravljavanje kaznenih zavoda.

Prilikom presuđivanja mnogi sudovi stali su na gledište da se novčane kazne izrečene po krivičnom zakoniku za dela bespravne goroseče dosuđuju u korist fonda za podizanje i popravljavanje kaznenih zavoda. Ovakovo svoje gledište obrazlažu propisom § 42 krivičnog zakona, koji veli: »Novčana kazna ne može biti manja od dvadeset i pet dinara. Novčana kazna ide u fond za podizanje i popravak kaznenih zavoda, zavoda za vaspitanje i popravljavanje i zavoda za izvršenje mera bezbednosti«.

Suprotno ovom gledištu neki sudovi su novčane kazne izrečene po krivičnom zakoniku za dela bespravne goroseče izricali u korist fonda za pošumljavanje čije je gledište u smislu § 168. Zakona o šumama potpuno pravilno, jer pomenuti paragraf veli: »Novčane kazne izrečene po ovom zakonu idu u korist fonda za pošumljavanje predviđenog u § 123.« I jedne i druge odluke sudova odobravali su viši sudovi što se vidi iz članka »Nekoliko reči o primeni kaznenih naređenja po zakonu o šumama« odštampanom u časopisu »Policija« Br. 9 i 10 na strani 475 za ovu godinu koji mi je dao povoda ovom pisanju.

Smatram ako bi sudovi stali na gledište kao što to pisac u pomenutom članku navodi, išlo bi se na štetu fonda za pošumljavanje što ni u kom slučaju zakonodavcu prilikom donošenja zakona o šumama nije bila tendencija; već naprotiv ovde je bio cilj zakonodavca da u celosti zaštiti interese šumarstva a u ovom slučaju interese fonda za pošumljavanje, a po shvaćanju pojedinih sudova u ovom slučaju bili bi zaštićeni interesi fonda za popravljavanje i podizanje kaznenih zavoda što se već i po samoj logici ne može primiti kao opravdano i ako nije u skladu sa § 168 zakona o šumama koji predviđa da krivice izrečene po ovom zakonu t. j. zakonu o šumama idu u korist fonda koji predviđa § 123. zakona o šumama. Zbog ovakove nejasne stilizacije § 168. Zakona o šumama a naročito reči u istom paragrafu »izrečene po ovom zakonu« i nastalo je ovakovo različito tumačenje kod sudova te ne bi bilo hrdavo da se pomenuti zakonski propis objasni

kako bi se izbegla raznolika tumačenja i primena pošto se zakonom uvek traži određenost, koja isključuje svaku mogućnost raznolikog tumačenja.

Istina § 187. rečeno je da prestaju važiti propisi i drugih zakona, uređaba i naredaba ukoliko se protive propisima zakona o šumama ali time nije izmenjen stil ni sadržaj § 168.

Po duhu zakona o šumama kao i njegovom cilju smatram, da je želja zakonodavca bila da se sve novčane kazne za dela bespravne goroseče po zakonu o šumama bez obzira da li se ista kažnjavala po zakonu o šumama ili po krivičnom zakonu, imaju dosuđivati fondu predviđenom u § 123. Zakona o šumama. Zakon o šumama svakako je išao za tim, da zaštiti interese šumarstva i njegovog unapređivanja, te baš stoga zakonske odredbe istog zakona u logičnoj su vezi i predstavljaju jednu organsku celinu te se zbog same stilizacije § 168. ne može pretpostaviti da ima mesta primeni § 42. Krivičnog zakona koji je u suštini suprotnosti sa zakonom o šumama. — Nejasna terminologija, koja se upotrebljava u zakonu ipak ne znači da se moraju zakonski propisi raznoliko tumačiti kao što u ovom slučaju nastupa.

Da bi se izbegla raznolika tumačenja i nejednaka primena zakonskih odredaba zakona o šumama potrebno bi bilo doneti naročitu odredbu, koja bi odklonila raznoliko primenjivanje pomenutih zakonskih odredaba i na taj način ustanovila jedna praksa, kojom bi se zaštitili interesi fonda za pošumljavanje i pravilno primenila zakonodavčeva želja.

Budući da kazne po krivičnom zakonu predstavljaju važan prihod državnoj kasi Ministarstva šuma i rudnika to bi bilo potrebno što pre na merodavnom mestu poraditi da se zakonodavnim putem objasni propis § 168. zakona o šumama te da se na taj način izbegnu sva raznolika tumačenja predmetnog paragrafa.

Molim Udruženje, da se po ovom pitanju zainteresuje i po mogućstvu da se gornje odštampa u Šumarskom Listu. **Nedeljko M. Lazić, Bitolj.**

Zaključuje se po predmetu odaslati predstavku na državnu kasaciju sa molbom, da ona protumači predmet i uz to da se priloži obrazloženje i mišljenje Udruženja, da bi svakako sve kazne morale teći u korist fonda za pošumljavanje.

VI. Čita se predlog Podružnice Beograd, da Jugoslovensko šumarsko udruženje nađe jednog stalnog saradnika, koji će putem dnevnih listova te popularnih poljoprivrednih časopisa člancima iz šumarstva stalno propagirati struku. Udruženje bi honorisalo takove članke iz stavke za izdavanje pouka i stavke za propagandu.

Zaključuje se zamoliti gosp. prof. Veselija iz Sarajeva da sastavi projekat rada u tome smjeru i da stavi konkretne predloge.

VII. Čitaju i debatuju se redom predlozi za glavnu skupštinu (vidi zapisnik 56-te Glavne skupštine, gdje su navedeni i zaključci Glavne uprave po predmetima).

VIII. Čita se dopis Podružnice u Beogradu u predmetu uređivanja Šumarskog Lista (vidi zapisnik odborske sjednice Podružnice u Beogradu, Šum. List 1932. str. 551).

Zaključuje se odgovoriti Podružnici:

a) Upravni odbor je već iz vlastite inicijative povećao stavku za Šumarski List za godinu 1933.

b) Rasuđivanje aktuelnosti članaka prepušta se uredniku. Kod specijalno aktuelnih članaka je potrebno da autori tu aktuelnost posebno obrazlože u popratnom pismu uredniku.

c) Uvrštavanje odgovora i kritike na pojedini članak još u istom broju ne kviri čitaocu smisao već je dapače poželjno. To je običaj i u ostalom kulturnom svijetu napose u stručnim časopisima.

d) U predmetu mijenjanja smisla neka Podružnica navede konkretne podatke.

IX. Primaju se novi članovi:

Za redovite primaju se gg. Dušan M. Perović, šumoposjednik, Kavađar; Bleyer Hinko, šum. pripravnik, Guštanj; Arnošt Ulehla, šum. upravitelj, Lekenik; Ing. Žuljić Mijo, sreski šum. referent, Tomislav-grad; Stare Saša, Mengeš. — Za pomagače: Serbinov Leonid, stud. forest, Zagreb; Mott Rafael, šum. inž., Zagreb.

Istupaju iz članstva: Ing. Fridrich Pavle, Caprag; Pleiner Rudolf, gozdni oskrbnik, Guštanj; Posek Franc, Hoče; Pohl Eduard, nadšumar, Brod na Kupi; Ing. Maletić Ljubivoje, šum. inspektor, Beograd; Hieng Ernest, Ljubljana.

Sjednica je završena kasno uvečer na dne 18. augusta.

ZAPISNIK

56. (XI.) redovne glavne skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja održane dne 19. i 20. augusta 1932. na Sušaku.

1. Svečano otvorenje zbora i pozdravni govori.

Na dne 19. augusta u 10 sati prije podne predsjednik gosp. Miloš Čirković otvara skupštinu. U svome govoru ističe, kako Udruženje ima za svog Pokrovitelja našeg uzvišenog vladara Nj. Veličanstvo Kralja. Naš slavni Vladar ima veliko razumijevanje za šumarsku struku. Predlaže, da se Kralju odašalje slijedeći brzajav:

»Njegovom Veličanstvu Kralju Aleksandru I. — Bled.

Jugoslovenski šumari sakupljeni na svojoj glavnoj godišnjoj skupštini na Sušaku izjavljujući svoju gotovost da svim silama porade na snaženju i jačanju našega šumarstva, kao vrlo važne grane narodne privrede, u dubokoj odanosti i ljubavi pozdravljaju Vaše Veličanstvo svog Visokog Pokrovitelja.

Da živi Vaše Kraljevsko Veličanstvo!

Da živi uzvišeni Dom Karadorđevića!

Predsjednik: Čirković«.

Skupštinari ustaju i burno kliču »Živio Kralj«!

Predsjednik zatim toplim riječima pozdravlja sve prisutne. Pozdravlja braću Čehoslovake, koji su se u tako lijepom broju odazvali i došli do plavog Jadrana da uzveličaju zbor bratskih Jugoslovenskih šumara. Predstavlja goste skupštini: zastupnike Ustredni Jednote Čehoslovenskeho Lesnictva gg.: Bedřicha Fürsta iz Praga, predsjednika U. J. Č. L.; Antuna Schreibera iz Halamke, savjetnika i poslovnog tajnika U. J. Č. L.; Václava Barchaneka, šum. savjetnika i referenta za inostranstvo U. J. Č. L. iz Drahnovice; Ing. Františka Kosara, zastupnika Českoslov. Ministarstva poljoprivrede iz Praga; ostalu gospodu uvažene českoslov. goste gg.: Jaroslava Kunovskog, lesmistra iz Praga; Jana Kollandu, lesmistera iz Koštyna; Karela Indru, lesmistera iz Novog Mesta; Hyneka Prušku, lesmistera iz Landštyna; Jana Žaka, lesmistra iz Vacikova; Ing. Jaroslava Čermaka, lesmistra iz Antolovca; Ing. Zdeneka Stancla, lesmistra iz Jimramova.

Skupština oduševljeno pozdravlja pljeskom braću iz Čehoslovačke.

Predsjednik čita brzajav Poljskog šumarskog udruženja, čiji delegat g. Ing. Jan Hausbrandt će stići na Sušak na dne 20. augusta t. j. drugog dana izjutra. Braća Poljaci u brzajavu srdačno pozdravljaju skupštinu.

Predsjednik pozdravlja zastupnika gosp. Ministra šuma i rudnika g. Ing. Milana Mužinića i čita dopis i pozdrav Ministra g. Viktora Pogačnika

ovome zboru. Predlaže, da se gospodinu Ministru odašalje slijedeći brzojavni pozdrav što skupština sa odobravanjem prihvata.

»Gospodinu Viktoru Pogačniku, Ministru šuma i rudnika

Beograd.

Jugoslovenski šumari sakupljeni na svom 56. (XI.) glavnom godišnjem zboru na Sušaku, pozdravljaju Vaše Gospodstvo svoga Ministra uvjereni, da će šumarska struka napredovati pod Vašom vrhovnom upravom.

Predsjednik: M. Čirković.

U nastavku svoga govora pozdravlja predsjednik bar. Milana Turkovića doživotnog počasnog predsjednika Jugoslovenskog šumarskog udruženja. (Buran pljesak.) Pozdravlja gospodina načelnika općine Sušak, gg. zastupnike Udruženja domaće drvne industrije, predstavnike vlasti na Sušaku, predstavnike štampe i ostale uvažene goste.

Skupština pljeskom prihvata pozdrave predsjednika prisutnima gostima.

Predsjednik predlaže, da se odašalju slijedeći brzojavi, što skupština jednoglasno prihvata.

»Gospodinu predsjedniku Ministarskog savjeta

Dr. M. Srškiću, Beograd.

Jugoslovenski šumari sakupljeni na svom glavnom godišnjem zboru na Sušaku pozdravljaju Vaše gospodstvo želeći Vam što uspješniji rad na unapređenju mile otadžbine i šumarske struke.

Predsjednik: M. Čirković.

»Gospodinu Ministru Zemelstvu, Praha.

Šumari Jugoslavije iskreno pozdravljaju Vaše gospodstvo sa svog 56. zbora na Sušaku.

Predsjednik: M. Čirković.

Uzima riječ zastupnik Ministra šuma gosp. viši inspektor Ministarstva šuma Ing. Milan Mužinić. U svom govoru kaže, kako gosp. Ministar žali što zbog zaposlenosti ne može lično da dode na ovaj zbor. Gospodin Ministar pozdravlja ovo zborovanje želeći mu što veći uspjeh. Napose mu je gosp. Ministar stavio u dužnost, da pozdravi braću Čehoslovake.

Uzima riječ predsjednik Čehoslov. šumarskog udruženja Ing. B. Fürst. U svom odužem govoru ističe potrebu uzajamnosti slavenskih šumara. Zahvaljuje predsjedniku na lijepom pozdravu.

Zatim govori zastupnik Ministra Zemelstvu iz Praga g. Ing. F. Kosar. Pozdravlja skupštinu u ime svoga Ministra. Zahvaljuje Jugoslovenskoj braći na radu oko zbliženja slavenskih naroda na polju šumarstva.

Riječ uzima začasni predsjednik Jugoslovenskog šumarskog udruženja barun Milan Turković. Pozdravlja skupštinare, želi ovome zborovanju uspješan rad, a našem snažnom Udruženju što veći razvoj u budućnosti. Šumari su uvijek bili na braniku naših šuma pa će biti i ubuduće. Skupština pljeskom odobrava.

Predsjednik predlaže skupštini da se izaberu dvojica skupštinskih sekretara i predlaže za sekretare skupštine gg. Ing. Nikolu Mihalička i ing. Vladimira Posiljevića. Skupština prima ovo jednoglasno; izabrani sekretari zauzimaju svoja mjesta. Za ovjerače skupštinskog zapisnika predlaže predsjednik gg. Ing. Svetozara Jagrovića i ing. Andriju Perušića. Skupština prima ovaj predlog jednoglasno.

Na to predsjednik predaje riječ dir. g. Ing. Josipu Grünwaldu, koji drži predavanje o temi: »Šumarstvo na kršu savske banovine«. (Sva predavanja sa zbora biti će zasebno otštampana u narednom broju Šum. Lista.)

Nakon predavanja predsjednik se srdačno zahvaljuje u ime uprave predavaču na osobito uspjelom i interesantnom predavanju.

Prije prelaza na drugu tačku dnevnoga reda predsjednik daje 10 minuta odmora.

2. Poslije odmora prelazi se na drugu tačku dnevnoga reda »Izveštaj glavne uprave o društvenom radu 1931/32., stanju društvene imovine, izvještaj nadzornog odbora, te podijeljenje razrešnice upravnom i nadzornom odboru«.

Budući da je taj izvještaj štampan i dostavljen svakom članu te ga je mogao unapred pročitati, predsjednik pita skupštinu, da li je potrebno da se taj izvještaj na skupštini ponova čita.

Skupština zaključuje, da se izvještaj ne čita ponova, i predsjednik na to otvara debatu.

Ing. Otmar Miklau napominje, da je u izvještaju trebalo staviti broj članova Udruženja.

Tajnik Dr. Neidhardt izvještava zašto to nije učinjeno i nadopunjuje izvještaj usmeno. Za vrijeme izvanredne skupštine Udruženje je brojilo 802 punopravna člana. Na predlog predsjednika nadzornog odbora g. Ing. Rustije upravni odbor je zaključio, da se brišu svi članovi, koji dvije godine nisu platili članarine. Pošto je to učinjeno to Udruženje broji sada: redovnih članova 667, utemeljitelja 88, počasna 4, podupiratelja 2, pomagača 115 svega 876. Od toga punopravnih članova 761. Kad je tajnik sastavljao izvještaj upravo su pozivani oni članovi, koji duguju preko dvije godine, da dug namire u roku od 15 dana jer će inače biti isključeni. Tajnik dakle nije tačno znao kakovo će da bude brojno stanje pred samu skupštinu.

Ing. Ružić Ante kritikuje, da se na skupštini veoma malo govornika javlja da kritikuje rad odbora; kaže da je odbor radio i mnogo poslova, ali rezultati su maleni. Napominje, da nije denesen izvještaj o radu »Odsjekâ rada«. J. Š. U. prima među svoje članove sve one, koji se bave šumom i drvetom, a ti isti članovi sastavljaju svoja vlastita Udruženja a ne pitaju o tome i ne izvještavaju J. Š. U. Zatim razlaže da uprava nije članovima »Odsjeka« slala nikakova pitanja, premda je to bila dužna činiti. Odsjek za drvnu industriju trebao je u ovo vrijeme krize mnogo raditi, a nije radio ništa i ništa nije učinio. Zatim prelazi na pitanje jednakopravnosti šumara na svim poljima javnog djelovanja, koje je pitanje u svojoj sredini prva pokrenula beogradska podružnica u predmetu pasivnog prava glasa drž. šumarskih činovnika. Prema tome bi i šumari opet zauzeli položaj koji im i među ostalim drž. činovnicima pripada.

Tajnik daje objašnjenje na kritiku predgovornika: Kroz četiri godine što je on tajnik Udruženja, radne sekcije su srazmjerno malo radile. Neki predmeti koji su im pošli, vraćeni su s time, da ih riješi sam upravni odbor. Odbor je sam mnogo radio, a osobito na donošenju novih pravila. Što se tiče međunarodne konferencije, na njih Udruženje nije bilo izravno pozivano, a niti Upravni odbor može snositi krivnju što u Ministarstvu šuma nije bilo interesa za te konferencije. Što se tiče predstavke beograd. sekcije, da bi šum. činovnici mogli biti kandidovani za narodne poslanike, upravni odbor je zaključio, da ništa ne poduzima po tome predmetu, jer se pasivno pravo glasa drž. šum. činovnika protivi Ustavu. Što se tiče odsjeka rada napominje, da bi u te odsjeke bilo dobro da uđu članovi, koji će i sami davati inicijativu za rad.

Ing. Ružić prima na znanje ovo obrazloženje i objašnjava svoje mišljenje o kritici, koju je ranije dao. Odsjeci rada trebali bi da budu pomoćnici tajnika Udruženja.

Predsjednik odgovara Ing. Ružiću u ime Upravnog odbora i opravdava rad. Prilike su takove, da se za neku stvar založe sve sile i dobiju se obećanja i sa najviše strane, a opet sve ostaje bez većih rezultata. Tako je na pr. radi pitanja penzija namještenika imovnih opština išao bivšem g. Ministru dva puta čitavi odbor i dva puta sam predsjednik. U pitanju namještenja mladih šum. inženjera bio je kod gosp. Ministra g. Dr. Balen, te je dobio obećanje, da će u najskorije vrijeme ovi biti namješteni. Kod pojedinih sekcija nije bilo rezultata u radu, a tome je razlog što članovi sekcije nisu iz istog mjesta, a pismeni sporazum među članovima daleko zaostaje

za usmenim dogovorom. U predmetu prijedloga beogradske podružnice izjavljuje, da je zahvalan zakonodavcu što je spriječio šumarima pasivno pravo izbora za narodne predstavnike u skupštini. Ali zato naprotiv treba dati šumarima potpunu samostalnost i odgovornost u njihovom stručnom radu. (Burni pljesak.) Treba dobrih šum. državnih službenika, a ne političara. (Pljesak.) Mi, kao šumari, tražimo, da budemo zaštićeni, tražimo zaštitu za sebe u svome stručnom poslu za dobro naroda i otadžbine.

Ing. O t m a r M i k l a u objašnjava da ne stoji da Udruženje nije bilo zastupano na međunarodnim konferencijama te da na njima nijesu sudjelovali Jugoslovenski šumari. Pita nadalje zašto nije štampano u Šumarskom listu predavanje Dr. K o m a r e k a, kad je običaj da se štampaju sva predavanja sa skupština.

Ing. B a r a n a c izvještava, da je g. K o m a r e k obećao da će o toj temi napisati naročiti članak za Šumarski list.

Ing. J o s i p R u s t i j a kao član nadzornog odbora čita svoj izvještaj nadzornog odbora za skupštinu.

Ing. M i k l a u daje kritiku rada blagajne. Pita u čemu se sastoji svota od 51.000 Dinara, koja je navedena kao potraživanje.

Blagajnik objašnjava, da je ta svota najvećim dijelom dug članova na članarini, a Din. 8.000 je dug za oglase u Šumarskom Listu. Tvrdi, da je sve to vidljivo iz tabela koje su štampane uz »izvještaj za skupštinu«.

Ing. M i k l a u traži da se objasni stanje zaklada i kretanje novca u fondovima kao depozita za popravak zgrada »Šumarski Dom« te da to sve bude jasno vidljivo u blagajničkom izvještaju.

Blagajnik daje objašnjenje: Uspoređivanje stanja zaklada nije se praktikovalo do sada napose iznositi na skupštinu pa zato nije niti sada učinjeno, jer kod zaklada nema većih promjena. Za Borošićevu zakladu se pripisuju samo kamati jer je glavnica toliko malena, da se iz njenih kamata nemogu učiniti nikakovi radovi. Isto je sa Kerškenjičevom zakladom. Stanje depozita vidljivo je u štampanoj bilanci, a novac je uložen kod gradske štedionice u Zagrebu.

Ing. M i k l a u prima ovo objašnjenje i predlaže da se upravi dade razrešnica i pohvala za njen poštovan i uspješan rad.

Ing. R u ž i ć pita, šta je sa fondom za šumske rasadnike i traži da se i taj unese u bilancu. Tim fondom upravlja Podružnica u Ljubljani, a potrebno je, da se za glavne skupštine donese izvještaj o tome.

Predsjednik izvještava da rasadnikom u Mariboru rukuje podružnica u Ljubljani, i da o stanju uprava nema podataka. Podružnica u Ljubljani nije naime poslala izvještaje, koji će se naknadno nabaviti. Predsjednik predlaže slijedeću gospodu kao finansijski odbor da pregledaju proračun Udruženja za 1933. godinu: Ing. B a r a n a c S l o b o d a n, Ing. L a m b e r t K r i š k o v i ć, Ing. J e r b i ć I v a n. Skupština prima.

Skupština zatim jednoglasno daje razriješnicu dosadanoj upravi. Predsjednik nato zaključuje prijedlogovno zasjedanje skupštine i zakazuje nastavak za isti dan u 16 sati i 30 minuta.

Nastavak skupštine.

Na početku poslijepodnevnog zasjedanja potpredsjednik g. Ing. M i l a n L e n a r č i ć drži predavanje o temi: »Naša uloga u međunarodnoj saradnji u pogledu sa-nacije tržišta drva« (vidi predavanja).

Nakon predavanja predsjednik u ime uprave J. Š. U. zahvaljuje predavaču na trudu i najavljuje, da će se predavanje radi svoje važnosti štampati i u Šumar. Listu.

Na to se prelazi na slijedeću tačku dnevnoga reda:

4. Rasprava o budžetu za godinu 1933. Predsjednik poziva gg. kojima je stavljeno u dužnost da provedu reviziju proračuna, da dadu svoj izvještaj.

Izvještaj daje ing. Baranac i kaže, da je budžet rashoda oprezno sastavljen. Prihod je veći za 7.800 Dinara od rashoda. Prihod je realan, a unijeti su samo najnužniji izdaci. Višak u prihodu u iznosu od 7.800 Dinara mogao bi se eventualno unijeti u posebnu stavku »propaganda šumarstva«. Finansijski odbor predlaže stavku od 3.000 Dinara, koja da se uloži u fond za propagandu. Svake godine trebalo bi u taj fond unašati svotu od 500 do 1000 Dinara, da bi mu se glavnica čim ranije povećala.

Predsjednik na to daje kratak pregled o budućem finansijskom poslovanju Udruženja. Predlaže, da se od svote 7.800 Dinara predvidi za propagandu svota od 3.000 Dinara, a 3.000 da se dađe u fond, koji već postoji u Udruženju sa tom svrhom. Na to obrazlaže, da je veća stavka dana za izdavanje Šumarskog Lista i opravdava zašto je to učinjeno. Nada se, da će čitav proračun biti realan, te otvara debatu o proračunu.

Ing. Miklau predlaže, da se čitav višak budžeta dađe za propagandni film o šumarstvu, kako je o tome već bilo raspravljano na jučerašnjoj sjednici uprave a prihvaćeno, da se u tu svrhu votira svota od 10.000 Dinara.

Predsjednik objašnjava da pitanje filma nije u vezi sa budžetom i nije niti ovamo uneseno, nego će poslije pod tačkom 8. dnevnog reda biti izložen predlog da se od glavnice Udruženja izda svota od 10.000 Dinara za propagandni film. Skupština će tada odlučiti da li prihvaća taj predlog ili ga odbacuje. Svakako je potrebno da se fondu za propagandu svake godine votira izvjesna svota, kako bi se iz kamata fonda mogli učiniti i neki veći radovi.

Ing. Smilaj pita da li je osigurana svota za izdavanje knjige prof. Dr. Balena o Kozarcu, za koju je zaključeno da se štampa.

Tajnik na to odgovara, da je svota za izdavanje te knjige osigurana već u budžetu za god. 1932., i da će knjiga još tokom ove godine biti izdana. Na to tajnik predlaže da se sav višak od 7.800 Dinara u budžetu za 1933. unese u stavku za propagandu šumarstva, a u koliko se tokom godine ne bi sva stavka utrošila da se ostatak uloži u fond za propagandu šumarstva. Skupština prima tajnikov predlog u cijelosti.

Na predlog finansijskog odbora skupština prima budžet za god. 1933. sa nadopunom glede stavke za propagandu šumarstva.

Predsjednik najavljuje prelaz na slijedeću tačku dnevnoga reda.

5. Kereškenjijeva zaklada i prihvrat novoga pravilnika za tu zakladu.

Tajnik referira skupštini kratak istorijat toga fonda. Zaklada je uložila u Šumarski Dom svotu od preko 4.000 forinta. Udruženje nije taj novac vratilo zakladi. Ekvivalenat te svote danas bi bio sa kamatima od prilike oko 100.000 Dinara. Predviđeno je bilo, da članom fonda može biti svaki onaj koji uplati u fond 5 forinti. Od člana fonda koji je 5 godina bio član Udruženja ima udova pravo na potpore iz fonda. Predlog promjene pravila sastoji se samo u tome, da se svota za ulog pretvori od 5 forinti u 100 Dinara. Predlog za nova pravila fonda izrađen je kao dodatak Pravilima J. Š. U. Tajnik čita tekst pravila zaklade. Skupština nato jednoglasno u cijelosti prima predlog odbora o pravilima Kereškenjijeve zaklade. (Vidi pravila štampana u izvještaju odbora za ovu skupštinu prilog Šumarskom Listu broj 8—9/1932.)

6. Rasprava i prihvrat novih pravila J. Š. U.

Predsjednik obrazlaže, da na prošloj izvanrednoj skupštini u Beogradu nije bilo kvoruma za promjenu pravila. Budući da i sad na ovoj skupštini nije u dvorani prisutan dovoljan broj članova predviđen po pravilima za promjenu pravila to predlaže da se sada radi uštede na vremenu prede odmah na 8. tačku dnevnoga reda. Skupština prima taj predlog te se prelazi na:

8. Rasprava o stiglih predlozima.

a) Tajnik čita slijedeću rezoluciju, koju skupština prima u cijelosti:

Jugoslovensko šumarsko udruženje obratilo se je Naslovu sa svoje glavne skupštine u Skoplju oktobra mjeseca 1931. godine u pitanju uzgojne zaklade za djecu šumarskih činovnika.

Kako po tome predmetu nije do sada Naslov donio odluku, zaključila je glavna skupština J. Š. U. održana na Sušaku dne 19. i 20. augusta, da se Naslov ponova zamoli za zauzimanje po tom predmetu. Slobodni smo u prilogu poslati rezoluciju glede uzgojne zaklade, koju su rezoluciju jednoglasno prihvatile i prošlogodišnja skupština ovog Udruženja u Skoplju i ovogodišnja na Sušaku (vidi Šumarski List 1931. broj 11). Svrha predmetne zaklade jest djeljenje potpora za uzgoj djece šumarskih činovnika. Zaklada je bila osnovana, jer šumarski činovnici većinom žive po selima udaljeno od centara, u kojima se nalaze škole gdje mogu da školuju svoju djecu. Da se potpomogne cvakove šum. činovnike osnovana je zaklada, čija glavnica je uvijek bila neovisna od državne kase.

Molimo 1. da Naslov bezuslovno privede glavnici predmetne zaklade onoj svrsi, kojoj je zaklada uvijek služila i da svakako zapriječi da se učini pravna golema nepravda zakladi time što joj se uzima novac u korist državne kase.

2. Prema pravilniku zaklade § 5. (Dr. Goglia: Uredovna zbirka šum. propisa str. 767.) bira se uprava zaklade iznova svake treće godine. Taj izbor zadnjih godina nije provadan. Jednog člana uprave ima po pravilniku da imenuje i Šumarsko udruženje. Molimo da se postupi po pravilniku zaklade i da se ponovno imenuje njena uprava.

Skrećemo Naslovu pažnju na priloženu rezoluciju i molimo da naše razloge u cijelosti uvaži.

Skupština prima jednoglasno predloženu rezoluciju nakon kraće debate, u kojoj su sudjelovala gospoda Ing. Savić, Ing. Jerbić, Ing. Miklau, predsjednik i tajnik.

b) Tajnik čita slijedeću rezoluciju predloženu po gosp. Ing. O. Miklau.

Predstavka.

Ministar poljoprivrede sa svojim riješenjima I-XVI 2413/Vla, 7308-Vla, 5757-Vla, 5920-Vla, te 6173-Vla od 16. februara 1932. na osnovu § 24. zakona o likvidaciji agrarne reforme ekspropirao je u Savskoj i Dravskoj banovini oko 75.000 ha šuma do sada vlasništvo raznih veleposjednika.

Te šume treba da predu u vlasništvo interesiranih opština te su oduzete u svrhu snabdjevanja zemljoradnika tih opština sa gorivim i građevnim drvom, sa drvom za kućnu industriju te za ispašu.

Budući da se kod te promjene vlasništva radi o opširnim do sada u obliku visoke šume odgojenim sastojinama, u kojima se je po privrednim planovima potrajno gospodarilo, a gospodarski cilj im je bio što veći prihod u oblovinu jačih dimenzija, to ima ta posjedovna promjena također i duboki šumarsko-privredni značaj.

Sa posjedovnom promjenom je naime ujedno skupčana i promjena gospodarskoga cilja te bi taj preokret, ako se ustroj gospodarjenja i uprava tih šuma ne izvede strogo u vidu urednog i potrajnog, mogao vremenom dovesti u opasnost opstanak ovih, sada većim dijelom sačuvanih i lijepih šuma.

Upirući se na svrhu J. Š. U. izraženu u članu 3-f društvenih pravila, kojim se određuje, da će Udruženje utjecati savjetodavno na zakonodavstvo i eksekutivu Kraljevine u stvarima, koje su u vezi sa šumarstvom, moli Jugoslovensko šumarsko udruženje radi eminentne važnosti toga predmeta Ministarstvo poljoprivrede, Ministarstvo šuma i rudnika, Banske uprave Savske i Dravske banovine, da mu izvole pred uzakonjenjem ili izvršenjem dostaviti u pretres nacrt pravilnika za uređenje gospodarstva i uprave navedenih ekspropiranih šuma kao i sve

druge normativne naredbe u tome predmetu te saslušati mišljenje Udruženja.

Sa Glavne skupštine Jugoslovenskog šumarskog udruženja, koja je održana dne 19. i 20. augusta na Sušaku.»

Ing. Ružić predlaže, da se tekst rezolucije prihvati, ali s time, da se i prijedlog pravilnika dobiven od Ministarstva ne prouči samo u upravnom odboru, nego da se dađe i u odsjek rada za agrarnu reformu.

Skupština prima rezoluciju u cijelosti sa pripomenom g. Ing. Ružića.

c) Ing. Petar Rohr čita tekst rezolucije, koji je sastavio odsjek rada za agrarnu reformu, a s kojom se rezolucijom saglasio i upravni odbor. Rezolucija i obrazloženje glase:

Rezolucija J. Š. U. u predmetu zakona o likvidaciji agrarne reforme.

Rezolucija

S razloga, što je Zakon o likvidaciji agrarne reforme na velikim posjedima, od 19. juna 1931. konačno riješio sva pitanja pa i sva pitanja o mogućoj eksproprijaciji šuma (§ 1. i § 24. toč. 2., 3. i 6.);

S razloga, što je zakon o likvidaciji agrarne reforme stupio već davno u život — te je već i davno prošao rok utvrđen po § 24. toč. 6., kojim se zahtjev za eksproprijaciju šuma i u ovim krajevima gdje je eksproprijacija Zakonom predviđena, konačno zatvara;

S razloga, što je § 5. Zakona od 13. XII. 1931. o izmeni i dopuni Zakona o likvidaciji agr. ref. na velikim posjedima, dosljedno ustanovi u toč. 6. § 24. koji određuje da se sa ostalih šuma može brisati predbilježba u gruntovnici — o zabrani otuđivanja i opterećivanja, dao mogućnost toga brisanja;

S razloga, što je g. Ministar Poljoprivrede shodno § 5. Zakona od 13. XII. 1931. odnosno § 24. toč. 6. Zakona od 19. juna 1931. već dozvolio izvjesnom broju velikih posjeda brisanje te klauzule o zabrani otuđenja i opterećenja;

S razloga, što je Pravilnik o visini i načinu isplate otštete za ekspropisane šume i o odnosnom postupku od 15. jula 1931. stavljen na posve neispravnu osnovicu, koja se protivi i pravednosti i svim shvatanjima šumarske nauke, a i očitoj intenciji Zakonodavca;

S razloga, što su u § 80. Z. o likv. agr. ref. stavljeni van snage svi raniji zakoni i zakonske odredbe koje su u protivnosti sa tim Zakonom i konačno

S razloga, što je Zakonom konačno riješeno i pitanje sudbine naših šuma, te s razloga što imademo zasebno Ministarstvo šuma molimo:

1. da se odustane od svake daljnje promjene Zakona od 19. VI. 1931. o likvidaciji agr. ref. na velikim posjedima — i od ponovnog otvaranja svih već konačno riješenih problema, naročito onih, koji se temelje na § 24. pomenutoga Zakona, a u interesu nedvoumnog konačnog smirenja šumsko-gospodarskih i privrednih prilika;
2. da se protivno Zakonu o likvidaciji agr. ref. ne prave teškoće kod provođenja brisanja grutovne zabilježbe o zabrani otuđivanja i opterećivanja — naročito pako da g. Ministar Poljoprivrede povuče svoje najnovije rješenje o obustavi toga brisanja i o uspostavi zabilježbe o zabrani otuđivanja i opterećivanja od 27. VI. 1932. br. 38325/Vla, jer je ranija odluka g. Ministra poljoprivrede odnosno g. Ministra Pravde po istom predmetu kojim se to brisanje dozvoljava osnovana na jasnim ustanovama § 24. toč. 2., 3. i 6. Zakona od 19. VI. 1931. a napose i na jasnim odredbama § 5. Zakona o dopuni i izmeni Zakona o l. agr. ref. od 13. XII. 1931.

Time bi se nedvoumno potpomogla akcija da okolišnji interesenti slobodnim sporazumom dodu u posjed i vlasništvo onakovih dijelova šuma od velikog posjeda, za koje imaju interesa;

3. da se Pravilnik o visini i načinu oštećivanja eksproprijiranih šuma od 15. VII. 1931. postavi na osnovice koje će biti u skladu sa principima šumarske nauke;
4. da se § 80. Z. o l. agr. ref. od 19. VI. 1931. koji doslovce kaže da se »danom stupanja na snagu ovoga zakona« t. j. zakona o l. agr. ref. — »stavljaju van snage svi Zakoni i zakonske odredbe, u koliko su u protivnosti sa ovim zakonom« dađe puna važnost, te da se stvarno obeskrijepe sve one ranije zakonske odredbe, koje po istom predmetu nalazimo u raznim drugim zakonima;
5. da se u buduće — zato što je Zakon o l. agr. ref. od 19. VI. 1931. konačno riješio cio agrarni naš problem — sva pitanja ukoliko se odnose na šumarstvo riješavaju jedino i isključivo u resoru Ministarstva šuma, a ne u Ministarstvu Poljoprivrede, omogućivši najtješnju saradnju J. Š. U. po svim važnijim problemima šumarske struke;
6. da se hitno riješi sudbina onih činovnika i službenika, koji su na eksproprijiranim šumskim objektima do eksproprijacije uposleni bili, uvaživ prvenstveno sva stečena prava, odnosno da se hitno donese povoljno rješenje predstavke, koja je po tom pitanju već ranije predana Kr. vladi, a koju opetovano ovdje prilažemo.

Podnoseći ovu našu rezoluciju, uvjereni smo, da će ovdje dobronamjerno istaknute a opravdane naše želje naići na dobar prijem Vašega Gospodstva u interesu našega šumarstva.

Obrazloženje

Kada je dne 19. juna 1931. godine ugledao svjetlo Zakon o likvidaciji agrarne reforme na velikim posjedima, vjerovala je sva zainteresovana javnost, da je konačno metnuta tačka iza jednog — koli sa privrednog toliko i sa pravnoga gledišta — teškog i burnog vremenskog perioda.

U gospodarskoj privredi zainteresovanim krugovima odlanulo je, jer se općenito povjerovalo, da je nastupio momenat gospodarsko privrednoga smirenja, momenat velike obnove teško zamrle posjedovno pravne sigurnosti.

Upoznavši cio tok našega agrarno-reformnog razvoja u doba toga 12 godišnjega perioda, mi smo šumari iz shvatljivih razloga strahovali za sudbinu naših šuma.

Gdje god smo mogli i kada god smo mogli — zvani i nezvani — našli smo se uvijek sa iskrenom predanošću na braniku, samo da od naših šuma otklonimo sva ona teška iskušenja, sve suviše i preskupe eksperimente, sa kojih je tako teško trpjela naša poljsko-gospodarska privreda.

Zato je i donošenjem Zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posjedima odlanulo u velike i nama šumarima, jer Zakon kakav je da je, riješio je konačno i sudbinu naših šuma; neke je žrtvovao a neke je odlučio sačuvati.

Ističući veliku narodno-gospodarsku važnost naših šuma, nebrojeno puta je naglašeno i načelo, da je stvarno najvažniji sam taj fakat što šuma u opće imademo, što one postoje, — pa je onda pored samoga toga fakta jasno, da je narodno-gospodarskoj svojoj dužnosti udovoljio onaj šumski objekat koji je kvalitativno najbolji; — dakle onaj koji je najbolje gospodaren.

Tim ovako istaknutim primarnim načelom, potisnuto je u pozadinu i pitanje samoga vlasništva takovih šumskih objekata, jer je logično, da je bolji i onaj vlasnik, koji bolje gospodari.

Zakonodavac je u Zakonu o likvidaciji agrarne reforme na velikim posjedima, sa danom od 19. juna 1931. godine honorirao to stanovište barem u toliko, što je vodeći računa i o drugim naročito socijalnim i političkim momentima, pristupio eksproprijaciji

šuma samo u onim krajevima, koje su »oskudni na obradivim zemljištima i gdje je žiteljstvo upućeno na šumsku privredu« u koliko postoji potreba« za ispašu i snabdijevanje sa drvom» (§ 24. toč. 2. Z. o. 1. agr.) — utvrđujući kao takove krajeve srezove »Sušak, Delnice i Vrbovsko te cijelo područje Dravske banovine« (§ 24. toč. 3. Z. o. 1. agr.).

Intencija zakonodavčeva je ovdje jasna, a kulminira u tome, da i krajevi, koji nisu mogli da smire potrebu okolice sa obradivim zemljištima a na račun velikih privatnih ekonomija, doprinesu svoj obol za socijalno i političko udovoljenje svoga kraja — šumom.

Odluka o tome je pala, a vrijeme će dokazati dali je efekat za kojim se išlo, postignut, i u koliko je postignut. U interesu našega šumarstva, koje je baš i u tim krajevima doseglo doličnu visinu, jeste, da dalnji udes tih šumskih objekata nebi desavuisao opravdanje i shodnost samoga čina.

Međutim, iako Zakon od 19. juna 1931. prema jasnom slovu već samoga § 1. konačno likvidira agrarnu reformu na velikim posjedima;

iako je po kategoričkoj sadržini § 24. toč. 2. i 3. nedvoumno izrečeno da šume izvan granica Dravske banovine, te srezova Sušaka, Delnice i Vrbovsko ne mogu biti predmetom eksproprijacije;

iako je napose toč. 6. istoga § 24. doslovce i imperativno rečeno, da se po isteku 30 dana, odnosno još i daljnjih 6 mjeseci iza stupanja na snagu zakona o likvidaciji agrarne reforme pitanje po zahtjevu za eksproprijaciju »k o n a č n o zatvara«;

iako je s istim tim § 24. i toč. 6. Zakona izričito naglašeno još i to, da se »sa svih ostalih šuma briše zabrana otuđivanja i opterećivanja« koja je stavljena u gruntovnici na temelju odredaba Zakona od 20. maja 1932. godine;

iako je u § 5. Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikim posjedima od 5. XII. 1931. osim toga još i posebno za šume rečeno da se po dozvoli g. Ministra Poljoprivrede »nakon identifikacije odnosnih čestica i prije utvrđenja objekata« može u zemljišnim knjigama brisati zabrana otuđenja i opterećenja;

iako je pravomoćnom odlukom g. Ministra Poljoprivrede za jedan dio tih velikih posjeda dobivena dozvola brisanja te klauzule o zabrani otuđivanja i opterećivanja;

iako je Zakonom ustanovljeni rok od 30 dana pa i onaj daljnji od 6 mjeseci, već u februaru 1932. dakle već davno prošao te je time pitanje stvarno zatvoreno —

— ipak je sadanji g. Ministar Poljoprivrede našao za shodno, da jednostavnim svojim jednim rješenjem izda naređenje kojim se nalaže zemljišno-knjižnim uredima, da obustave svako provođenje pravomoćnih odluka svoga predšasnika Ministra Poljoprivrede, koje je odluke ovaj pozivno na ustanove Zakona o likvidaciji agrarne reforme izdao davši dozvolu za brisanje klauzule o zabrani otuđenja i opterećivanja;

i dalje da se ranije postojeća predbilježba o zabrani otuđenja i opterećenja opet ponovno uspostavi — i to zato, što još nije uslijedila odluka o utvrđivanju objekata, iako je to u očitoj protimbi sa § 24. toč. 6. samog Zakona o likvidaciji agrarne reforme od 19. VI. 1931., a napose § 5. Zakona o izmjenama i dopunama od 5. XII. 1931.;

nadalje saznaje se da sadanji g. Ministar Poljoprivrede namjerava da — unatoč toga što je zakon o likvidaciji agr. ref. konačno riješio cio kompleks našega agrarnog problema — ipak noveliziranjem Zakona od 19. juna 1931. godine, ponovno pokrene pitanje eksproprijacije šuma i u ostalim dijelovima države, što zapravo nije drugo, nego jednom već zatvoreno pitanje — otvoriti ponovno, te se nehotice pitamo: dokle ćemo tako?!

Ne možemo i nećemo da osporimo mogućnosti mijenjanja postojećih Zakona — no u ovom konkretnom slučaju treba ipak da svratimo pažnju na ono nešto, što je u Zakonu o likvidaciji agr. reforme od 19. juna 1931. godine ipak drugačije nego se to normalno u Zakonima nalazi.

Zakon o likvidaciji agr. reforme nije samo zakon kojim se kodificiraju izvjesna pitanja časovitog, prolaznog značenja, koja se mogu i često mijenjati, nego je to zakon kojim je nakon dugogodišnjeg iznimnog stajanja konačno opet konkretizovano i načelo Ustavom zagarantovanog prava privatne svojine.

Taj zakon nije donešen nasumce. On je izgrađen na izvjesnim principima, koji su ne samo plod obilnog i teškog iskustva, nego su isti i rezultat opsežnog studija, te nalaze svoje ishodište u dubokim stvarnim razlozima one osebuje bitnosti, one naročite strukture, kakova je svojstvena samo šumama.

Dugi vremenski periodi, stalnost konačnih ciljeva, stalnost gospodarskih smjernica, stalnost u potrajnosti troškova i prihoda, potrajnosti u nagomilavanju vrijednosti, stalnost granica i sigurnost posjeda, to su načela, koja su u suštini svojoj onaj stanic kamen, koji cijelom razvoju i opstanku šuma garantuje i mogućnost valjanog šumarstva.

Zato se ta načela i ne smiju i nemogu svaki čas da mijenjaju!

Zato je i Zakon o likvidaciji agr. ref. skinuo konačno sa dnevnoga reda i pitanje naših šuma.

Konačno! T. j. dogledno barem jedanput za uvijek, a to je stilizacija, koja se obično ne nalazi u nijednom drugom zakonu!

A nije prošlo ni par mjeseci nakon pravomoćnoga okončanja tih teških i dubokih problema, mi eto stojimo i opet u znaku istog pitanja, baš kao da želimo da postanemo živi dementi svih onih načela, koje je zakon usvojio kao konačno riješenje, desavuišući time zapravo nikoga drugoga nego ranijega zakonodavca.

Da se to ne dogodi, to nijedna novela k Zakonu o likvidaciji agr. reforme ne može i nesmiye da segne preko stručno postavljenih te stvarno opravdanih načela.

Svaka izmjena ili nadopuna zakona, koji na temelju utvrđenih takovih načela konačno likvidira izvjesna pitanja, može da se kreće samo u granicama i u smjeru upotpunjenja eventualnih logičnih nedostataka ili stilističkih nejasnoća.

Ima tako primjerice jedno krupno pitanje, koje upravo vapi za izmjenom. To je pitanje oštete koja se imade platiti za eksproprijacijom oduzete šume, na teritoriji Dravske banovine te srezovima Sušak, Delnice i Vrbovsko.

No kako je to pitanje riješeno zasebnim pravilnikom a na osnovu § 31. Zakona od 19. juna 1931. godine, to bi se imao da promjeni samo pravilnik od 15. jula 1931. godine, a ne Zakon niti bilo koje zakonom postavljeno načelo.

Što više možemo slobodno da ustvrdimo, da su se propisi toga pravilnika zapravo teško ogriješili ne samo o intenciju samoga zakona o likvidaciji agr. reforme, nego i o načela koja su postavljana po pitanju pravedne oštete.

Mi smo to pitanje već pokretali i ranije ukazujući stalno na nemogućnost, neopravdanost i nepravednost — kao i na nelogičnost obračunavanja vrijednosti za ekspropisane šume po katastarskom čistom prihodu.

Ne ulazeći u pitanje da li je katastarski čist prihod uopće ispravna i shodna baza za izračunavanje vrijednosti zemljišta istaći nam je samo to da bi se ta baza čak i mogla usvojiti kada bi u cijeloj državi bila provedena istovremena — makar i iz ranijih godina datirajuća klasifikacija zemljišta. Ovako, zato, jer ne samo da katastar davno više nije pravi izraz stanja u naravi, nego i zato što klasifikacija zemljišta datira i iz starijeg i iz novijeg doba — nije ta baza ni relativno ispravna, jer će primjerice ono zemljište koje je doživjelo i novo, a možda i najnovije prevrstavanje u katastralne razrede, biti skuplje od onoga koje je ostalo pri najranijoj svojoj, dakle prvoj odnosno najstarijoj klasifikaciji.

Pridržavajući se ali čak i onoga načina odštećivanja po kat. čist. prihodu i kod šumskih zemljišta, posve je neispravno i neopravdano da se ne uzima u obzir i vrijednost troškova pošumljavanja odnosno vrijednost drveta na pošumljenim površinama,

jer tek oba elementa zajedno — dakle i šumsko zemljište i drvena masa, odnosno troškovi novoosnovanih kultura zajedno — daju pojam šume.

Drugo je tamo gdje pošumljenja nisu izvršena, odnosno gdje drvne mase nema. U takvim slučajevima može da preostane samo šumsko zemljište odnosno katastr. čisti prihod.

Zakonodavac je pri donošenju Zakona o likvidaciji agr. ref. vodio očito računa o tome, jer nije spojio pitanje odštete za šume sa pitanjem odštete za poljska zemljišta, nego je za ova potonja zemljišta odmah u § 28. Zakona utvrdio način izračunavanja visine odštete, dok je za šume u § 31. predvidio donošenje zasebnog pravilnika.

Taj pravilnik je pitanje izračunavanja visine odštete za eksproprisane šume riješio analogno onako, kako je to riješio i § 28. samoga zakona za poljsko zemljište. On je jednostavno uzeo za bazu određivanja visine odštete katastralni čisti prihod šumskog zemljišta bez obzira na to dali na tom zemljištu postoji šuma ili ne.

Tako se došlo do krupne anomalije da se za jedno jutro šumskog zemljišta koje je obraslo sa šumom makar i sto godina starom, plaća isto tako samo mnogostruki iznos od katarstar. čistog prihoda zemljišta kao i za nepošumljeno šumsko zemljište. Drvena masa ne ulazi uopće u račun, kao da je i nema.

Po § 28. Zakona o likvidaciji agrarne reforme plaća se odšteta za poljsko zemljište po skinuću usjeva, dakle za samu zemlju — Pravilnik koji je donešen po § 31. istog Zakona ne zaboravlja doduše na drvenu masu nego pridaje ovu ako je slučajno ima, kao prido k zemljištu bez ikakove odštete. Zakonodavac bio je dalekovidniji i oprezniji u zakonu te je predvidio za šume posebni Pravilnik (§ 31.) sigurno radi toga, što se prirod, dakle drvo, sa šumskog zemljišta ne može tako lahko skinuti kao na pr. žito sa poljskog zemljišta, te je uvidio komplikacije toga pitanja kod ustanovljenja visine odštete kod eksproprisanih šuma. Međutim vidimo kako si je Pravilnik to komplicirano pitanje znao ujednostaviti do smiješnosti.

Promjenu toga načina odštećivanja, dakle promjenu pravilnika, traži ne samo pravednost nego i ugled naše šumarske nauke i struke.

Toliko o izmjeni Pravilnika.

No jednako se i sam Zakon može udopuniti na pr. u § 80, ne dotakavši se time ni jednoga od utvrđenih načela. — § 80. koji kaže da se »danom stupanja na snagu ovog zakona« — o likvidaciji agr. ref. — »stavljaju van snage svi zakoni i zakonske odredbe, ukoliko su u protivnosti sa ovim Zakonom« dao bi se upotpuniti onamo, da se pored ostalih naročito stavi van snage i § 186. Zakona o šumama u onom svom dijelu koji govori o donošenju zasebnog zakona o eksproprijaciji velikih šumskih privatnih posjeda, jer je Zakon o likvidaciji agr. ref. koji je donešen 2 godine kasnije nego Zakon o šumama, i to pitanje konačno riješio.

Jednako je postalo gorućim pitanjem daljnja sudbina onoga personala, koje je službovalo na objektima koji su u smislu § 24. Z. o. l. a. ref. eksproprisani na području Dravske banovine te u srezovima Sušak, Delnice i Vrbovsko. Hitno riješenje toga sadašve važnoga socijalnog pitanja nije samo pitanje pravednosti, nego i pitanje ugleda one vlasti koja eksproprijaciju provodi.

Uvažujući sve ovo, predložimo stoga gornju rezoluciju upućenu Kr. vladi odnosno g. Ministru Poljoprivrede, g. predsjedniku Ministarskog savjeta, g. Ministru šuma i rudnika i ministarskom savjetu.

U vezi s tom rezolucijom, koju detaljno obrazlaže, gosp. ing. Rohr iznosi i svoje mišljenje o agrarnoj reformi. Iznosi, da je u sekciji zaključeno da se neće kritikovati sam zakon. Kritikuje se samo način otštete vlasnicima eksproprisanih imanja, jer je taj način posve nestručan. Pitanje agrarne reforme i na šumama opet se pokreće, pa su i šumari zvani da i oni to pitanje po svojoj dužnosti uzmu u pretres.

Ing. Ružić iznosi ukratko istorijat agrarne reforme i kaže da je pojam eksproprijacije prastar i da se njegovi tragovi nalaze već u Svetom Pismu. Razlika je u veleposjedima kod nas u Jugoslaviji i u stranim zemljama. Jugosloveni nemaju posjeda u stranim državama, dok strani državljani posjeduju kod nas velike komplekse zemljišta. U Rusiji je u tom pogledu važio odličan zakon, po kome stranac nije mogao kupovati zemlju u Rusiji. Provođenje agrarne reforme treba da je povjereno stručnjacima a ne političarima. Tu su u prvom redu zvani šumari, a u Ministarstvu za agrarnu reformu nema niti jednog šumara. Drži da su šumari ranije bili jednostrani te bi možda bilo bolje da se odustane od gornje rezolucije. Drži, da je naše Udruženje ranije trebalo da vodi čitavu ovu stvar, a sada je prekasno jadikovati nad ovim poslom.

Ing. Smilaj predlaže, da se prvoj klauzuli rezolucije dađe takova stilizacija, da se pozove Ministarstvo da ovo dađe izjavu radi umirenja javnosti, da do novih promjena neće doći.

Ing. Rohr nadopunjuje svoje ranije izlaganje te spominje golemu važnost šume po narod bez obzira čija je šuma vlasništvo. Pored svih blagodati šuma daje veliku korist narodu, koji u šumi trajno nalazi zaposlenje. Iznosi o tome interesantne podatke. Šumari žele mir jer samo u miru je moguće uspješan rad.

Ing. Ružić kaže, da je temeljni i principijelni zahtjev da se Ministarstvo umoli, da ono prije donošenja važnih odredaba u šumarstvu uvijek ranije upita i za mišljenje J. Š. U., jer poslije donošenja kasno je nama o tome debatirati.

Predsjednik izjavljuje, da je stvar ove rezolucije bila proučena u sekciji rada, te je ona tamo i donesena, a Upravni se odbor s njome saglasio. Pita skupštinu, da li prima rezoluciju ovakovu kakova je ili da se vrati natrag u sekciju rada.

Prelazi se na glasanje i rezolucija se prima sa svim glasovima osim glasa gosp. ing. Ružića.

Predsjednik na to zaključuje skupštinu i nastavak zakazuje za sutradan dne 20. VIII. u 7 sati i 30 minuta.

Skupština je zaključena u 19 sati i 35 minuta.

Nastavak skupštine J. Š. U. dne 20. VIII. 1932. godine.

Predsjednik otvara skupštinu u 9 sati i 40 min. pozdravlja delegata Poljske g. Ing. Jana Hausbrandta, koji je danas stigao iz Poljske i prisustvuje skupštini. Na pozdrav predsjednikov delegat bratskih poljskih šumara srdačno otpozdravlja i zahvaljuje.

Skupština nastavlja rad a raspravlja se 8. tačka dnevnoga reda, koja je jučer prekinuta.

d) Tajnik referiše i čita tekst rezolucije o putnim paušalima šumarskih službenika kod uprave drž. šuma (predlog Podružnice u Beogradu).

Predsjednik otvara debatu.

Riječ dobiva Ing. Ružić, koji drži prema svomu mišljenju a i prema mišljenju nekih kolega, da treba to pitanje praktično riješiti. Čudi se da Udruženje može da donese ovakovu rezoluciju pa da je i odbor primi, a u rezoluciji nije uzeta u obzir šum. služba kod političkih vlasti. Predlaže, da se u rezoluciju umetne, da to vredi i za sreske šumarske referente. Gospoda ing. Smilaj, ing. Jozić, ing. Jasić drže da bi trebalo umetnuti u rezoluciju i stavak o paušalima za šumarske činovnike kod Imovnih općina.

Ing. Balić drži, da paušal za putovanje kod činovnika imovnih općina treba da bude veći nego kod državnih činovnika, jer šefovi uprava kod imovnih općina imaju mnogo više posla na terenu napose zbog doznake pravoužitnicima.

Ing. Ružić predlaže da se predvidi godišnji minimalni broj dana, koje pojedini činovnik mora da provede na terenu, a ne mjesečno kako je to dosada bilo. Ing. Balić

nadopunjuje da je u predlogu zakona o imovnim općinama bilo predloženo godišnje 72 dana.

Skupština jednoglasno prima: 1. da se u rezoluciju stavi mjesto mjesečni — godišnji broj dana, koje činovnik treba da provede na terenu; 2. da se stavi da traženi Pravilnik važi kako za činovnike tako i za službenike kod Imovnih općina, pošto se oni prema ranijim predstavkama Udruženja imaju svakako da smatraju državnim činovnicima.

Skupština prima jednoglasno rezoluciju Beogradske podružnice (vidi »Šum. List« br. 6.) sa gornjim dopunama i izmjenama.

e) Tajnik čita predstavku o ustanovljavanju centralnog jugoslovenskog šumsko-privrednog odbora. Predstavka glasi:

»Centralnom Jugoslovenskom šumsko-privrednom odboru, Zagreb.

Jugoslovensko šumarsko udruženje, koje po svojem dugogodišnjem radu i po svojim ciljevima zastupa interese celokupne šumske privrede, pozdravlja sa svoje Glavne godišnje skupštine održane dne 19. i 20. augusta 1932. godine, osnivanje Centralnog šumsko - privrednog odbora. Izjavljuje se spremnim za najužu saradnju sa svim šumsko-privrednim faktorima naše Kraljevine u korist šumarstva i šumske privrede uopće.«

Predstavka se prima jednoglasno.

f) Tajnik izvještava da je za skupštinu stigao od Podružnice u Beogradu predlog zakona o ustroјstvu Ministarstva šuma i rudnika i njegove spoljne službe. (vidi »Šum. List« broj 8—9. 1932.) Upravni odbor je uzeo taj predlog u razmatranje. Zaključio je zbog kratkoće vremena, a i zbog velike važnosti predmeta, da predloži skupštini, da se dostavi projekat posebnom užem odboru na studij. Kad taj uži odbor dađe svoje mišljenje, onda neka novi odbor Udruženja sprovede predmet nadležnima. Glavna uprava predlaže da u uži odbor uđu gg.: Ing. Baranac, Ing. Sekulić M., Ing. P. Prpić i Dr. J. Balen. Skupština prima.

g) Skupština prima slijedeću predstavku po predlogu g. Ing. Miklaura.

Predstavka o predmetu evidencije i točnog izvršenja odredaba zakona o šumama, koje odredbe propisuju namještanje kvalifikovanih šumarskih stručnjaka u privatnoj službi. — §§ 131. do 134. Zakona o šumama propisuju, da imaju obligatorno svi posjednici nedržavnih šuma, ukoliko te šume prema § 56. Z. Š. stoje pod naročitim javnim nadzorom, kao i posjednici nedržavnih šuma, čije površine premašuju veličinu određenu »Pravilnikom za postavljanje kvalifikovanih šumarsko-stručnih lica za upravu nedržavnih šuma« dužnost da u roku od jedne godine od dana stupanja na snagu pravilnika, postave kvalifikovane šumarske stručnjake. Nadalje propisuje § 77 Z. Š., da drvarska preduzeća sa određenim kapacitetom imaju za vođenje eksploatacije namjestiti kvalifikovane šumarske stručnjake.

Kako se uslijed sniženja državnih dohodaka i izdataka te skućenja budžeta nova mjesta u državnoj šumsko nadzornoj službi, kao i kod uprave državnih šuma i u šumama, koje stoje u državnoj upravi ne ustanovljaju, to besposlica među kvalifikovanim šumarskim stručnjacima svaki dan sve više raste.

Skrb za te stručnjake zahtjeva, da su mjesta, za koje odredbe spomenutih §§ Z. o. š. propisuju obligatorno postavljanje kvalifikovanih šumarskih stručnjaka, pravodobno i bez prestanka popunjena.

Potrebno je, da Ministarstvo o tom predmetu vodi u oči privredne krize naročitu pažnju. Nadalje treba da ta službena mjesta imaju primjeren značaj stalnosti, jer inače ne pružaju nikakovu garanciju za osiguranje ekzistencije u privatnoj šumarskoj službi.

Jugoslovensko šumarsko udruženje moli stoga, zastupajući staleške i socijalne interese svojih članova, Ministarstvo šuma i rudnika da

1.) tome pitanju posveti posebnu pažnju i povede skrb, kako bi se u cijeloj državi ispunjavale odredbe §§ 131—134. i 77. Z. o. š.;

2.) da Jugoslovenskom šumarskom udruženju izvoli dostaviti potpun popis svih šumoposjednika u državi, na koje se protežu odredbe člana 131 i 133, te popis, na tim posjedima dne 1. augusta 1932. namještenih, kvalifikovanih šumarskih stručnjaka;

3.) da Jugoslovenskom šumarskom udruženju izvoli dostaviti spisak svih drvarskih preduzeća u državi, koja prema § 77. imaju postaviti šumara sa propisanom kvalifikacijom, te popis dne 1. augusta 1932. kod tih preduzeća namještenih šumarskih stručnjaka;

4.) da se do daljnjega, dok prilike ne krenu na bolje ne izdaju nova poveravanja uprave nedržavnih šuma državnim šumarskim ustanovama i šumarskim referentima opšte upravne vlasti prvoga stepena u smislu odredaba § 131. Z. o. š.

k) Tajnik referiše o zadrugi za privredni film u Beogradu. Predlog je beogradske podružnice, da se kupi 10 akcija te zadruga po 200.— Dinara, koji na glavnoj skupštini zadruga daju pravo na jedan glas. Mišljenje je odbora, da treba prije, nego li J. Š. U. pristupi zadrugi, dobro ispitati pravila zadruga te njen rad i uspjehe, a novome odboru da se dadu u tom slobodne ruke, da pristupi toj zadrugi, ako nađe za shodno.

Ing. Ružić drži da Udruženje svakako treba da pomogne ovu stvar, jer će se filmom tada propagirati i šumarstvo.

Skupština prima predlog upravnog odbora o pristupu u filmsku zadrugu.

i) Tajnik čita akt Ministarstva šuma upućen na Udruženje, da naime J. Š. U. izradi o svom trošku jedan propagandni i reprezentativni film o šumarstvu u našoj državi. Obrazlaže mišljenje upravnog odbora o toj stvari.

Ing. Ružić, izjavljuje da sa radošću treba pozdraviti ovakav rad na propagandi šumarstva i da svakako Udruženje treba da i materijalno doprinese, da se takav film izradi. Tajnik izvještava o tehničkoj strani snimanja tog filma i kaže, da se u toj stvari interesovao na više strana. U Zagrebu postoji na higijenskom zavodu foto-filmsko odjeljenje, koje s velikim uspjehom izrađuje propagandne filmove. Obrazlaže i cijene koštanja jednog metra filma.

Predsjednik moli da skupština primi predlog odbora, da se naime dade ovlaštenje novom upravnom odboru, da iz gotovine Udruženja utroši svotu od 10.000 Dinara za izradu propagandnog filma iz šumarstva. Skupština prima.

j) Tajnik čita rezoluciju ljubljanske Podružnice o »Pravilniku za prikupljanje prinosa za pošumljavanje u Dravskoj banovini«. U rezoluciji se traži, da se za Dravsku banovinu odustane u privatnim šumama od prikupljanja prinosa u fond za pošumljavanje, jer ta banovina nema goleti, a privatnici svoje sječine i sami moraju da pošumljuju. Tajnik razlaže predlog odbora, da se stavi u dužnost novom Upravnom odboru, da on ovu rezoluciju prouči i saobrazi interesima cijele države.

Ing. Ružić drži o tom pitanju da je pravedno, da krajevi, koji bolje stoje u pogledu šumarstva, potpomognu one krajeve, koji su u tom pogledu stradali ne svojom krivnjom. On je protiv rezolucije ljubljanske Podružnice.

Ing. Borošić iznosi, da je Ministarstvo preduzelo, da se izradi novi pravilnik o prinosima za pošumljenje. No u tome pravilniku svakako treba fiksirati, da li se radi o pošumljenju redovitih sječina ili pak goleti krša.

Ing. Miklau izjavljuje da postoje nejasnosti u ovom pitanju o pošumljavanju i predlaže, da se primi rezolucija predložena po Ljubljanskoj podružnici.

Gosp. Jerbić kaže da je nepravedno, da se doprinos za pošumljavanje plaća od prodajne cijene.

Predsjednik predlaže, da se ova rezolucija preda novom Upravnom odboru da on tu stvar temeljito prouči i dovede u sklad za čitavu državu. Prima se.

k) Tajnik obrazlaže i čita predlog ljubljanske Podružnice o zakonu i pravilniku o kontroli šumskog sjemenja. Skupština izabire uži odbor gg.: Dr. Petračič, Dr. Balena, Dr. Petrovića i Sašu Starega, koji će razraditi predloge i podneti ih novome odboru.

l) Tajnik čita slijedeći predlog Ing. Wasznera o troškovima sortimenata drveta.

»Jugoslovenskom šumarskom udruženju

Kako nam je iz dnevne štampe i stručnih listova poznato, drvarska industrija tražila je spasa iz krize, izbjegavajući saradnju sa Šumarskim udruženjem, putem kartelisanja, dakle načinom trgovine, koji je u najmanju ruku za odbaciti. U svakom poslovanju, a naročito kod kartelisanja cijena je nesumnjivo prvi i bitni uvjet za uspjeh, da svaki od sudionika bude tačno orijentisan glede sopstvenih proizvodnih troškova, jer samo u tom slučaju biće u mogućnosti, da odluči na predloge za kartel. cijene.

Drvena industrija proizvodi u svojim pilanama na stotine sortimenata najraznovrsnijih dimenzija i kakvoće, pa ipak moramo na osnovu iskustva da konstatujemo, žalosnu činjenicu, da ona ni dandanas još nije u stanju da sračuna točne troškove tih sortimenata. Niko od vodećih funkcionera ove industrije nije se trudio da u tom pravcu svoj podređeni radni personal instruiše, a još manje da obradi ili publikuje štogod o izračunavanju vlastitih troškova rezane robe. No i kod dosad objavljenih radova šumske literature, koji se tiču tehnike pilanskog rada nije ovo bitno pitanje nikako obrađeno ili tek samo toliko, da za praksu uopće ne dolazi u obzir.

Izvan svake je sumnje, da je dosadašnji nehaj i neprovetranje ovog osnovnog pitanja u trgovini drvetom utjecala štetno i na sam uspjeh kartelskih konferencija.

Radi toga stavljam predlog, da Jugoslovensko šumarsko udruženje povede inicijativu i da upozori na to zlo Ministarstvo šuma i rudnika, Ministarstvo trgovine i Trgovačko-obrtničke komore, jer je ono jedno od poglavitih uzroka konkurenčnoj nemoći naše drvarske industrije. Trgovačko-obrtničke komore uz to bi trebalo još zamoliti, da pozovu saveze drvarskih industrijalaca, kako bi u prvom redu ovi nastojali ukloniti predmetnu prazninu na taj način, što na rješenju i raščišćavanju pitanja proračunavanja sopstvenih troškova pilanske robe — eventualno putem kakvog konkursa — bi intenzivno poradili.«

Skupština odlučuje, da se ta stvar preda novom upravnom odboru, da ono o tome donese rješenje.

m) Predsjednik govori o tome, da je običaj, da se sada odmah na skupštini odabere mjesto za slijedeću šumarsku skupštinu. O tome su predlozi za tri razna mjesta: Novi Sad, Banja Luka i Vinkovci. Prelazi se u tome pitanju na glasanje te se velikom većinom zaključuje, da će se slijedeća skupština održati u Banja Luci. Vrijeme kada će se skupština održati prepušta se novom odboru.

Pošto je o svima predlozima raspravljeno, prelazi se na 6. tačku dnevnoga reda.

6.) Rasprava i prihvatanje novih pravila Jugoslovenskog šumarskog udruženja.

Kako niti sada u skupštinskoj dvorani nema kvoruma potrebnog za promjenu Pravila prelazi se na sedmu tačku.

7.) Rasprava i prihvatanje pravilnika za Podružnice.

Predloženi tekst pravilnika čita gosp. Ing. Otmar Miklau član po član i nakon svakog pročitano člana predsjednik otvara debatu. Ing. Miklau najprije obrazlaže na kojemu je principu sastavljen pravilnik, t. j. da je raden prema novom projektu pravila J. Š. U., koja su danas trebala biti donešena. Kako međutim nije došlo do promjene pravila to i tekst ovog pravilnika o podružnicama treba odmah saglasiti sa starim pravilima.

Debata o članu prvom. Ing. Ružić primjećuje, da treba stajati umjesto »će« — »će po potrebi«. Beogradska sekcija treba da obuhvata osim područja grada Beo-

grada i Dunavsku banovinu. O ovom je već ranije bilo raspravljano u odboru i tako je u pravilniku predviđeno. Prima se čl. prvi.

Član drugi prima se sa nadopunom »za srezove u okviru iste banovine«.

Na član treći primjećuje gosp. ing. Ružić, da prema pravilniku podružnica može u svojoj sredini raspravljati svedržavna pitanja, no o tome ne može donositi zaključke. Djelokrug Podružnice treba ograničiti i definirati što sve podružnica treba da radi. Na pr. trebalo bi dodati »u svim tekućim poslovima«.

Dr. Petračić drži da treba staviti tekst: »može se obraćati na javne i privatne instance banovinske nadležnosti svoga područja«.

Ing. Ružić odustaje od svoga predloga.

U debati na član 4. prof. Dr. Petračić primjećuje da treba staviti »pokretnih i nepokretnih«. Prima se.

U raspravi o čl. 5. sudjeluju gg. Jerbić, Borošić, Petračić. U čl. 5. ostavlja se sve samo se umjesto »Podružnici« stavlja »Podružnicama«. Prima se.

Čl. 6. Debata Jerbić, Miklau, Petračić i Baranac.

Ing. Savić drži, da svaki član Udruženja ne mora biti članom podružnice.

Kod čl. 7. dodaje se stavka »protiv odluke Upravnog odbora može se podnesti žalba na glavnu skupštinu Udruženja«.

Čl. 8. prima se.

Čl. 9. prima se.

Predsjednik na to objavljuje da je čitav pravilnik primljen kako slijedi:

Pravilnik

za osnivanje i rad Podružnica Jugoslovenskog šumarskog udruženja (izrađen na temelju člana 29. Pravila J. Š. U. te primljen na glavnoj skupštini dne 20. augusta 1932. na Sušaku.)

Član 1.

Na osnovu odredbe zadnjega stavka člana 3. pravila Udruženja te čl. 26. mogu se osnivati podružnice, ako se većina članova udruženja u jednom ili više susjednih srezova za to izjavi.

Upravni odbor J. Š. U. će stoga po potrebi do druge redovne Glavne skupštine na teritoriju svake banovine (najviše upravne jedinice) sazvati zbor svih članova Udruženja na tom području. Taj zbor ima da donese odluku o mogućnosti i potrebi osnivanja podružnice nadpolovičnom većinom svih punopravnih članova sa područja te banovine. Članovi koji zboru ne prisustvuju, mogu dati svoj glas pismeno ili po punomoćniku. Takav zbor može sazvati i odbor od najmanje deset članova sa područja jednog ili više susjednih srezova iste banovine, o čemu ima sa oznakom mjesta i vremena da obavijesti upravni odbor Udruženja.

Ako se natpolovična većina svih članova sa područja banovine izjavi za osnivanje podružnice, zbor će izabrati pripremni odbor od najmanje pet članova, koji će izraditi pravila podružnice, te ih predložiti upravnom odboru Udruženja, i ustanovnoj skupštini podružnice na prihvata.

U slučaju, da natpolovična većina otkloni osnivanje podružnice može upravni odbor Udruženja iza dvije godine opet sazvati takav zbor članova.

Član 2.

Sjedište je Podružnica u sjedištu dotične banske uprave, a podružnice osnovane za područje Dunavske banovine i grada Beograda u Beogradu.

Podružnice nose ime prema njihovom sjedištu, pa će se prema tome nazivati: »Beogradska podružnica J. Š. U.«, »Zagrebačka podružnica J. Š. U.«, »Ljubljanska podružnica J. Š. U.« i t. d.

Žig Podružnice ima u sredini hrastovu grančicu sa listom i tri žira i oko toga natpis (ime) podružnice.

Član 3.

Djelokrug rada podružnice obuhvata ono područje, za koje je podružnica osnovana. Podružnica će na tom području izvršavati sve zadaće Udruženja nabrojene u članu trećem Pravila Udruženja, te će se u tu svrhu obraćati na javne i privatne ustanove i organizacije banovinske nadležnosti svoga područja.

O važnim predmetima će uvijek izvijestiti upravni odbor Udruženja, naročito će mu dostaviti na znanje prepise svih pretstavki.

Predmete opće svedržavne važnosti iznosiće upravnom odboru Udruženja, kojemu je isključivo pridržano pravo pozdravljanja, saobraćaja te zastupanja šumarskih interesa pred centralnim javnim i privatnim ustanovama te pred inozemstvom.

U pitanju nadležnosti podružnica odlučivati će upravni odbor Udruženja.

Podružnica će na svojem području prikupljati nove članove, te ih prijavljivati upravnom odboru Udruženja na primanje.

Član 4.

O svim došlim i riješenim spisima vode Podružnice dnevni zapisnik, osim toga zapisnike o raspravama na zborovima Podružnice te Upravnog odbora Podružnice, a o novčanom prometu blagajničku knjigu. Osim toga imaju da vode inventar svoje pokretne i nepokretne imovine.

Član 5.

Materijalna sredstva podružnice su nabrojana u članu 28. društvenih pravila.

Pomoći koje svedržavne ili središnje javne ili privatne ustanove poklanjaju Jugoslovenskom šumarskom udruženju ili podružnicama, teku u središnju blagajnu Udruženja. Upravni će ih odbor upotrebiti za opće društvene svrhe ili po potrebi srazmjerno razdijeliti na podružnice.

Pokloni i potpore, koje bi odobrile mjesne vlasti i ustanove (lokalne nadležnosti) sa područja Podružnice na pr. banske uprave, imovne općine, privatnici i slično za tu podružnicu, teku u blagajnu podružnice.

Član 6.

Ako se koji član J. Š. U. tokom godine preseli na područje, gdje postoji podružnica može postati članom te podružnice. U tom slučaju je dužan da plati podružnici ustanovljenu vanrednu članarinu, ako prije nije bio član kakove druge podružnice, kojoj je već platio vanrednu članarinu za tekuću godinu.

Stalno boravište člana dne 1. januara je mjerodavno za dužnost plaćanja članarine.

Upravni odbori podružnica odnosno Udruženje će voditi tačnu evidenciju članova svojeg područja te će si međusobno redovito javljati odlazak i dolazak kojeg člana.

Iskaz uplaćene članarine u Šumarskom Listu ima se sastavljati po područjima Podružnice odnosno po banovinama.

Član 7.

U slučaju ako se podružnica ili njen Upravni odbor ogriješi o pravila J. Š. U., ima Upravni odbor J. Š. U. pravo, da obustavi rad podružnice ili da raspusti njen upravni odbor. Ujedno ima dužnost da u roku od 30 dana sazove vanrednu glavnu skupštinu podružnice sa zadatkom da se izabere novi upravni odbor podružnice.

Ako bi se i taj upravni odbor ili cijela podružnica u istoj stvari opet ogriješila o pravila J. Š. U., pristoji Upravnom odboru Udruženja pravo, da raspusti podružnicu.

Protiv odluke Upravnog odbora, koja je odmah izvršna, ima Upravni odbor podružnice pravo žalbe narednoj glavnoj skupštini J. Š. U.

Član 8.

Unutarnji rad podružnice uređuje se prema pravilima podružnice, koja odobrava Upravni odbor J. Š. U.

Član 9.

Ovaj pravilnik stupa u život i dobiva obaveznú snagu kad ga primi glavna skupština J. Š. U.

9.) Izbor nove uprave:

Ing. Baranac predlaže, da kandidacioni odbor zajedno sa starim upravnim odborom predloži listu novog odbora. Ovaj predlog se prima, te se u kandidacioni odbor izabiru osim starog odbora gg.: Rustija, Baranac, Savić i Borošić.

Na to predsjednik radi dogovora o izboru uprave daje odmor od 15 minuta.

Nakon odmora kandidacioni odbor predlaže slijedeću listu, koja se nakon primjedbe ing. Smilaja, da u odbor treba staviti najmanje jednog ili dvojicu gospode koji služe kod imovnih općina, jednoglasno prima.

Predsjednik: Ing. Milan Lenarčić, veleposjednik, Ribnica na Pohorju; Potpredsjednici: Miloš Ćirković, viši inspektor Min. saobraćaja, Beograd; Ing. Josip Grünwald, viši savjetnik banske uprave, Zagreb; Tajnik: Dr. Nikola Neidhardt, docent univerziteta, Zagreb; blagajnik: Dragutin Hradil, šum. nadsavjetnik, Zagreb; Odbornici: Ing. Miklau Otmar, šum. inženjer, Brežice; Ing. Pahernik Franjo, veleposjednik i narodni poslanik, Vuhred; Ing. Divjak Tihomir, šum. savjetnik, Beograd; Ing. Baranac Slobodan, šum. inspektor, Beograd; Ing. Babić Bogdan, viši šum. savjetnik, Sarajevo; Dr. Dragoljub Petrović, šum. inspektor, Beograd; Dr. Josip Balen, profesor univerziteta, Zemun; Ing. Branko Manojlović, šum. nadsavjetnik, Jasenak; Ing. Pero Rohr, šum. direktor, Našice; Ing. Petar Prpić, šum. direktor, Čačak; Ing. Josip Borošić, šum. inspektor, Beograd; Ing. Ivan Smilaj, šum. savjetnik, Vinkovci; Ing. Orestije Krstić, šum. savjetnik, Skoplje; Ing. Jovan Savić, šum. savjetnik, Doroslovo; Ing. Dušan Jasić, šum. nadsavjetnik, Petrinja.

Zamjenici odbornika: Ing. Ante Premužić, šum. savjetnik, Sušak; Ing. Teodor Španović, šum. savjetnik, Apatin; Ing. Milan Anić, asistent univerziteta, Zagreb; Ing. Knez Antun, šum. inženjer, Nova Gradiška.

Nadzorni odbor: Ing. Josip Rustija, šum. direktor, Ljubljana; Ing. Ante Pavlič, šum. nadsavjetnik, Zagreb; Ing. Jagrović Svetozar, šum. nadsavjetnik, Zagreb; Ing. Lončar Ilija, šum. nadsavjetnik, Zagreb.

Zamjenici nadzornog odbora: Ing. Jošovec Adolf, šum. nadsavjetnik, Zagreb; Ing. Abramović Ante, šum. nadsavjetnik, Zagreb.

Dosadašnji predsjednik Udruženja gosp. Miloš Ćirković, zahvaljuje se članovima na dosadanjem povjerenju i pomoći u radnji.

Barun Milan Turković predlaže, da se dosadanjem predsjedniku sa skupštine izrazi zahvalnost i priznanje za njegov rad. Skupština prima taj predlog.

Novoizabrani predsjednik gosp. Ing. Lenarčić, zahvaljuje se na povjerenju, koje mu je iskazano izborom za predsjednika, te moli članove za pomoć u radu.

10.) Eventualija:

Riječ dobiva prof. Dr. Petračić. Traži da se uz obrazloženu predstavku treba zatražiti od Ministarstva šuma i rudnika, da se prigodom velikih kupnja sa strane imovnih općina posveti osobita pažnja pitanju da li su te kupnje pogubne po te institucije i da se protivu onih, koji su se ogriješili o interese šumovlasnika, disciplinski postupi. Zastupstva imovnih općina su laici obzirom na te kupnje, na njima dakle nema tolike krivice. Ovo pitanje povjerava se Upravnom odboru.

Ing. Borošić kaže, da su struci mnogo škodile debate u javnosti o slučajevima, gdje su se nekrivi savjesni državni činovnici predvodili pred sudove. Obojica njih su vanredni činovnici i stručnjaci. Izjavljuje, da njima dvojici osim ostalih treba

dati kolegijalnu satisfakciju bilo u vidu zapisničke konstatacije, bilo javno u »Šumarskom Listu«. U dužnost treba staviti Upravnom odboru, da kod Ministarstva poduzme korake, da bi se u buduće uzimali u pretres samo takovi slučajevi, gdje je krivnja ranije i sigurno dokazana.

Tajnik čita slijedeću predstavku, koju skupština prima u cijelosti.

»Potaknuto nedavnim žalosnim slučajevima gdje su pred sudove predvođeni nekrivi, savjesni državni šumarski službenici i odlični stručnjaci, glavna godišnja skupština Jugoslovenskog šumarskog udruženja apeluje na Ministarstvo šuma i rudnika, da u interesu ugleda šumarske struke ne predvodi pred sudove stručnjake, ako se temeljitim prethodnim izvidima ne ustanovi njihova krivica.«

Ing. Milivoje Stefanović u dugom i temperamentnom govoru osvrće se na pitanje pripravnika, koje je već ranije bilo tretirano i na skupštini u Skoplju. Na drž. praktičnom ispitu traži se od kandidata svestrano praktično znanje. Međutim pripravnici kroz čitave dvije godine sjede na jednom mjestu, na kojem se ne mogu onako izobraziti, kako se to od njih traži. Uz to mnogi dode i kod takovog šefa da mu ovaj onemogućuje svaki rad na terenu. Moli novu upravu, da uzme tu stvar u svoje ruke i da po svome najboljem nahodanju uznastoji naći riješenje u toj stvari.

Tajnik na to daje obrazloženje i kaže, da Udruženje čini sve što može. U tome pitanju bio je kod gosp. Ministra Pogačnika gosp. prof. Dr. Balen i svratio mu je pažnju na to. Predsjednik na to izjavljuje, da će nova uprava o tome povesti računa i učiniti sve što može.

Ing. Borošić kaže, da su u tom pogledu izdane od Ministarstva okružnice, i nova uprava treba da obrati pažnju tim obilnim naredbama Ministarstva.

Ing. Rohr opširno obrazlaže pitanje gotovine Udruženja. Gotovina je sada uložena u banci. Predlaže, da se ovlasti odbor da o tome uloženoj novcu povede računa tako, da bi se taj novac izvađen iz banke uložio ili u nadogradnju trećeg kata na zgradi Šumarskoga Doma, ili da se osnuje internat za djecu šumarskih činovnika.

Skupština jednoglasno prima, da se dade potpuna ovlast Upravnom odboru da, ako nade za shodno, sagradi treći kat na zgradi Šumarskog Doma i u tu svrhu disponira gotovinom Udruženja.

Prof. Dr. Petračić predlaže, da se na Ministarstvo šuma i rudnika pošalje predstavka, u kojoj se traži, da se šumarski pripravnici ne mogu namještati kao šefovi šumskih uprava, dok nisu položili drž. praktični ispit za samostalno vođenje šumskog gospodarstva.

Prof. Dr. Balen drži da taj predlog treba modificirati tako, da se traži da susjedni šef šumske uprave bude zapravo šefom, a pripravnik ako je već po potrebi službe neophodno da se imenuje za šefa, da vrši svoju dužnost pod vodstvom starijeg susjednog šefa.

Ing. Perušić navada, da je u istinu bilo takovih slučajeva, da je pripravnik bio postavljen za šefa šumske uprave, no kaže da je svakako i to bolje, nego da tu službu vrše lugari.

Predlog prof. Petračića se prima s time da se pripravnici ne bi namještali na samostalne i odgovorne položaje nego samo u slučajevima apsolutne potrebe.

Nakon što je dnevni red iscrpljen, te se više nitko ne javlja za riječ, predsjednik zaključuje skupštinu u 13 sati i 30 minuta.

Na dne 19. augusta navečer održana je drugarska večer sviju skupština u hotelu »Jadran«.

Na dne 21. augusta krenulo je oko 120 skupština zasebnim parobrodom (»Tri glav«) na ekskurziju Sušak—Rab—Senj—Novi—Crikvenica—Sušak. U Senju odvojilo se 80 učesnika autobusima za Plitvička Jezera. Za vrijeme vožnje Sušak—Rab održao je inspektor ing. A. Premužić predavanje »Smjernice za preporod i preustrojstvo

šumskog i seljačkog gospodarstva na Kršu». Prigodom ulaza ekskurzionista u šumu Dundo na otoku Rabu, održao je predavanje savjetnik direkcije šuma na Sušaku Ing. Stjepan Šurić: »Opis i osnova gospodarenja u državnoj šumi Dundo«.

Na ekskurziji prema Plitvičkim jezerima održao je u šumskom rasadniku na Sv. Mihovilu šef inspektorata za pošumljavanje Krša u Senju gosp. prof. Ing. Alfons Kauders predavanje: »Rasprostranjenje i uzgoj šuma na primorskom kršu savske banovine«.

Ekskurzija iz Senja za Sušak zadržala se je nekoliko sati u Novome. Ovdje se je za vrijeme zajedničkog ručka u hotelu Lišnju toplo zahvalio gosp. nadsavjetnik ing. Branko Manojlović u ime učesnika i u ime glavne uprave J. Š. U. pripremnom odboru za skupštinu, koji je toliko lijepo i požrtvovno organizovao zbor i ekskurzije. Napose se zahvalio direktoru Direkcije šuma na Sušaku gosp. Ing. A. Perušiću, nadsavjetniku iste direkcije ing. Finkeu, te savjetniku direkcije i tajniku pripr. odbora ing. Ježiću.

Na Sušaku, dne 25. augusta 1932.

Ovjerovili gg.:

Ing. Andrija Perušić v. r.

Ing. Svetožar Jagrović v. r.

ZAPISNIK

I. odborske sjednice Jugoslovenskog šumarskog udruženja

pisan u nedjelju 21. augusta 1932. na brodu »Triglav« u blizini otoka Sv. Marija.

Prisutni: predsjednik: Ing. Milan Lenarčić; potpredsjednik: Miloš Čirković; blagajnik: i ujedno zamjenik tajnika Dragutin Hradil; odbornici gg.: Slobodan Baranac, Otmar Miklau, Pero Rohr, Tihomir Divjak, Jovan Savić, Dr. Dragoljub Petrović, Branko Manojlović, Ante Premužić.

Odbor zaključuje, da se u reprezentacione svrhe smije utrošiti svota do 4.500 Dinara. Nadalje zaključuje, da se kao delegati za kongres čehoslovačkih šumara u Brnu išašaju gg. Čirković Miloš i Dr. Drag. Petrović. U ime reprezentacionog honorara odobrava se gosp. Čirkoviću 2.000.—, a gosp. Dr. Drag. Petroviću 3.000.— Dinara.

Odbor nadalje zaključuje, da se predavanje gosp. Ante Premužića imade štampati u dovoljnom broju u posebnim separatima i dijeliti radi popularizacije.

Upravni odbor izražuje srdačnu zahvalu priredivačkom odboru na Sušaku na njegovom požrtvovnom trudu oko priredbe skupštine J. Š. U. koji doprinio, da je Glavna skupština tako lijepo uspjela.

Konačno odbornik gosp. Petar Rohr predlaže, da upravni odbor svojedobno zasađi posebni mali otok na uspomenu šum. skupštine, koja je održavana na Sušaku. Zaključak se prima jednoglasno.

Tim je sjednica zaključena.

ISKAZ UPLATE ČLANARINE U MJESECU JULU GODINE 1932.

Redoviti članovi uplatiše po Dinara 100.— za god. 1932.: Belanović Sava, Sr. Mitrović; Berleković Stjepan, Pleternica; Divjak Manojlo, Beograd (i za god. 1931. Din 50.—); Dereta Branko, Apatin; Detela Oton, Turn; Fitze Karlo, Sarajevo; Filipović Mato, Podr. Moslavina; Fetahagić Mustafa, Teslić; Gavran Ljubomir, Livno; Dr. Gorišek Milan, Sv. Lenart; Henrihar Fr., Škofja Loka; Hefner Josip, Đakovo; Havliček Aleksander, Beograd; Helman Matija, Bjelovar; Helebrant Adolf, Zagreb; Hofman Josip, Podgorica (I. za god. 1930. i 1931. Din 200.—); Jovanović Đoka, Beograd;

Joksimović Kosta, Arandelovac; Kovačević Roka, Sisak; Krebelj Petar, Kneževo; Koprivnik Vojko, Beograd; Kos Velimir, Oštrelj; Kohut Ladislav, Senj; Kalan Franc, St. Loka; Kazakov Vladimir, Aleksinac (i upisninu Din 20.—); Dr. F. Lukman, Ljubljana; Levičnik Josip, Ljubljana; Lach Rade, Ljubljana; Lenarčić Josip, Ver-Vrhnika; Lederer Maks, Ravne; Marušić Mijo, Đakovo; Madaraca Hubert, Han-Kumpanija; Majstorović Vlado, Okučani; Mrvoš Vladimir, Gomirje; Mundorfer Lujo, Banja-Luka; Miletić Ljubivoje, Beograd; Močnik Ignjacije, Mljet-Jezero; Matonički Stjepan, Zagreb (I. za god. 1929., 1930., 1931. Din 300.—); Novak Viktor, Ljubljana; Nikolić Borislav, Beograd; Oehm Hans, Skoplje; Pupis Emil, Slovenjgradec; Polak Velimir, Jasenovac; Posek Franc, Loče; Pribik Franjo, Banja-Luka i za god. 1931. Din 100.—; Pogačnik Eduard, Lehen (I. za god. 1930. i 1931. Din 200.—); Palme Josip, Studenec Ig; Ružić Ante, Karlovac i za god. 1931. Din 100.—; Reskoritić Antun, Zagreb; Rihtar Ćiril, Nijemci i za god. 1931. Din 100.—; Reskoritić Vladimir, Glina; Satler Zvonimir, Ljubljana; Savić Jovan, Doroslovo; Sarnavka Roman, Beograd; Schauta Leon, Snežnik; Schenburg German, Snežnik; Šmit Josip, Koprivnica; Tomac Marijan, Ražanj; Tomljenović Ante, St. Mikanovci; Ulehla Arnošt, Lekenik i upisninu Din 20.—; Vajda Zlatko, Ogulin; Žuljić Mijo, Tomislav-Grad i Din 20.— za upisninu.

Blajer Hinko, Guštanj, Din 70.— za god. 1932; Balić Mehmed, Prijedor, Din 50.— za I. polg. 1932.; Baličević Ante, Karlovac, Din 100.— za god. 1931.; Hieng Ernest, Ljubljana, Din 256.— za god. 1930., 1931. i I. polg. 1932.; Irović Tomo, Sarajevo, Din 50.— za I. polg. 1932.; Moskajuk Aleksander, Gacko, Din 50.— za II. polg. 1932.; Marković T. Radovan, Višegrad, Din 100.— za god. 1931.; Miška Krešimir, Podgorač, Din 200.— za god. 1930. i 1931.; Novković Dušan, Bijeljina, Din 50.— za I. polg. 1932.; Novoselac Franjo, Zagreb, Din 100.— za god. 1931.; Rosić Sreten, Beograd, Din 100.— za god. 1931.; Slović Zvonimir, Nova Gradiška, Din 75.— za god. 1931.; Siter Gregorij, Kalje, Din 100.— za god. 1927. i I. polg. 1928.; Šupić Jovan, Turbe, Din 200.— za god. 1930., 1931.; Vujačić Dušan, Vranja, Din 100.— za god. 1928.; Jovanović Nikola, Srem. Mitrovica, Din 30.— za god. 1932.; Despot Aleksander, Brod na Savi, Din 50.— za god. 1932.

Član pomagač: Rajevski Vasilije, Beograd, Din 100.— za god. 1932.

Uplata na pretplati: Drach Industrija d. d., Caprag Din 50.— za II. polg. 1932.; Destilacija drva d. d., Teslić, Din 50.— za II. polg. 1932.; Ing. Jovo Zubović, Banja-Luka, Din 50.— za II. polg. 1932.

ISKAZ UPLATE ČLANARINE REDOVITIH ČLANOVA U MJESECU AUGUSTU GODINE 1932.

Redoviti članovi uplatiše po Din 100.— za god. 1932.: Abramović Ante, Zagreb; Bratuž Ernest, Šibenik; Ciganović Vladimir, Apatin (i za god. 1931. Din 100.—); Drndarski Lazar, Boljevac; Duđuković Milan, Dugoselo; Flögl Šimun, Nova Gradiška; Gjurković Matija, Oriovac; Kosonogov Pavao, Aleksinac; Kauders Alfons, Senj (i za god. 1931. Din 50.—); Kariolić Stanko, Sušak; Kolarović Stjepan, Sr. Mitrovica; Kušan Stjepan, Sarajevo; Lončar Ilija, Zagreb; Metz Albert, Bugojno; Melliva Adolf, Ravne; Miklavić Franjo, Ljubljana; Nestorović Svetožar, Ogulin (i za god. 1929., 1930. i 1931. Din 300.—); Protoklitov Nikolaj, Beliše; Rožman P. Viljem, Maribor; Smiljanić Konstantin, Bajina-Bašta; Slanina Franjo, Bjelovar; Stanivuković Simo, Sarajevo; Šter Milan, Kragujevac; Šimić Stjepan, Zagreb; Šunjevarić Milenko, Bitolj; Šverko Ivan, Sušak; Šnajder Luka, Sr. Mitrovica; Tropper Antun, Písarovina; Vorkapić Lazar, Beograd; Vasić Vaso, Srednje; Weiler Adolf, Kutina (i Din 100.— za god. 1931.); Zališev Aleksander, Đevdelija; Žegarac Pavle, Klenak (i za god. 1931. Din 100.—); Stefanović Milivoj, Karlovac; Zarić Petronije, Jajce; Dujčić Branko, Sušak (i za god.

1931. Din 100.—); Josip Grünwald, Zagreb; Pahernik Franjo, Vuhred; Divjak Tihomir, Beograd; Perušić Andrija, Sušak; Stare Saša, Mengaš (i Din 20.— upisnina); Borošić Josip, Beograd (i za god. 1931. Din 100.—); Jasić Dušan, Petrinja; Perović Dušan, Kavadar (i Din 20.— upisnine); Belov Dimitrije, Našice; Ježić Miroslav, Sušak; Valentić Ernest, Bjelovar (i Din 100.— za god. 1931.); Jagrović Svetožar, Zagreb; Stipčić Filip, Bjelovar; Kovačić Borislav, Mrkopalj.

Živković Mihajlo, Vinkovci, Din 50.— za I. polg. 1932.; Runje Hinko, Lipovljani, Din 100.— za II. polg. 1931. i I. polg. 1932.; Berzenković Ante, Apatin, Din 100.— za god. 1931.; Balonek Franjo, Sarajevo, Din 100.— za god. 1930.; Gjiperborejski Boris, Imotski, Din 50.— za II. polg. 1932.; Kudović Sulejman, Sjetlina, Din 200.— za god. 1930. i 1931.; Koprić Andrija, Zagreb, Din 100.— za god. 1931.; Mužinić Milan, Beograd, Din 200.— za god. 1929.— i 1930.; Marković M., Fojnica, Din 25.— za ¼ god. 1932.; Novaković Svetožar, Skoplje, Din 100.— za god. 1930.; Neferović Franjo, Nova Gradiška, Din 50.— za I. polg. 1930.; Prpić Stjepan, Glina, Din 200.— za god. 1929. i 1930.; Strančar Alojzije, Ljubljana, Din 200.— za god. 1929. i 1930.; Solarić Teodor, Bjelovar, Din 100.— za god. 1931.; Siter Georgije, Kalje, Din 50.— za god. 1928. II. polg.; Tonković Juraj, Lokve, Din 100.— za god. 1931.; Dragutin Veseli, Sarajevo, Din 100.— za god. 1930.; Vukomanović Andrija, Pazarić, Din 100.— za god. 1928.; Žumer Alojzije, Mozirje, Din 300.— za god. 1929., 1930. i 1931.; Anić Milan, Zagreb, Din 25.— za ¼ 1932.; Jovanović Nikola, Sr. Mitrovica, Din 30.— za ¾ 1932.; Mijušković Petar, Arandelovac, Din 50.— za II. polg. 1932.; Ugrenović Aleksandar, Zagreb, Din 200.— za god. 1929. i 1930.

Članovi pomagači uplatiše: Serbinov Leonid, Zagreb, Din 10.— za upisninu; Dujić Ante, Korenica, aconto čl. Din 20.— za god. 1929.

Pretplata na Šumarski List: Kr. Banska uprava, Banja Luka, Din 96.— za god. 1931.

NOTICA.

Dar Kereškenijevoj zakladi. Činovnici Gradiške imovne općine darovaše zakladi 440 dinara umjesto vijenca na odar blagopokojnog dugogodišnjeg činovnika te imovne općine i člana J. Š. U. Bogoslava Hajeka.

LIČNE VIJESTI

† Ing. NAZARIJE PURGER.

Dne 1. jula o. g. umro je u Ljubljani Ing. Nazarije Purger, koji se na žalost morao rastati sa životom baš kratko vrijeme po završetku šumarskih nauka.

Pok. Purger rodio se 15. juna 1901. u Gabrovici u Istri. God. 1919. bio je primoran, da kao iskren Jugoslaven napusti očinski dom i da pribjegne u našu državu. Viši tečajni ispit položio je u Kranju god. 1922. Potom se odlučio za šumarski studij. Živeći međutim u vrlo teškim materijalnim okolnostima mogao je tek u junu 1931. da poluči željeni cilj — diplomirao je šumarstvo na Poljoprivredno-šumarskom fakultetu u Zagrebu.

Podmukla bolest prisilila ga je, da odmah po svršetku studija zatraži lijeka u drž. lječilištu na Golniku. Lijeka međutim nije njemu moglo biti i morao je podležti.

Pok. Purger bio je posvuda mnogo voljen i cijenjen, a naročito među svojim kolegama, koji će na glas o njegovoj smrti sa bolom u duši požaliti njegov prerani gubitak. Laka mu bila zemljica!

Ing. M. Anić.

PROMJENE U SLUŽBI.

Указом Н. В. Краља од 1 августа 1932 Бр. 18929 — унапређени су:

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника првог степена код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Љубљани **Тавчар Карло**, шумарски виши саветник четврте положајне групе чиновника другог степена са другом периодском повишицом код истог отсека;

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника првог степена и управитеља Шумарске школе у Марибору **Зирнфелд Змаго**, виши шумарски саветник четврте положајне групе чиновника другог степена са првом периодском повишицом и вршиоц дужности управитеља исте школе;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника првог степена дирекције шума у Винковцима **Црнадак Милан**, виши саветник дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника другог степена и среског шумарског референта код среског начелства у Марибору **Пупис Емил**, шумарски саветник пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и срески шумарски референт код истог начелства;

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника другог степена код среског начелства у Новом Саду **Бранковић Михајло**, шумарски саветник пете положајне групе чиновника код истог начелства;

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника другог степена и среског шумарског референта код среског начелства у Осјеку **Креч Миливоје**, шумарски саветник пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и срески шумарски референт код истог начелства;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена дирекције шума у Чачку **Заставниковић Славко**, саветник дирекције пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за шумарског саветника пете положајне групе чиновника и шефа шумске управе Нова Градишка **Никшић Стјепан**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шефа исте управе;

за шумарског саветника пете положајне групе чиновника и шефа шумске управе Јасеновац **Полак Велимир**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за саветника дирекције пете положајне групе чиновника дирекције шума на Сушаку **Јежић Мирослав**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и среског шумарског референта код среског начелства у Крапину **Милић Гајо**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и срески шумарски референт код истог начелства;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника код Шумарског отсека Кр. банске управе у Нишу **Лончар Милутин**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код истог отсека;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и шефа шумске управе Дрежник — огулинске имовне општине **Вајсенцел Рдуард**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и среског шумарског референта код среског начелства на Сушаку **Кариолић Станко**, шумарски при-

став осме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и срески шумарски референт код истог начелства;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и шеф шумске управе Врховине — оточке имовне општине — **Колсмијцев Леонид**, шумарски пристав осме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника дирекције шума градинске имовне општине у Новој Градини **Узелац М. Петар**, шумарски пристав осме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и шефа шумске управе Равна Гора **Већирагић Расим**, шумарски пристав осме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за потшумара I класе седме положајне групе чиновника код среског начелства у Љубљани **Бузбах Алфред**, потшумар осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код истог начелства.

за потшумара I класе седме положајне групе чиновника код среског начелства у Литији **Вурник Рафаел**, потшумар осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код истог начелства;

за потшумара I класе седме положајне групе чиновника код среског начелства Шкофја Лока **Приможић Франс**, потшумар осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код истог начелства;

за потшумара I класе седме положајне групе чиновника код среског начелства Стовенградец **Сернец Едвард**, потшумар осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код истог начелства;

за потшумара I класе седме положајне групе чиновника код среског начелства Нови Град **Мајзеновић Алфред**, потшумар осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код истог начелства, и

за потшумара прве класе седме положајне групе чиновника код среског начелства у Кршко **Кнез Антон**, потшумар осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код истог начелства.

Указом Н. В. Краља од 1. августа 1932. Бр. 18.925. унапређени су:

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена код дирекције шума у Апатину **Цигановић Владимир**, саветник дирекције пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника другог степена код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Загребу **Јагровић Светозар**, шумарски саветник пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код истог Отсека;

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника другог степена и среског шумарског референта код среског начелства у Вировитици **Фај Јосип**, шумарски саветник пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и срески шумарски референт код истог начелства;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена код дирекције шума на Сушаку **Бјеловић Тома**, саветник дирекције пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена код дирекције шума у Бања-Луци **Бајић Милан**, саветник дирекције пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за саветника Министарства пете положајне групе чиновника код Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника **Богићевић Александар**, саветник Министарства шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код истог Одељења;

за саветника дирекције пете положајне групе чиновника код дирекције шума у Апатину **Бекер Мартин**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за техничког инспектора пете положајне групе чиновника и средњег шумарског референта код средњег начелства у Тузли **Макић Трифун**, виши шумарски повереник шесте положајне групе чиновника са другом периодском повишицом и средњи шумарски референт код истог начелства;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и средњег шумарског референта код средњег начелства у Приједору **Балић Мехмед**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и средњи шумарски референт код истог начелства;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Скопљу **Шинковец Богомир**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Скопљу **Ханс Ем**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код истог отсека;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Моравићу **Лозјанина Милорада**, шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шефа исте управе;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Доњем Ланцу **Деспот Никола**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за шумарског вишег повереника шесте положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Турбету **Гаковић Душан**, шум. повереник седме положајне групе чиновника са II периодском повишицом и шеф исте управе;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и средњег шумарског референта код средњег начелства у Макареској **Орош Иго**, шумар. пристав осме положајне групе чиновника са I периодском повишицом и средњи шумарски референт код истог начелства;

за рачунског контролора седме положајне групе чиновника код Рачуновод. дирекције шума у Бања-Луци **Константиновић Димитрије**, књиговођа осме положајне групе чиновника са I период. повишицом код истог књиговодства;

за потшумара I класе седме положајне групе чиновника код шумске управе у Краљеву **Стојановић Нићифор**, потшумар осме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте управе;

за потшумара прве класе седме положајне групе чиновника код средњег начелства у Тузли **Цвијић Васо**, потшумар осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код истог начелства;

за вишег техничког манипуланта седме положајне групе чиновника дирекције шума у Љубљани **Залокар Срећко**, виши технички манипулант осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код исте дирекције, и

за потшумара I класе седме положајне групе чиновника код шумске управе у Бохињској Бистрици **Ханзловски Антон**, потшумар исте класе осме положајне групе чиновника код исте управе са другом периодском повишицом.

Указом Н. В. Краља од 1. јула 1932. Бр. 16076. на основу §§ 48. и 49. Закона о чиновницима — унапређени су:

за директора четврте положајне групе чиновника првог степена дирекције шума у Бања-Луци **Грбац Иван**, директор четврте положајне групе чиновника другог степена исте дирекције;

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника првог степена код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Новом Саду **Ловасер Алферд** Др.

шумарски виши саветник четврте положајне групе чиновника другог степена са првом периодском повишицом код истог отсека;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника првог степена код дирекције шума у Винковцима **Јелман Бела**, виши саветник дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника првог степена код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Скопљу **Петронијевић Славко**, шумарски виши саветник четврте положајне групе чиновника другог степена са другом периодском повишицом код истог отсека;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника првог степена код дирекције шума у Загребу **Пиршић Вилим**, виши саветник дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена код дирекције шума у Сарајеву **Чворишчец Иво Др.**, саветник дирекције пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена код дирекције шума у Сарајеву **Бојић Сава**, шумарски саветник пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за вишег шумарског саветника четврте положајне групе чиновника другог степена код Шумарског отсека Кр. Банске управе у Бања-Луци **Зубовић Јован Др.**, шумарски саветник пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код истог Отсека;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена код дирекције шума у Загребу **Шкрљац Петар**, саветник дирекције пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена код дирекције шума у Загребу **Лончар Илија**, саветник дирекције пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за саветника Министарства пете положајне групе чиновника код Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника **Остојић Петар**, саветник Министарства шесте положајне групе чиновника код истог Одељења;

за саветника дирекције пете положајне групе чиновника код дирекције шума у Сарајеву **Кушан Стјепан**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за шумарског саветника пете положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Рајићу **Брајдић Фердо**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за шумарског саветника пете положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Рујевицу **Делач Славко**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за шумарског саветника пете положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Жупањи **Вучковић Милан**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са другом периодском повишицом и шеф исте управе;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника код дирекције шума у Сарајеву **Била Јован**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Хан-Пијеску **Крекић Михајло**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе;

за рачунског инспектора шесте положајне групе чиновника код Рачуноводства дирекције шума у Апатину **Арновљевић Владимир**, рачунски контролор седме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код истог рачуноводства;

за вишег пристава Министарства седме положајне групе чиновника код Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника **Михаличек Никола**, пристав Министарства осме положајне групе чиновника с првом периодском повишицом код истог Одељења;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Скопљу **Ванчетовић Живојин**, шумарски пристав осме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код истог отсека, и

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и среског шумарског референта код среског начелства у Сињу **Мозетић Крста**, шумарски пристав осме положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и срески шумарски референт код истог начелства.

Указом Њ. В. Краља од 9. маја 1932. Бр. 11446. по потреби службе премештени су:

за шумарског вишег саветника четврте положајне групе чиновника другог степена код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Скопљу **Келез Марин**, виши саветник дирекције исте положајне групе чиновника истог степена код дирекције шума у Скопљу, и

за шумарског вишег пристава шесте положајне групе чиновника код Шумарског отсека Кр. Банске управе у Сарајеву **Богосављевић Захарије**, шумарски виши повереник исте положајне групе чиновника и срески шумарски референт код среског начелства у Бјељини.

Указом Њ. В. Краља од 21. августа 1932. Бр. 20483 на основу тач. 1 § 99 Закона о чиновницима по потреби службе — премештени су:

за саветника дирекције пете положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код дирекције шума у Сарајеву **Васић Васо**, шумарски саветник исте положајне групе чиновника са истом периодском повишицом и шеф шумске управе Средње;

за саветника дирекције шесте положајне групе чиновника код дирекције шума у Сарајеву **Тривунац Радомир**, шумарски саветник исте положајне групе чиновника и шеф шумске управе у Варешу;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и среског шумарског референта код среског начелства у Зеници **Марковић Радован**, шумарски виши пристав исте положајне групе чиновника и срески шумарски референт код среског начелства у Вишеграду;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и среског шумарског референта код среског начелства у Босанском Петровцу **Меџ Алберт**, шумарски виши пристав исте положајне групе чиновника и срески шумарски референт код среског начелства у Бугојну;

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Ражњу **Лозински Виктор**, шумарски виши пристав исте положајне групе чиновника и шеф шумске управе у Лозници, и

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Прокупљу **Црвенчанин Божидар**, шумарски виши пристав исте положајне групе чиновника и шеф шумске управе у Голупцу.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 18. августа 1932. Бр. 20052 преместио је по потреби службе за потшумара I. класе осме положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Љубљани **Томшу Валентина**, потшумара у истом својству код шумске управе на Бледу.

Овим се решењем ставља ван снаге раније решење Бр. 13674 од 5. јуна 1932. којим је именовани премештен као потшумар II. класе девете положајне групе чиновника код истог Отсека.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 18. јула 1932. Бр. 17718 — по потреби службе преместио је за чиновничког приправника са месечном платом од 1275 динара и в. д. шефа шумске управе у Лесковцу **Тонковића Буру**, чиновничког приправника са месечном платом од 1525 динара код дирекције шума на Сушаку.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 21. јула 1932. Бр. 17722 отпустио је из државне службе **Беђуха Ивана**, чиновничког приправника са месечном платом од 1275 динара и в. д. среског шумарског референта код среског начелства у Крагујевцу.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 21. јула 1932. Бр. 17723 по потреби службе преместио је:

за чиновничког приправника са месечном платом од 1275 динара код дирекције шума крижевачке имовне општине у Бјеловару **Кудинова Василија**, чиновничког приправника са истом месечном платом код шумске управе у Питомачи — Ђурђевачке имовне општине, и

за чиновничког приправника са месечном платом од 1275 динара и в. д. шефа шумске управе у Питомачи — Ђурђевачке имовне општине — **Форајта Едуарда**, чиновничког приправника са истом месечном платом код дирекције шума крижевачке имовне општине у Бјеловару.

Њ. В. Краљ Указом од 1. јула 1932. Бр. 16079 по потреби службе преместио је:

за шумарског саветника исте положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Нијемцима **Тропера Антуна**, шумарског саветника исте положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Липовљанима,

за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и среског шумарског референта код среског начелства у Славонској Пожеги **Храниловића Дана**, шумарског саветника исте положајне групе чиновника код Шумарског Отсека Кр. банске управе у Загребу, и

за шумарског вишег пристава седме положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Липовљанима **Валентића Петра**, шумарског вишег пристава исте положајне групе чиновника и среског шумарског референта код среског начелства у Лудбрегу.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 22. јула 1932. Бр. 17924 по потреби службе преместио је за шумарског пристава осме положајне групе чиновника и среског шумарског референта код среског начелства у Славонској Пожеги **Храниловића Макс**у, шумарског пристава у истом својству код среског начелства у Кранини.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 25. августа 1932. Бр. 20480 поставио је за чиновничког приправника са месечном платом од 1525 динара код дирекције шума у Бања-Луци **Копчића Ибрахима**, дипломираног инжењера шумарства.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 25. августа 1932. Бр. 20481 поставио је за помоћног техничког манипуланта десете положајне групе чиновника код шумске управе у Ваљеву **Саџановића Тимотија**, чиновничког приправника са месечном платом од 955 динара код исте управе.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 25. августа 1932. Бр. 20482 отпустио је из државне службе **Сатлера Антона Звонимира**, архивског чиновника десете положајне групе чиновника са првом периодском повишницом код дирекције шума у Љубљани.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 12. августа 1932. Бр. 19446 поставио је за помоћног техничког манипуланта десете положајне групе чиновника

код шумске управе у Врањи **Марковића Ненада**, чиновничког приправника са месечном платом од 955 динара код исте управе.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 31. јула 1932. Бр. 19017 а на основу склопљеног уговора Бр. 19016 поставио је за контрактуалног чиновника Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника, одређујући га на рад код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Новом Саду, са годишњом наградом од 24.000 динара **Краља Фрању**, шумарског инжењера и бив. контрактуалног чиновника с правом на награду од дана ступања на дужност.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 21. маја 1932. Бр. 12365 и склопљеног уговора Бр. 12364 поставио је за контрактуалног чиновника Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника одређујући га на рад код кр. дирекције шума у Винковцима, са годишњом наградом од 24.000 (двадесет и четири хиљаде) динара **Шуга Јарослава**, испитаног геометра и контрактуалног техничког дневничара код исте дирекције.

Указом Њ. В. Краља од 30. јуна 1932. Бр. 16077 унапредио је за саветника Министарства шесте положајне групе чиновника код Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника **Зековић Гојко**, виши пристав седме положајне групе чиновника код Одељења за шумарство истог Министарства.

Указом Њ. В. Краља од 13. августа 1932. Бр. 19747 по потреби службе премештен је за вишег саветника Министарства четврте положајне групе чиновника другог степена код Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника **Фај Јосип**, шумарски виши саветник исте положајне групе чиновника истог степена и средњи шумарски референт код средњег начелства у Вировитици.

Указом Њ. В. Краља од 13. августа 1932. Бр. 19748 унапређен је за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена код дирекције шума друге банске имовне општине у Петрињи **Зец Душан**, виши шумарски саветник пете положајне групе чиновника са другом периодском повишицом код исте дирекције.

Указом Њ. В. Краља од 12. августа 1932. Бр. 19750 постављен је за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника и средњег шумарског референта код средњег начелства у Вировитици **Херман Јосип**, шумарски саветник исте положајне групе чиновника и шеф шумске управе у Рачи — ђуређвачке имовне општине.

Указом Њ. В. Краља од 12. августа 1932. Бр. 19749 на основу §§ 48. и 49. Закона о чиновницима — унапређени су:

за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника првог степена код дирекције шума у Винковцима **Муждека Дамјан**, виши саветник дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена са првом периодском повишицом код исте дирекције;

за саветника Министарства пете положајне групе чиновника код Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника **Росић Сретен**, саветник Министарства шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом код Одељења за Шумарство истог Министарства;

за шумарског саветника пете положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Гарешници **Михалцић Видоје**, шумарски саветник шесте положајне групе чиновника са првом периодском повишицом и шеф исте управе, и

за вишег шумарског пристава седме положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Огулину **Вајда Златко**, шумарски пристав осме положајне групе чиновника и шеф исте управе.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 12. августа 1932. Бр. 19502 поставио је и по потреби службе преместио за помоћног техничког манипуланта десете положајне групе чиновника код шумске управе у Новој Градишци — дирекције шума Винковци — **Татомировића Ђуру**, надлугара II. положајне групе званичника са

другом периодском повишицом код Одељења за Шумарство Министарство шума и рудника.

Указом Њ. В. Краља од 13. августа 1932. Бр. 19745 по потреби службе премештени су:

за шумарског инспектора треће положајне групе чиновника другог степена и шефа Шумарског инспектората у Сењу **Каудерс Алфонс**, шумарски инспектор у истом својству и шеф шумарског отсека Кр. Банске управе у Сплиту, и

за шумарског инспектора четврте положајне групе чиновника првог степена и шефа Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Сплиту **Грубић П. Кајо**, шумарски инспектор у истом својству и шеф шумарског инспектората у Сењу.

Указом Њ. В. Краља од 8. августа 1932. Бр. 19329 по потреби службе премештен је за вишег шумарског саветника четврте положајне групе чиновника другог степена са другом периодском повишицом и среског шумарског референта за срезове: винковачки, вуковарски и жунањски са седиштем код среског начелства у Вуковару **Бугаровић Љубомир**, виши шумарски саветник у истом својству и срески шумарски референт за исте срезове са седиштем код среског начелства у Винковцима.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 21. маја 1932. Бр. 12367 на основу § 152. тач. 2. §§ 160., 161. тач. 2. §§ 165., 167. и 180. Зак. о чин. по добијеној сагласности Мин. савета и склопљеног уговора Бр. 12366 поставио је за контрактуалног чиновника Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника одређујући га на рад код Шумарског Отсека Кр. Банске управе на Цетињу са годишњом наградом од 32.400 динара **Шантића Шиму**, досадањег контрактуалног чиновника код истог Отсека са годишњом наградом од 36.000 динара.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 2. августа 1932. Бр. 18674 поставио је за чиновничког приправника са месечном платом од 1275 динара код дирекције шума у Чачку **Шарића Божидара**, дипломираног инжењера шумарства.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 4. августа 1932. Бр. 18873 поставио је:

за чиновничког приправника са месечном платом од 1525 динара код дирекције шума у Сарајеву **Шуштершића Отона**, дипломираног инжењера шумарства, и

за чиновничког приправника са месечном платом од 1275 динара код дирекције шума у Винковцима **Стринека Милана**, дипломираног инжењера шумарства.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 30. јуна 1932. Бр. 15979 и склопљеним уговором Бр. 15976 поставио је за контрактуалног чиновника Одељења за Шумарство Министарства шума и рудника одређујући га на рад код шумске управе у Косовској Митровици са годишњом наградом од 17.280 динара, **Алферова А. Николу**, досадањег контрактуалног чиновника код исте управе са годишњом наградом од 24.000 динара.

Указом Њ. В. Краља од 21. јула 1932. Бр. 17781 уважена је оставка коју је поднео на државну службу **Рукавина Иван**, шумарски виши пристав седме положајне групе чиновника и шеф шумске управе у Лесковцу.

Указом Њ. В. Краља од 23. јула Бр. 18242 унапређен је за директора четврте положајне групе чиновника првог степена дирекције шума градишке имовне општине у Новој Градишци **Фрушић Андрија**, директор четврте положајне групе чиновника другог степена са првом периодском повишицом код исте дирекције.

Указом Њ. В. Краља од 27. јула 1932. Бр. 18262 по потреби службе премештен је за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Загребу **Храниловић Дане**, шумарски саветник исте положајне групе чиновника и срески шумарски референт код среског начелства у Славонској Пожеги.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 30. јула 1932. Бр. 18661 по потреби службе преместио је за шумарског пристава осме положајне групе чинов-

OGLASI

NAŠIČKA TVORNICA TANINA I PAROPILA

D. D.

Centrala Zagreb
Marulićev trg broj 18.

KRNDIJA

gospodarska i šumarska industrija d. d.
u Zagrebu

Uprava gospodarstva i šumarstva:
NAŠICE, SLAVONIJA.

Proizvodi i eksportira svekolike
gospodarske i šumske proizvode

Šumska industrija

Filipa Deutscha Sinovi

Vrhovčeva ulica 1 ZAGREB Telefon broj 30-47

Parna pilana u Turopolju.

Export najfinije hrastovine. Na skladištu ima velike količine potpuno suve hrastove gradje svih dimenzija
Utemeljeno godine 1860. Utemeljeno godine 1860.

ника и шефа шумске управе у Куманову **Васиљева Александра**, шумарског пристава исте положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Андријевици.

Указом Њ. В. Краља од 1. августа 1932. Бр. 18932 на основу извршне пресуде Државног Савета од 19. маја 1932. Бр. 14555 стављен је ван снаге Указ од 20. септембра 1931. Бр. 26521 којим је премештен за директора дирекције шума бродске имовне општине четврте положајне групе чиновника другог степена **Шебетић Марко**, виши шумарски саветник у истом својству на служби код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Бања-Луци.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 14. јула 1932. Бр. 17040 поставио је за чиновничког приправника са месечном платом од 1320 динара код Одељења за Рачуноводство и финансије Министарства шума и рудника **Богдановића В. Ванђела**, свршеног ђака Државне Трговачке академије у Битољу.

Указом Њ. В. Краља од 8. јула 1932. Бр. 16522 по потреби службе премештен је за шумарског саветника шесте положајне групе чиновника код дирекције шума у Винковцима **Руње Хинко**, шумарски саветник исте положајне групе чиновника и срески шумарски референт код среског начелства у Писаровини.

Указом Њ. В. Краља од 8. јула 1932. Бр. 16520 унапређен је за вишег саветника дирекције четврте положајне групе чиновника првог степена код дирекције шума у Бања-Лука **Савин Јован**, виши саветник дирекције четврте положајне групе чиновника другог степена са првом периодском повишицом код исте дирекције.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 21. јула 1932. Бр. 17719 по потреби службе преместио је:

за шумарског пристава осме положајне групе чиновника код шумске управе у Панчеву **Недока Чедомира**, шумарског пристава исте положајне групе чиновника код дирекције шума у Чачку, и

за чиновничког приправника са месечном платом од 1205 динара код управе државног парка „Топчидер“ **Пантелића Чедомира**, чиновничког приправника са месечном платом од 955 динара код шумске управе у Варешу.

На основу тач. 2. § 99. Закона о чиновницима — по молби премештавам за чиновничког приправника са месечном платом од 1275 динара код шумске управе у Аранђеловцу **Станимировића Јована**, чиновничког приправника са месечном платом од 1525 динара код Шумарског Отсека Кр. Банске управе у Сарајеву.

Господин Министар шума и рудника решењем својим од 21. јула 1932. Бр. 17724 поставио је за шумарског пристава осме положајне групе чиновника и шефа шумске управе у Св. Року **Ота Балу**, чиновничког приправника са месечном платом од 1275 динара и в. д. шефа исте управе.

ŠUMARI! Zar još uvijek niste upotpunili svoje biblioteke domaćim stručnim djelima!?

КЊИЖНИЦА ЈУГ. ШУМ. УДРУЖЕЊА

Досада изашла издања која се још могу купити:

Петровић: „Шуме и шумска привреда у Маке-	
донији“	Дин 10.—
Hufnagl-Veseli-Miletić: „Praktično uređivanje šuma“	Din 20.—
Ružić: „Zakon o šumama“	Din 50.—
Levaković: „Dendrometrija“ za članove	„ 70.—
Nenadić: „Računanje vrijednosti šuma“ za članove	„ 70.—
Угреновић: „Пола Столећа Шумарства“	Din 200.—

Цијене се разумијевају без поштарине

Књиге се наручују код „Југословенског Шумарског Удружења“
Загреб, Вукотиновићева ул. 2.

T. br.	Ime autora	Naslov knjige	Knjiga se nabavlja kod	Cijena je knjizi	
				Din	za stud. Din
1.	Јекић М. Јов.	Прилози ва Историју Шумарства у Србији	писца, Београд, Војводе Добриња 52.	60.—	
2.	Dr. A. Petračić	Uzgajanje šuma, I. dio II. dio	pisca, Zagreb, Vukotinićeva 2.	100.— 140.—	
3.	Ing. V. Mihaldžić	Tablice za obračunavanje njemačke bačvarske robe	pisca, Garešnica (kraj Bjelovara)	50.—	40.—
4.	Dr. J. Balen	„O proredama“	pisca, Beograd, Novopazarska 51.	50.—	
5.	„	„Naš goli Krš“	„	115.—	
6.	Dr. Balen— Dr. Sagadin	„Zakon o šumama“	Tiskara Narodnih Novina, Zagreb	100.—	
7.	Dr. Đ. Nenadić	„Uređivanje šuma“	pisca, Zagreb, Vukotinićeva 2.	150.—	120.—
8.	„	„Osnovi šumarstva“	„	80.—	60.—
9.	„	Šumarski kalendar	„	25.—	20.—
10.	Dr. Ugrenović	„Zakoni i propisi o šumama i pilanama“.	Tipografija d. d. Zagreb	120.—	

T. br.	Ime autora	Naslov knjige	Knjiga se nabavlja kod	Cijena je knjizi	
				Din	zastud. Din
11.	Dr. Ugrenović	Iskorišćavanje šuma I.	g. Dane Tomičić, Zagreb, Tehnički fakultet	80.—	60.—
12.	" "	Iskorišćavanje šuma II. Tehnologija drveta	" "	152.—	120.—
13.	Veseli D. Drag.	Uzgajanje šuma	pisca, Sarajevo, Bolnička ul. 15.	30.—	25.—
14.	"	Šumarski katasteri Zaštita šuma	"	30.—	25.—
15.	"	Uporaba šuma	"	40.—	35.—
16.	"	Дендрометрија	"	20.—	15.—
17.	"	Геодезија	"	40.—	35.—
18.	"	O lovstvu i ribarstvu	"	30.—	25.—
19.	"	Kađenje čumura u uspr. željeznicama	"	15.—	12.—
20.	"	Sist. i nazivlje š. drvača i grmlja	"	10.—	8.—
21.	"	Повјесн. пртица о шумама Босне и Херцеговине	"	15.—	12.—
22.	"	Sušenje naših čet. šuma	"	10.—	8.—
23.	Ing. Holl-Veseli	Osnovi opće botanike	"	10.—	8.—
24.	Др. Ђ. Јовановић	Механичка прерада дрвета	писца, Београд, Милоша Поповца 23 и Загреб, Народна шума, Катанчићева улица.	50.—	
25.	Dr. M. Marinović	Privredni značaj lova u Jugoslaviji	pisca, Beograd, Kotež Neimar, Rejonska 45.	60.—	šumari i lovci 40.—
26.	" "	Значај шума у привредном и културном животу нашег народа.	Српска кр. Академија	10.—	преко 5 ком. Д 6.—
27.	Др. М. Јосифовић	Биљна патологија за шумаре	г. Ст. Шербан, Београд, Гарашанинова 18.	70.—	Студенти 60.—
28.	Ing. Љуб. Марковић	Шуме и шумарство нашег Југа	писац, Скопље, Банска управа	30.—	
29.	Fritz Fink	Kubični sadržaj klada	Drvotrtac, Zagreb, Praška 6.	45.—	
30.	Ing. I. Čeović	Lovački kalendar	Pisca, Zagreb, Radišina 2.	38.—	
31.	Љ. Малетић	Уређење бујица	Владо Ђурић, Београд, Гарашанинова 14.	65.—	
32.	Др. инж. Ж. Милетић	Општи поглед на шумарство Моравске бановине	писца, Шум. одсек банске управе, Ниш	15.—	
33.	Ing. S. Mađarević	Naše šume	pisca, Zagreb, Palmotićeva 60.	120.—	
34.	Инг. С. Баранац	Карта административне поделе шума крајинских имовних општина (У 5 боја 1:7000)	аутора, Београд Министарство шума	25.—	20.—

UPOZORENJE!

Na svojoj sjednici od 15. decembra 1929. stvorila je Glavna uprava J. Š. U. slijedeći zaključak:

„Kako bi se poduprli gg. autori stručnih šumarskih knjiga, štampati će J. Š. U. besplatno u Šumarskom Listu stalan oglas sviju izašliх stručnih knjiga. Pri tome će se napose označiti, gdje se pojedina knjiga može nabaviti i uz koju cijenu“.

Molimo gg. autore, koji se žele poslužiti takovim oglasom, da to izvole javiti što skorije tajništvu J. Š. U., Zagreb, Vukotinićeva 2. Vidi gornji oglas.